G Brusewitz, Lidingö

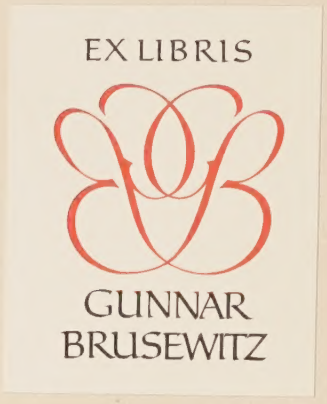

Bunden hos
P. A. NORSTEDT & SÖNERS
Bokbinderi, Stockholm

MUSEUM TESSINIANUM,

OPERA
ILLUSTRISSIMI COMITIS,

DOM. CAR. GUST. TESSIN,

REGIS REGNIQUE SVIOGOTHICI SENATORIS,
REGIÆ CANCELLARIÆ PRÆSIDIS, AD AULAM REGIAM SUMMI MARESCHALLI,
EDUCATIONI R. CELS. PRINCIP. HERED. GUSTAVI PRÆFECTI, ACADEMIÆ
ABOENSIS CANCELLARII, ORDINIS S. R. M. SERAPHINORUM EQUITIS
AURATI ET COMMENDATORIS, NEC NON OMNIUM S. R. M. SVECIÆ
ORDINUM CANCELLARII, EQUITISQUE AURATI
DE AQUILA NIGRA,
COLLECTUM.

HANS EXCELLENCE, RIKS-RÅDETS &c.

HERR GR. CARL GUST. TESSINS NATURALIE-SAMLING.

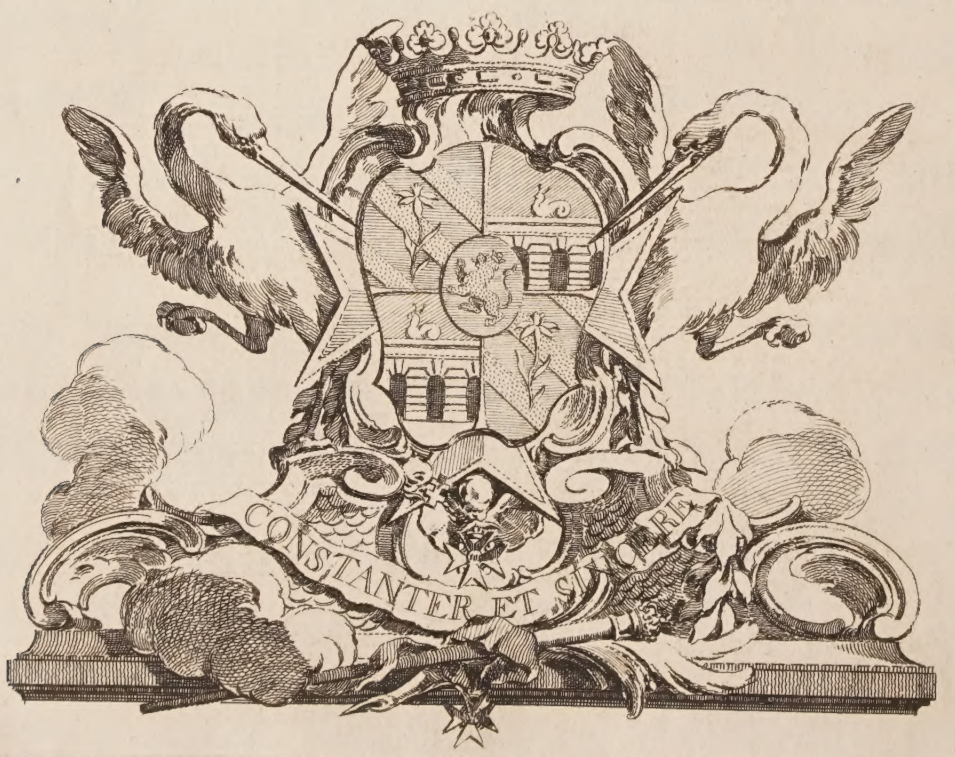

HOLMIÆ
Apud LAURENTIUM SALVIUM 1753.

OBSERVATIO.

enſebunt forte multi, jactantiæ & philautiæ deberi, quod huncce Collectionum mearum indicem in lucem edam publicam.

Prima quoque ſpecie, ab iniquis ejusmodi judicibus ſtare videbitur ratio.

Fortunæ Luſus, temporum viciſſitudines, & gravia, quibus defunctus ſum, munia, non integras hiſce aliisque innocuis de-

ANMARKNING.

ången torde ſkatta för en verkan af ſkryt och ſjelfkärlek, at jag låter denna Förtekningen på mina Samlingar komma i dagsljuſet.

Vid förſta anſeendet torde också deſſe ogene domare tyckas hafva rätt.

Lyckans lek, tidernas omſtåndigheter, och brådare kall hafva ej tilſtadt mig, at fullkomligen inviga

licüis impendere ſiverunt horulas. Cum vero a laboribus laxandus animus, in illis quidem potius terendum puſillum, quod nactus ſum otii, exiſtimavi, quam levibus evanidisque gaudiis.

mina ſtunder åt ſlika och flera menlöſa nöjen; men ſom trålſamma förråttningar behöfva hvila, ty har jag tånkt ſnarare finna den uti betraktelſer öfver ſällſynta ting, ån uti förſvinnande luſtbarheter.

Hoc animi propoſito adductus, primo Librorum, inde Picturarum, & Sculpturæ graphidosque, tum denique Gemmarum, & veterum ac recentiorum Numiſmatum, congeſi copiam. Verbo: facilius mihi foret ea enumerare ſingula, in quæ indagandi ſtudio incubui, quam quæ a me ſunt prætermiſſa.

Sådan grundſats har bragt mig, at i början ſamla Böcker, dernäſt Målningar, Kopparſtycken och Tekningar, ſedan ſkurna Stenar, ſamt äldre och nyare Skåde-penningar. Med et ord: lättare vore mig, at upräkna de delar, på hvilka min nygirughet fallit, än dem, hvilka jag å ſido lemnat.

Jam ſi arbitrarer, horum omnium penitiſſima cognitione me eſſe imbutum, aut vero de novis inexpertisque ſternendis ſemitis gloriarer, digna certe riſu proderetur ſtultitia; aliis me occupationibus ſors fatumque addixit.

Trodde jag mig uti alt detta äga den grundeligaſte inſigt, eller berömde jag mig, at kunna bana nya och oförſökta vågar, ſå beginge jag en åtlöje vård dårſkap; mit öde har mig andra ſyſslor ålagt.

Id unum expetivi, ut ſolertes Sveciæ incolas ad fruendum meo ſupellectili incenderem:

Det enda jag ſökt, har varit, at upmuntra Sveriges quicka inbyggare, at göra

ſig

derem: credidique, inquirendi curam, mihi adeo jucundam, ſaltem obtrectationi obnoxiam eſſe non poſſe.

ſig mit förråd til nytta; och jag har trott, at min nöjſamma nyfikenhet åtminſtone ej kunde vara tadel undergifven.

Id unum nunc expeto, ut, in me aliisque informandis, acumine proficiam perspicacis Archiatri noſtri, Domini CAROLI LINNÆI, *qui, meo rogatu, recenſuit, ordine diſpoſuit, atque obſervationibus locupletavit hunc Indicem, unius earum, queis potior, Collectionum.*

Det enda jag nu ſöker, är, at, til min och andras undervisning, nyttja vår ſkarpſynta Archiaters Herr CARL LINNÆI inſigt, ſom, på min anmodan, behagat öfverſe, i ordning brinta, och med Anmärkningar rikta, denna Förteckningen, öfver en af mina nu ägande ſamlingar.

Face ipſius prævia tanto magis opus habeo, quod vix annus eſt, ex quo coepi tam late diffuſam complecti ſcientiam, ea quidem mente, ut vitæ in poſterum ſolitariæ liberali conſulatur oblectamine.

Deſs ljus tarfvar jag ſå mycket mera, ſom knappaſt et år förflutit, ſedan jag börjat omfamna en ſå vidſträkt Vetenſkap, i tanka, at af den, under en återſtående enſlig lefnad, få göra mit tidsfördrif.

De fido ipſius adjumento hoc minus dubitare convenit, quod ſua me jam tum cohoneſtatum voluit amicitia, quando longinquis peregre fatigabamur itineribus. Quid ergo non ultra expectavero, poſtquam,

Deſs trogna biſtånd är mig ſå mycket ſäkrare, ſom han hedrat mig med ſin vänſkap, redan under den tiden, då vi träkade fiärran aflägſna vägar: hvad mera bör jag då förvänta, ſedan

quam, veluti prætentando, Tramitem reperi, quem, in Orbis opportunitatem, Eruditis prælucente exemplo, expediit complanavitque?

jag famlande hittat den ſtig, hvilken han, til verldenes beqvämlighet, och fleraLärdas efterdômen uprôgt?

Suum ipſi nunc attribuo Laborem: ei ſoli acceptus fertur honos; eidemque, hoc in negotio, impenſe me obſtrictum fateor, memori gratoque ſemper animo.

Honom tilâgnar jag detta deſs egna arbete: honom allena bôr hedren, och honom tilârkânner jag, i detta målet, all min tackſamhet.

Quid ad DEI O. M. notitiam, gloriam atque amorem via magis compendiaria nos ducit, quam ſi Illius Opera noſcamus & extollamus? Quum rite intelligam DEUM, mea cauſſa cuncta condidiſſe, meosque in uſus comparata inſtruxiſſe, utique percipiendum mihi eſt, meum, omniumque adeo mortalium, donec aura veſcimur ætheria, præcipuum eſſe officium, Conditoris propagare laudes, quantumque fieri poteſt, admiranda rimari facta. Hoc ipſo, nulloque alio fine, Ratio nobis eſt conceſſa: id ni foret, ſufficeret omnino, communi animalium gaudere inſtinctu, quo cuncta vi-

Hvad leder oſs genare til GUDS kânnedom, til GUDS Âra, och til GUDS kärlek, ân at kânna och uphôja Deſs verk? når jag râtt vet, at GUD, fôr min ſkul, alt ſkapat, och all ting til min nytta inrättat, ſâ mâſte jag ju begripa, at mit, och alla männiſkors ypperſta kall på jorden âr, at utbreda Skaparens Âra, och, ſâ mycket gôrligt vara kan, utranſaka Deſs under; Til den, och ingen annan ânda, âr oſs vârt Fôrnuft gifvit, ty eljeſt behôfde vi ju endaſt den almänna Djur-driften, ſom lârer alt hvad lif âger, at enkom

viventia in ſibi propria ac peculiaria feruntur commoda. Nunquid actuoſæ naturæ partem, æternæ vim ſapientiæ, Terræ gremio Summus abdidiſſet Arbiter, niſi & Inſtrumenta ſimul creaſſet, occultis opibus inveſtigandis, explorandis æſtimandisque idonea?

kom nyttja ſina ſärſkilda fördelar. Monne GUD fördolt en del af ſin Visdoms kraft i Jordenes ſköte, ſå framt Han ej ſkapat ſådana redſkap, ſom förmådde dem upleta, underſöka och vårdera.

Si hoc, uti par eſt, perpenderemus, quis eo unquam procederet temeritatis & impudentiæ, ut adorandi Opifícis evertere Inſtituta, ordinem conturbare, ſibique concredita bona prodigere vellet? Breviter ut dicam: ubinam inveniretur, qui non, ſuo ipſiusmet perſuaſu, Ethicæ ac Philoſophiæ navaret operam?

Efterſinnade vi detta rätteligen, ho kunde då någonſin vara ſå fräck och djärf, at vilja ſtöra Skaparens Inſtícktelſe, rubba Deſs ordning, och ſlöſa Deſs ombetrodda goda? kårt at ſäga: hvar funnes då den människa, ſom ej, af egen öfvertygelſe, fördes til Sedolåran, och verldſliga visheten?

An alia itaque, rationi excolendæ, magis neceſſaria ſuppetit materies, quam quæ, uno eodemque tempore, me reddit ſolidé Chriſtianum, virumque vere probum & honeſtum?

Gifves då väl något angelägnare Förnufts ämne, än det, ſom på en gång, gör mig til en grundad Chriſten, en uplyſt Människa, och en ärlig Man?

Cogi- Be-

Cogita, qvam comprehendi prorſus nequeat Majeſtas Divina, quodque nullos potentiæ agnoſcat terminos: memento te ſuperbientem, haud magis artificioſæ eſſe ſtructuræ, (animam ſi exceperis), quam vermiculum viliſſimum; atque tum pecca, ſi audes!

Betänk hvad GUD är för et obegripeligt väſende, och för en Allrådande HERRE: Beſinna, at du ſom yfves, ej år af konſtigare ſammanſättning (ſjälen undantagen), än den ringaſte maſk; och ſynda ſedan, om du driſtar!

LA-

LAPIDES
DIVIDUNTUR
IN
PETRAS,
QUÆ LAPIDES SIMPLICES.
MINERAS,
QUÆ COMPOSITOS.
FOSSILIA,
QUÆ MIXTOS
COMPREHENDUNT,

STENAR
FÖRDELAS
I
BERG-ARTER,
MALMER
OCH
GRUS-ARTER.

CLASSIS I.

PETRÆ. VITRESCENTES.

COS.

Quadrum. 1. COS friabilis, particulis argilloso-glareosis. *Linn. Syst. nat. edit. 6. p.* 147. *n.* 1.
Cos, particulis minimis glareosis, mollis cædua. *Wall. mineralog. Svec. p.* 75.
Locus: Gotlandia *ad* Burſvicum, *ubi foditur.*
Lapis *est cinereus, ubi finditur adspersus particulis micaceis. Effervescit cum aqua forti, at non solvitur, indicio lapidem ortum ex* Arena farinacea & Argilla calcarea, *quod confirmatur ex strato terræ ad* Sandbro Uplandiæ.
Usus: *ad ædes earumque fundamenta, caminorum ornamenta, cistas sepulcrales varie figuratur.*

calcarea. 2. COS friabilis, particulis calcareo-glareosis.
Calx hepatica. *It. Westrogoth.* 21.
Locus: Westrogothia, *ubi constituit infimum stratum calcareum montis* Kinnæ.
Lapis *est cinereus, rudis. Effeverscit cum aqua forti & more Marmoris solvitur in terram albam calcaream, quam instar maculæ deponit; indicio lapidem ortum ex* Arena farinacea & Creta rudi.

farinacea. 3. COS friabilis, particulis farinaceis impalpabilibus.
Locus: Saxonia.
Lapis *est friabilis, ungue in pollinem cedens: sæpe fissilis, superficie adspersa atomis micaceis: colore vario, sæpe flavescente.*

Coticula. 4. COS friabilis, particulis glareosis impalpabilibus.
Locus: Westrogothia: Moesseberg *cum Petrificatis.*
Bertelsdorf *ad Femingen.*
Edvardsdorf *prope Pirnam.*
Lapis *est colore vario, particulis impalpabilibus, non effervescens cum aqua forti.*

5. COS

I. CLASSEN.

BERGARTER.

FLUSSTENAR

SAND-STEN.

1. SANDSTEN lös af ler och moaktigt gry. *Syst. nat. VI. p.* 147. *n.* 1. Quadersten.
Snidarsten. *Wall. min.* 75.
Finnes och brytes vid Bursviken *på* Gotland.
Stenen *är grå och i klyften beströdd med fina skimmeracktiga particlar. Han gåfer med skedvatten, men ej uplöfes; häraf sluter jag, at han blifvit hopsatt af* mo *och* mårgel-lera, *hvartil man har de tydeligaste prof vid Sandbro i Upland.*
Bruket af stenen är allmänt til slott och stråk-sten, til spis-ramar, lik-kistor etc. ty han uthugges lätt til hvad skapnad, som behagas.

2. SANDSTEN lös af kalk och mo-gry. Lefversten.
Lefversten. *Wästgöth. resan* 21.
Fås vid Kinnekulle i Wästergöthland, *der han utgör nedra klefvan.*
Stenen *är grå och grof. Han gåfer med sked-vatten och uplöfes till en hvit kritjord, som blifver sittande på stenen efter gåsningen, til et tecken, at han blifvit hopsatt af mo och bleke.*

3. SANDSTEN lös af osynligt mjöl-gry. Mjölig sandsten.
Finnes i Saxen.
Stenen *är lös, så at han kan rifvas med nageln, och ofta klyfvas, då dess sidor äro beströdde med det finaste glåntsande skimmer. Färgen är åtskillig, dock mäst gulaktig.*

4. SANDSTEN lös af osynligt mo-gry. Hwåtjesten.
Finnes i Wästergöthland *vid Mösseberg, ofta med Petrificater.*
Vid Bertelsdorf *vid Femingen.*
Vti Edvardsdorf *vid Pirna.*
Stenen *är af hvarjehanda färg och består af det finaste gry. Gåfer ej med sked-vatten.*

versatilis. 5. COS friabilis, particulis glareosis duris. *Syst. nat.* 147. *n.* 2.
Locus: Westrogothiæ *montes, in quibus infimum constituit stratum.*
Saxonia *ad Pirnam.*
Lapis est *cinereus, durus, qui chalybe percussus scintillas emittit.*

varioloſa. 6. COS friabilis, particulis arenaceis æqualibus, aquam transmittens.
Cos solidiuscula alba, cortice flavescente, maculis fuscis friabilibus. *It. Scan.* 13.
Locus: Nericia *ad diversorium Soerby.*
Westrogothia: *Kinnekulle, Hellekis.*
Lapis *est albidus, admodum friabilis, ut vix cohæreat, adspersus maculis & foraminibus fuscis.* Aquam *copiose haurit.*

Quartzoſa, 7. COS solida, particulis quartzosis impalpabilibus. *Syst. nat.* 147. *n.* 3.
Locus: Westrogothia, *ex præcipitiis* Hall, Hunneberg.
Lapis est *durus, soliditate Quartzo accedens, hyalinus: particulis granulatis, vix oculo nudo manifestis, a Quartzo differens.*

Arenaria. 8. COS solidiuscula, particulis arenaceis quartzosis pellucidis æqualibus. *Syst. nat.* 147. *n.* 4.
Locus: Lapponia, *Juckasjervi mons* Takavari.

fundamentalis. 9. COS solidiuscula particulis arenaceis quartzosis subopacis subæqualibus. *Syst. nat.* 148. *n.* 5.
Locus: Roslagia.
Wetteri *lacus littora.*

molaris. 10. COS solidiuscula, particulis arenaceis quartzosis inæqualibus. *Syst. nat.* 148. *n.* 6.
Locus: Wetteri *littora.*
Lapis *constat particulis arenaceis minimis, immixtis frustulis majoribus quartzosis.*

corticoſa. 11. COS solidiuscula, particulis arenaceis æqualibus, tunicato lamellosa.
Locus: Westrogothia, *Moesseberg.*
Lapis *est rotundus, cepæ instar varie corticosus, crustis cinereo-flavescentibus, forte ferro coagulatus.*

QVAR-

5. SANDSTEN lös af hårdt mo-gry. *Syſt. nat.* 147. *n.* 2. Slipſten.
Finnes i Wåſtergöthlands *berg, der denna ſten utgör nederſta hvarfvet.*
i Saxen *vid Pirna.*
Stenen *är grå, hård, och gifver gniſtor mot ſtålet.*

6. SANDSTEN lös af jämnſtort ſand-gry, hvarigenom vattnet filar. Silſten.
Sandſten hvit och jämn med gul ſkårpa och mörkaktiga lösa fläckar. *Skånſka reſan* 13.
Tages vid Sörby *Gäſtgifvare-gård i Nerike.*
Vid Hellekis *på Kinnekulle i Wåſtergöthland.*
Stenen *är hvit, mycket lös, at han ſvårligen hånger ihop och är beſtrödd med mörkaktiga fläckar och ärr. Han ſuper aldramåſt vatten, ibland alla våra inländſka ſtenar.*

7. SANDSTEN faſt af oſynligt Kiſſelgry. *Syſt. nat.* 147. *n.* 3. Kiſſel-ſandſten.
Tages i Wåſtergöthland förnämligaſt vid Hall *och* Hunneberg.
Stenen *är nåſtan ſå hård och faſt, ſom Kiſſel, från hvilken han ſkiljes endaſt med nåſtan oſynliga gryniga particlar.*

8. SANDSTEN tät, af Kiſſelaktigt genomſkinligt jämt Sand-gry. lös ſandſten.
Syſt. nat. 147. *n.* 4.
Tages i Lappland och Juckasjervi vid berget Takavari.

9. SANDSTEN faſt af dunkelt nåſtan jämnſtort ſand-gry. *Syſt. nat.* Stråck-ſten.
148. *n.* 5.
Tages i Roſlagen
Vid Wetterns *ſtrander.*

10. SANDSTEN faſt af ojämt Kiſſelaktigt Sand-gry. *Syſt. nat.* 148. Quarnſten.
Tages vid Wetterns *ſtrander.*
Stenen *beſtår af fint ſand-gry, ibland hvilket ock groft grus är inblandadt.*

11. SANDSTEN faſt af jämt ſand-gry, ſom är öfverdragit likſom Brynſten.
med bark utanpå bark.
Tages i Wåſtergöthland vid Möſſeberg.
Stenen är *rund ſåſom en rödlök och öfverdragen med åtſkilliga ſand-ſkorpor utom hvarandra, ſom åro något gula. Synes derföre vara af något järn-vatten hopbunden.*

QUARTZUM.

aqueum. 1. QVARTZUM hyalinum. *Syſt. nat.* 149. *n.* 1.
Locus rupium fiſſuræ paſſim.
Weſtrogothia *ad arcem* Lechœ.

lacteum. 2. QVARTZUM album. *Syſt. nat.* 149. *n.* 2.
Locus: Svecia *paſſim.*
Lapis *eſt minus, quam præcedens, pellucidus, ſed potius diaphanus, colore lacteus, nec vitreus.*

opacum. 3. QVARTZUM ſubopacum. *Syſt. nat.* 149. *n.* 4.
Locus: Svecia *paſſim, uti ad arcem* Leckœ.
India. *Seba.*

tinctum. 4. QVARTZUM tinctum.
α Qvartzum tinctum ſubfuſcum.
β Qvartzum tinctum viride.
γ Qvartzum tinctum flaveſcens.
δ Qvartzum tinctum violaceum.
Locus exoticus, *varius variis.*

SILEX.

cinereus. 1. SILEX vagus marmoreo cretaceus. *Syſt. nat.* 150. *n.* 2.
Silex cinereus. *It. W:goth.* 73.
Locus Weſtrogothia: *Kinnekulle: Hellekis.*

communis. 2. SILEX vagus cretaceus. *Syſt. nat.* 151. *n.* 1.
Locus: Scania *campeſtris, minus alta.*

Achates. 3. SILEX vagus rotundatus concentrico-corticoſus.
SARDUS.
OPALVS margaritæ coloris.
ONYX. *Oculus cati.*
CARNEOLUS.
Locus: Nilus Ægypti.
Germania *locis variis.*
Lapis *eſt ſæpius magnitudine pugni, rotundatus, oblongiuſculus, variæ figuræ.* Cortex *nudus, ſolidus nec terreſtris.* Medullaris *ſubſtantia diaphana, pallida* lineis *ſæpius concentricis, unde transverſim ſectus ſæpe exhibet propugnacula polyedra, & interdum* Graptolithos, Dendritas.

4. SI-

KISSEL.

1. KISSEL vattenfärgad. *Syſt. nat.* 149. *n.* 1. klar Kiſſel.
Tages här och der i bergsſpringor *från Wäſtergöthland vid* Leckö Slott.

2. KISSEL mjölkfärgad. *Syſt. nat.* 149. *n.* 2. Bergsmans flinta.
Tages allmänt i Sverige.
Stenen *är mindre genomſkinlig, än den förre, dock klar eller halfklar, mjölk-färgad, men ej glasfärgad, ſom vatten.*

3. KISSEL dunkel. *Syſt. nat.* 149. *n.* 4. Dunkel Kiſſel.
Tages allmänt i Sverige, *ſåſom vid* Leckö.
från Indien *hitkommit, igenom köp utur* Sebas *Cabinet.*

4. KISSEL färgad. fårgad Kiſſel.
Tages mäſt utomlands, på åtſkilliga ſtållen.
Häraf ſer man här i Cabinettet mörka, gröna, gula, violetta *färgor.*

FLINTA.

1. FLINTA af bleke, i löſa ſtycken. *Syſt. nat.* 150. *n.* 2. Grå Flinta.
Gråflinta. *Wäſtgöth. reſ.* 73.
Tages i Wåſtergöthland, *vid Helkis, på Kinnekulle.*

2. FLINTA af krita, i löſa ſtycken. *Syſt. nat.* 151. *n.* 1. Byſſe-flinta.
Fins på Skåne *ſlätt, men der, på högderne, i mindre ſtycken.*

3. FLINTA i rundade ſtycken, likſom ſkalig af åtſkilliga hvarf. Agat.
SARD.
OPAL af pårlefärg.
ONYX. KATT-ÖGA.
CARNEOL.
Tagne vid Nilſtrömen.
i Tyſkland *på åtſkilliga ſtållen.*
Stenen *är ofta ſtor, ſom en knytnäfve, rund, afläng och af åtſkillig ſkapnad.* Skalet *är bart och hårdt, utan jord-ſkorpa.* Inuti *är ſtenen half durkſigtig, blek, med linier, ſom gå omkring ſin medelpunct, hvaraf då ſtenen ſågas i tu, utviſas kantige fäſtningsverk och ofta i dem* moſſa *och* ſkogar *upritade.*

4. FLIN-

Calcedonius. 4. SILEX vagus pallido-albidus ſubdiaphanus.
Locus: Nilus.
Lapis *colore cornu ſ. ungvis, diaphanus, fere vitri, fracturis concavis convexisque.*

Pſeudo-Achates. 5. SILEX rupeſtris marmoreus. *Syſt. nat.* 150. *n.* 3.
Locus: Sahlbergæ *fodina.*
Lapis *ex Marmoris fiſſuris, conſtans lamina ſ. vena incarnata, extus inæquali, intus vero ſubdiaphana pallidiore.*

Hæmatodes. 6. SILEX rupeſtris ſuperficie nodoſa tunicata.
Locus: Europa *auſtralis.*
Lapis *obtectus, more Hæmatitidis, nodulis obtuſis, conglobatis, rubris, cruſtis variis ſuperinductus;* medullaris *vero ſubſtantia pallida varii coloris.*

Jaſpis. 7. SILEX rupeſtris margaceus. *Syſt. nat.* 150. *n.* 4.
Locus: Helvetia.
Lapis *eſt Marmoris facie, colore vario, frequentiſſime ex ruſo & albo varius, non effervescens aqua forti.*

4. FLINTA i löſa ſtycken, ljusblek half genomſkinlig. Chalcedon.
Tagen i Nilen.
Färgen år merendels lik horn eller nagel, klar ſom glas: i brottet går ſtenen kulrigt och dåldigt.

5. FLINTA uti kalk-klyft. *Syſt. nat.* 150. *n.* 3. Berg-Agat.
Tagen i Sahlbergs *gruſva.*
Denna växer uti kalkbergs ſpringor, år af en köttfärgad åder, ſom utanpå år ojämn, inuti blekare och genomſkinlig.

6. FLINTA i klyft, ſom år knylig och med hinnor klådd. Blod-flinta.
Tagen i ſödra Europa.
Stenen år utanpå röd, knölig ock kotig, ſom en Blodſten, och likſom öfverdragen med åtſkilliga ſten-hinnor; inuti år ſtenen blek mer och mindre.

7. FLINTA i klyft af mårgel. *Syſt. nat.* 150. *n.* 4. Jaſp.
Tagen i Sveitz.
Stenen ſer ut ſom marmor, år af åtſkillig färg, dock måſtedels brokig af rödt och hvitt, gåſer ej med ſked-vatten.

CALCARIÆ.

MARMOR.

nobile. 1. MARMOR ſolubile, particulis impalpabilibus raſilibus. *Syſt. nat.* 152. *n.* 8.

Parius. α Album *particulis granulatis.*

Luculleum. β Nigrum *venis intortis, rupturis albis, characteribus inſcriptis albis.*

Phengites. γ Flavum.

Numidicum δ Rubrum.

Ratisbonenſe. ε Lividum *caneſcens, intortum.*

Verdello. ζ Viride *venis intortis.*

Canarienſe. η Varium *ex albo & nigro.*

Laconicum. ϑ - *ex albo & viridi.*

PortaSanta. ι - *ex albo & flavo.*

κ - *ex albo, flavo & hyalino.*

Leſbium. λ - *ex flavo & incarnato.*

μ - *ex flavo & fuſco.*

ν - *ex flavo & lineis vireſcentibus.*

ξ - *ex ſtratis diverſicoloribus.*

Polyzonias. ο - *rudera ædium referens, flaveſcens.*

Florentinum. *Locus variis varius; in* Svecia *primario foditur* ϑ *in* Kålmorden

tadians. 2. MARMOR ſolubile, particulis micantibus aceroſis. *Syſt. nat.* 152. *n.* 7.
Locus: Korpikihl *Tornoæ inferioris.*
Lapis *albidus particulis radiantibus ex fibris ſparſis, aceroſis inſtar Talci Ollaris.*

Calx. 3. MARMOR ſolubile, particulis micantibus granulatis. *Syſt. nat.* 152. *n.* 6.
Locus: Åckeroea, *ubi foditur.*

hepatium. 4. MARMOR ſolubile, particulis micantibus arenaceis. *Syſt. nat.* 152. *n.* 5.
Locus: Kinnekulle Weſtrogothiæ.
Lapis *rudis, cinereus: particulis obſcuris, ſubarenaceis, ſaxum mentientibus; particulæ micantes, dum frangitur, ſæpe obſcuriores adparent.*

5. MAR-

LIMSTENAR.

KALK.

1. KALK ſom uplöſes, af oſynligt löſt gry. *Syſt. nat.* 152. *n.* 8. marmor.
   - α hvit *med grynigt* gry.
   - β ſvart *maſurlik med hvita prickar; gifver hvit ſkrift.*
   - γ gul.
   - δ röd.
   - ε blekt *något gråaktig, maſurlik.*
   - ζ grön.
   - η brokog *af hvitt och ſvart.*
   - ϑ – *af hvitt och grönt.*
   - ι – *af hvitt och gult.*
   - κ – *af hvitgult och vattenfärgat.*
   - λ – *af gult och köttfärgat.*
   - μ – *af gult och mörkacktigt.*
   - ν – *af gult med gröna lineer.*
   - ξ – *af olika hvarf.*
   - ο – *gul med liknelſe af rudera.* *Florentiner marmor.*

   Brytes på åtſkilliga ſtållen & förnämligaſt i Sverige på kålmorden.

2. KALK med ſtråligt och agnelikt gry. *Syſt. nat.* 152. *n.* 7. Strålig kalk.
   Tages vid Korpikihl *i nedre Torneå.*
   Stenen är hvitaktig med ſtråliga particlar, ſom ligga ſtrödde, like agnar, ſåſom i Telg-ſten.

3. KALK med ſkimrande grynigt gry. *Syſt. nat.* 152. *n.* 6. Kalkſten.
   Brytes vid Åckerö.

4. KALK med ſkimrigt ſandgry. *Syſt. nat.* 151. *n.* 5. Lefverſten.
   Finnes i Weſtergöthland på Kinnekulle.
   Stenen är grof och grå med mörkaktiga ſandparticlar likſom i gråſten, och i brottet ſkimrande mörka particlar.

campeſtre. 5. MARMOR ſolubile, fragmentis horizontalibus ſubfiſſilibus. *Syſt. nat.* 151. *n.* 4.
α album.
β lividum.
Locus: Weſtrogothia *campeſtris* & Kinnekulle, *ſupra ſtratum cotaceum.*

nodoſum. 6. MARMOR ſolubile, fragmentis ſubrotundis. *Syſt. nat.* 151. *n.* 3.
Locus: Kinnekulle.
Lapis *calcareus, rudis, mixtus globulis, qui, deliqueſcente lapide aut fracto, prodeunt; ſunt autem hi globuli, vel ab initio fuere Ætitæ marmoreæ, embryonibus cryſtallinis fixis. Syſt. nat.* 193. *Rupes in igne frangitur cum ſono.*

Oolithus. 7. MARMOR ſolubile, granis cruſtatis globoſis confertiſſimis. *Syſt. nat.* 151. *n.* 2.
Locus Gottlandia *e ſodina* Burſvicenſi.

argillaceum. 8. MARMOR ſolubile vagum, particulis impalpabilibus ſolidis. *Syſt. nat.* 151. *n.* 1.
Locus: Sveciæ *campi argilloſi, præſertim agri.*

* GYPSA.

Alabaſtrites. 9. MARMOR fixum, filamentis perpendicularibus parallelis. *Syſt. nat.* 152. *n.* 10.
Locus: inter Schiſtos Weſtrogothiæ, Oelandiæ, Scaniæ.
Helvetia, *unde præſtantius.*
India, *unde ſolidius & magis diaphanum.*

Gypſum. 10. MARMOR fixum, partibus difformibus. *Syſt. nat.* 152. *n.* 9.
Gypſum particulis parallelipipedis & globoſis concretum. *Wall. min.* 52.
Locus: Helvetia?

Alabaſtrum. 11. MARMOR fixum, particulis arenaceis micantibus. *Syſt. nat.* 152. *n.* 11.
Locus: Helvetia.

5. KALK ſom klyfver ſig horizontelt i grofva hwarf. *Syſt. nat.* 151. *n.* 4. Alfvarſten.
α hvit.
β brunaktig.
Brytes i Weſtergöthland och Kinnekulle *ofvan om ſandſtens kleſvan.*

6. KALK af runda knylor. *Syſt. nat.* 151. *n.* 3. Kotſten.
Finnes på Kinnekulle.
Stenen är en grof kalkſten, blandad med knylor likſom med åplen, hvilken antingen i luften uplöſt eller ſönderbruten viſar deſſa knylor tydeligen. Deſſe knylor äro eller haſva varit Cryſtall-åplen eller Örn-ſtenar med faſta cryſtaller inuti. Stenen ſpricker i elden med en ſmåll.

7. KALK af runda ſkaliga hopgyttrade korn. *Syſt. nat.* 151. *n.* 2. Aur.
Aur. *Gottl. reſ.* 265.
Brytes på Gottland vid Burſviken.

8. KALK i löſa ſtenar, med oſynligt gry. *Syſt. nat.* 151. *n.* 1. Ierkalk.
Finnes allmänt på Sveriges *åkerfält.*

* GIPSARTER *ſom ej gåſa med ſkedvatten.*

9. GIPS af parallel-ſtående trådar. *Syſt. nat.* 152. *n.* 10. ſtrålgips.
Finnes emellan ſkiffren i Weſtergöthland, Öland och Skåne.
Äfven från Sveitz *af ſtora ſtycken, ockſå från* Indien *faſtare och mer genomſkinlig.*

10. GIPS af olike grynige particlar. *Syſt. nat.* 152. *n.* 9. Gips.
Grof-grynig *Gips. Wall. min.* 52.
Kommen från Sveitz.

11. GIPS af ſkimrigt ſandlikt gry. *Syſt. nat.* 152. *n.* 11. Alabaſter.
Kommen från Sveitz.

indicum. 12. MARMOR fixum, particulis impalpabilibus pellucidum.
Locus: India. *Seba.*
Lapis *adſperſus Pyrita nudo, diaphano, compactus, pellucidus colore hyalino Quartzi, mollis ut ferro radatur in pulverem niveum.*

argillaceum. 13. MARMOR fixum lamellatum, particulis ſpatoſis.
Locus: Alſatia.
Lapis *fere argillæ inſtar friabilis, & quaſi ex argillæ ſtratis induratis conſtans, ſubcinereus fractus omnino in rhombos nitidos cedens, manifeſto indicio Gypſum non tantum, ſed & Spatum ex terra argillacea oriri; qvod confirmant color, ſtrata, exterior argillacea ſuperficies.*

SPATUM.

tunicatum. 1. SPATUM orbiculatum tunicatum, marginibus ſerratis.
Locus: India *orientalis.* Seba.
Lapis *ſubrotundus, cepæ inſtar tunicatus, niger, tunicarum marginibus ſerratis.*

argillaceum. 2. SPATUM fiſſile. *Syſt. nat.* 153. *n.* 1.
Locus: Jonesvando Lapponiæ.
Lapis *pellucidus, fragilis.*

Iſlandicum. 3. SPATUM compactum fiſſile pellucidum, objecta duplicans. *Syſt. nat.* 153. *n.* 2.
Locus: Norvegia.

pellucidum. 4. SPATUM compactum pellucidum objectis ſimplicibus. *Syſt. nat.* 153. *n.* 3.
Locus: Leckoe.
Helvetia.

rupeſtre. 5. SPATUM compactum ſubdiaphanum. *Syſt. nat.* 153. *n.* 4.
Locus: Europa *e fiſſuris rupium.*

vagum. 6. SPATUM compactum ſcintillans. *Syſt. nat.* 153. *n.* 6.
Locus: Sveciæ *rupes & lapides maritimi præcipue.*

12. GIPS genomſkinlig af oſynligt gry. Indiſk Alabaſter.
Tagen i Indien.
Stenen är beſtrödd med gediget, genomſkinligt ſvafvel: är för öfrigt tät, genomſkinlig ſom glas, men ſå lös, at han kan ſkrapas med knif til et hvitt mjöl.

13. GIPS ſom ſkifras och beſtår af ſpat. Ler-gips.
Tagen i Elſas.
Denna ſten ſer ſå lika ut med lera, ſom ſatt ſig ned til botten i vatten, at hvar ſkulle hålla honom derföre: i brottet är han något litet hårdare och går aldeles ſom ſpat i klara rhomber; at altſå Lera har här gått til Gips ock Spat, är ingen tviſvel, ty färg, ſkifver, yttra lösheten beviſer det tydeligen.

SPAT.

1. SPAT klotrund ſkalig med ſågade bråddar. Skalig ſpat.
Tagen i Indien.
Stenen är rund och likſom en lök med ſkal utom ſkal, til färgen ſvart och bråddarne i hvart ſkal ſågade.

2. SPAT ſkifrig. *Syſt. nat.* 153. *n.* 1. Skifrig ſpat.
Finnes i Lappland *vid Jonesvando.*
Stenen är genomſkinlig och bräcklig.

3. SPAT tåt ſkifrig klar, at man ſer genom honom dubbla bok- Dubbelſten.
ſtäfver. *Syſt. nat.* 153. *n.* 2.
Finnes i Norige.

4. SPAT tåt genomſkinlig, at man ſer genom honom enkla obje- klar ſpat.
cter. *Syſt. nat.* 153. *n.* 3.
Tagen vid Lechö.
Sveitz.

5. SPAT tåt half genomſkinlig. *Syſt. nat.* 153. *n.* 4. Bergſpat.
Finnes allmänt i bergsſpringor.

6. SPAT hård, at han tager eld mot ſtålet. *Syſt. nat.* 153. *n.* 6. Feltſpat.
Finnes alleſtädes i grus på marken, i berg, hälſt i ſkogar och klippor vid hafvet.
Han är hårdare, än annor, af et järn-vatten ſom honom bundit, hvaraf han ock rödnar i elden, ty ren ſpat är altid ſå mjuk, at han ej eldar.

7. SPAT

opacum. 7. SPATUM compactum opacum tinctum. *Syst. nat.* 143. *n.* 5.
α Fuscum *opacum, externe griseum, interne magis atrum.*
Locus: Svecia.

coloratum. 8. SPATUM compactum pellucidum tinctum.
α Flavum *pellucidum.*
β cæruleſcens *pellucidum hyalinum.*
Locus: α Saxonia.

SCHISTUS.

Ardesia. 1. SCHISTUS nigro-cæruleſcens clangoſus. *Syst. nat.* 154. *n.* 1.
Locus: Svecia, Helſingia, Scania; *nuper detectus a L. B.Car. Hârleman. b. m.*
Lapis *durior est congeneribus, atro-cæruleſcens, ſcriptura concolore.*

corvinus. 2. SCHISTUS nigricans, ſcriptura concolore.
Petra cornicina. *It. W:goth.* 21. 28.
Locus: Weſtrogothiæ *Kinnekulle.*
Gotlandia *Wisby.*

tabularis. 3. SCHISTUS nigricans, ſcriptura alba. *Syst. nat.* 154. *n.* 3.
Locus: Scania *Maltesholm. L. B. Hârleman.*

ſolidus. 4. SCHISTUS cinereus ſolidiuſculus, ſcriptura cana. *Syst. nat.* 154. *n.* 1.
Locus: Weſtrogothiæ *montes.*
Helvetia.
Lapis *ſ. Rupis cruda ſponte rumpitur in maximas moles cubicas ſ. rhombeas; hæ fractæ violenter, rumpuntur in fruſta inæqualia, hinc convexa inde concava; demum ſub dio diutius apricantes fiſſiles evadunt.*

rufus. 5. SCHISTUS ſcriptura rubra. *Syst. nat.* 154. *n.* 5.
Locus: Kinnekulle *infra ſtratum rubrum.*
Helvetia.
Lapis *ipſe ſæpe ruber eſt.*

6. SCHI-

7. SPAT tåt, dunkel, mörkfärgad. *Syſt. nat.* 153. *n.* 5. dunkel ſpat.
β Spat dunkel, *utantill gråaktig, innantill ſvart.*
Tagen i Sverige.

8. SPAT tåt, genomſkinlig, färgad. färgad ſpat.
α Gul *genomſkinlig.*
β Blåaktig, *genomſkinlig ſom vatten.*
Tagen i Saxen.
β *i* Fahlun *och annorſtädes.*

SKIFVER.

1. SKIFVER ſvartblå, klingande. *Syſt. nat.* 154. *n.* 1. Takſkifver.
Tagen i Helſingeland *af ſal. Commercie-Råd. Kahlmeter*
i Skåne *der framl. Bar. Hårleman nyligen den uptåkt.*
Stenen år hårdare, ån de andre ſkifverſtenar, til färgen ſvartblå, ock då man ritar på honom gifver han inga ljuſa eller ſvarta characterer.

2. SKIFVER ſvartaktig med lika ſkrift.
Kråkberg. *Weſtg. reſ.* 21.
Finnes i Weſtergöthland *på Kinnekulle.*
i Gotland *vid Wisby.*

3. SKIFVER ſvart med hvit ſkrift. *Syſt. nat.* 154. *n.* 3. Tafleſkifver.
Finnes i Skåne *vid Maltesholm.*

4. SKIFVER grå och faſt med grå ſkrift. *Syſt. nat.* 154. *n.* 4. ſpråckhäll.
Tagen i Weſtgöthe-bergen.
i Sveitz.
Stenen ſpricker i de afbrutne bergen uti fyrkantiga klippor, hvilka ſönderſlagne ſpringa i knöliga ock utholkade ſtycken på ſätt ſom flintan; men af luften uplöſte, genom långa tider, blifva ſkifrige ſom blad.

5. SKIFVER med röd ſkrift. *Syſt. nat.* 154. *n.* 5. rödſkifver.
Tagen på Kinnekulle *nedan för den röda fliſan.*
i Sveitz.
Sjelfva ſtenen blifver ock röd då han länge badat i luft och rägn, och uplöſes til en röd jord.

ater. 6. SCHISTUS ſcriptura atra. *Syſt. nat.* 154. *n.* 6.
Locus: Hunneberg, *Weſtrogothiæ.*
Helvetia.
Lapis *ater, adſperſus atomis obſcuris, nitidis; non effervescit cum aqua forti.*

viridis. 7. SCHISTUS viridis ſcriptura alba.
Locus: Moesſeberg *Weſtrogothiæ.*
Lapis *crudus viridis, ſiccus cinereus evadit; reliquis fere mollior eſt.*

APYRÆ.

MICA.

Specularis. 1. MICA particulis membranaceis fiſſilibus pellucidis. *Syſt. nat.* 155. *n.* 1.
Locus: Wermelandia *in confiniis* Norvegiæ, *unde præſtantiſſima allata, latitudine pedali & ultra.*

fiſſilis. 2. MICA particulis membranaceis fiſſilibus diaphanis. *Syſt. nat.* 155. *n.* 2.
Locus: Svecia *paſſim in rupibus.*

ſqvamoſa. 3. MICA particulis ſqvamoſis ſparſis. *Syſt. nat.* 155. *n.* 3.
Locus: Svecia *ubique in ſaxis.*
Cum omnis evidentia Lithologiæ innitatur lapidum generationi, fateri debemus nullos lapides nos magis exercuiſſe, quam Apyros, & in his imprimis Micam. Lapis ubique vulgatiſſimus, ſed origine omnium maxime peregrinus. Non occurrit inter terras primogeneas Mica, nec in novis niſi in Arena ex lapide comminuta. Tegit Mica ſæpius Cotem Quadrum ad fiſſuras; cumque omnibus conſtet cotem ortam ex Arena farinacea & Argilla calcarea, ſequitur Micam eſſe adſcititiam, nec in terra conſtitutiva quærendam & forte aquæ ſobolem, quemadmodum Spatum & Quartzum; ſed quæ cauſſa determinet aquam ad ſtaturam fixam ſquamæ?

TAL-

6. SKIFVER med ſvart ſkrift. *Syſt. nat.* 154. *n.* 6. Sot-ſkifver.
Tages på Hunneberg *i Weſtergöthland.*
i Sveitz.
Stenen är kol-ſvart med mörkſkimrigt gry. Gåſer ej med ſked-vatten.

7. SKIFVER grön med hvit ſkrift. grön-ſkifver.
Tages på Möſſeberg *i Weſtergöthland*
i Sveitz.
Stenen är allenaſt grön, då han är fuktig; men då han blifver torr varder han grå, eljeſt är han löſare, än något af de andre ſlagen.

ELDFASTE.

SKIMMER.

1. SKIMMER af genomſkinliga blader. *Syſt. nat.* 155. *n.* 1. Spegel-ſkimmer.
Tagen på gränſen emellan Wermeland *och* Norige, *ſå ren och rätt-klyfd, at han ofta ſtiger til en half alns breda blader.*

2. SKIMMER af half genomſkinliga blader. *Syſt. nat.* 155. *n.* 2. ſkifrigt ſkimmer.
Finnes allmänt i bergsſkrefvorna innom Riket.

3. SKIMMER af ſtrödde fjäll. *Syſt. nat.* 155. *n.* 3. fjälligt ſkimmer.
Finnes allmänt inom Riket.
Som all redig kunſkap om ſtenar grundar ſig på deras generation, ty ſå många vete vi tydeligen, ſom vi förſtå hvaraf de äro hopkomne, må vi rent ut bekänna, at inga gjort oſs mer omhug ſade än de eldfaſte ſtenar, och beſynnerligen ibland dem ſkimret, ſom alleſtädes och ſnart ſagt i alla ſtenar förekommer; men än i dag är till ſin upkomſt ſå främmande för oſs ſom diamanter. Skimret *får jag icke igen i någon uråldrig jordſort, ej eller i någon ny jordart, om jag ej vill taga en förvittrad ſjelfſtändig ſten till moder, då jag är lika okunnig om dennes upkomſt. Jag ſer at ſkimmer är allmänt ſtrödd i brotten på quaterſten, men jag vet ock, at denna ſtenart måſte vara hopſatt af ſand och litet mergel, ſå at ſkimret ditkommit ſedermera, och kanſke lönligt aflats af vattnet ſåſom Spat och Quarts, men blifver dock lika okunnig om hvad ſom förmått vatnet, at antaga detta fjällaktiga faſta och ſkimrade väſende; måſte altſå lemna det åt efterverlden, ſom blifver ſlugare än vår.*

TALCUM.

Venetum. 1. TALCUM particulis impalpabilibus diaphanis molliuſculis convexis fiſſilibus. *Syſt. nat.* 156. *n.* 1.
Locus: extraneus.

corneum. 2. TALCUM particulis impalpabilibus, ſolidum nigrum, ſuperficie atra glabra. *Syſt. nat.* 156. *n.* 2.
Talcum durum craſſum, cortice nitido *Gron. lapid.* 12.
Locus: Fodinæ metallicæ *ubique; tegit enim communiter utrinque venas metallicas & eas a matrice diſtingvit.*

Serpentinum. 3. TALCUM particulis impalpabilibus, ſolidum maculatum. *Syſt. nat.* 156. *n.* 3.
α nigricans.
β cinereus.
γ vireſcens.
δ maculatum.
Locus: Zeblitz *in Helvetia.*
Svecia *rarius.*

fiſſile. 4. TALCUM particulis impalpabilibus, lamellis parallelis. *Syſt. nat.* 156. *n.* 4.
Locus: Fodinæ *variæ* Falunæ &c.

Ollare. 5. TALCUM particulis aceroſis ſparſis friabilibus opacis ſubvireſcentibus. *Syſt. nat* 157. *n.* 7.
α calcinatione albicans, mollior. *Wall. min.* 136.
β calcinatione rubeſcens, durior. *Wall. min.* 136.
Locus: Jemtia, Trollhættan.
Kolland peninſula Weneri.
Dahlia. *It. W:goth.* 229.

Sartorium. 6. TALCUM particulis aceroſis ſparſis friabilibus ſubdiaphanis inquinantibus. *Syſt. nat.* 157. *n.* 8.
Locus: Garpenberg.
Lapis *craſſus, ſubdiaphanus ceræ ſ. cornu inſtar, cultro cæduus, panno attritus cretæ inſtar inquinans.*

AMI-

TÄLGSTEN.

1. TÄLGSTEN mjuk, ſkifrig och kullrig med oſynligt genom- Talk.
ſkinande gry. *Syſt. nat.* 156. *n.* 1.
Kommer utifrån.

2. TÄLGSTEN faſt, ſvart med oſynligt gry och bekſvart glatt yta. Salband.
Syſt. nat. 156. *n.* 2.
Talk hård, tjock med glånſande yta. *Gron. Lapid.* 12.
Fås merendels i alla grufvor; ty han täcker merendels metallådrorna, och ſom en bark gör ſkillnad emellan dem och gråberget.

3. TÄLGSTEN faſt och fläckug med oſynligt gry. *Syſt. nat.* 156. Serpentinſten
n. 3.
α ſvartaktig.
β grå.
γ grönaktig.
δ fläckug.
Tages i Zeblitz *i Sweitz.*
vid Salberga *här i Sverige, men ſparſamt.*

4. TÄLGSTEN råttklöfvig och ſkifrig med oſynligt gry. *Syſt. nat.* Skinnberg.
156. *n.* 4.
Tages allmänt vid Grufvorna, *ſåſom vid Fahlun &c.*

5. TÄLGSTEN af agnlik ſtrödt ſkört dunkelt grönaktigt gry. *Syſt.* Tälgſten.
nat. 157. *n.* 7.
α ſom roſtad hvitnar och år mjukare. *Wall. min.* 136.
β ſom roſtad rödnar och år hårdare. *Wall. min.* 136.
Finnes i Jemtland, *vid* Trollhättan.
på Kolland *i Wenern.*
på Dahl. *Weſtg. reſ.* 229.

6. TÄLGSTEN af agnlikt ſtrödt ſkört half genomſkinligt ſmutſan- Skräddare-krita.
de gry. *Syſt. nat.* 157. *n.* 8.
Tages i Garpenberg.
Stenen är tjock, half genomſkinlig ſom et horn, låter med knifven ſkåra ſig efter behag, och då man ſtryker honom på kläde ſmutſar han ſom krita.

AMIANTUS.

Linum incombuſtibile. 1. AMIANTUS fibris filiformibus flexilibus. *Syſt. nat.* 158. *n.* 1.
Locus: Lapponia, Helvetia.
Crudus ex fibris parallelis.
Præparatus in Funes, Pannos.

Alumen plumoſum. 2. AMIANTUS fibris pappoſis mollibus. *Syſt. nat.* 158. *n.* 4.
Locus: Fahluna, Helvetia.

diaphanus. 3. AMIANTUS fibris fragilibus diaphanis. *Syſt. nat.* 158. *n.* 3.
Locus: Fodinæ variæ Sveciæ.

immaturus. 4. AMIANTUS fibris angulatis rigidis opacis. *Syſt. nat.* 158. *n.* 2.
Locus: e Kataſenpacta Tornoæ ſuperioris.
Helvetia.
Lapis *raſus non facile tranſit in pollinem.*

terreſtris. 5. AMIANTUS terreſtris.
Locus: Magdeburgi *e fiſſuris* Saxi.
Lapis *quaſi ex Argilla indurata, quæ transverſim i fibras contiguas parallelas connata, nondum in lapideam conſiſtentiam indurata.*

ASBESTUS.

Aluta montana. 1. ASBESTUS membranaceus flexilis. *Syſt. nat.* 159. *n.* 2.
Locus: Åkeroe.

Suber montanum. 2. ASBESTUS ſolidiuſculus flexilis. *Syſt. nat.* 159. *n.* 3.
Locus: Dannemora.

AMIANT.

1. AMIANT af trådige mjuka togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 1. Berglin.
Tages i Lappland, Sveitz.
Råſtenen beſtår af parallelt och hoplagde trådar.
Af honom göres tog, papper, kläde, ſpetſar &c.

2. AMIANT af mjuka papplika togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 4. Bergſjun.
Finnes i Fahlun, Sveitz.

3. AMIANT af ſkôra och half genomſkinliga togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 3. glas-trådig
Finnes vid åtſkilliga grufvor i riket.

4. AMIANT af ſtyfva kantiga dunkla togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 2. omogen.
Tagen vid Kataſenpakta i Öfver Torneå
i Sveitz.
Denna ſtenen låter med knif ej gårna rifva ſig til mjöl.

5. AMIANT af Lera. lerig.
Tagen vid Magdeburg *i ſpringor af ſtenar.*
Stenen beſtår likſom af hårdad lera, ſom hopvuxit til parallela
täta trådar; men ännu ej fått ſin fullkomliga hårdhet.

ASBEST.

1. ASBEST af mjuka lappar. *Syſt. nat.* 159. *n.* 2. Berglåder.
Tagen vid Åkerô.

2. ASBEST tät och mjuk. *Syſt. nat.* 159. *n.* 3. Bergkork.
Tagen vid Dannemora.

CLASSIS II.

MINERÆ.

SALIA.

SELENITES.

rhombeus. 1. SELENITES ſpatoſo-gypſeus rhombeus. *Syſt. nat.* 162. *n.* 1. *t.* 8. *f.* 3.
Cryſtallus Selenitica gypſea ſolitaria rhombea hyalina. *Amœn. acad.* 1. *p.* 475. *t.* 16. *f.* 3.
A. Talk cryſtal. *Grev. muſ. t.* 21. *f.* 5.
Locus: Germania, Oxonium.
Cryſtallus conſtat rhombis 10, quorum *plana duo oppoſita maxima.*

priſmaticus. 2. SELENITES ſpatoſo-gypſeus priſmaticus. *Syſt. nat.* 162. *n.* 2.
Cryſtallus ſelenitica gypſea ſolitaria priſmatica hyalina. *Amœn. Acad.* 1. *p.* 476.
Penna Pavonis. β Penna Pavonis *viridi-cæruleſcens.*
Locus: Helvetia.
β Indien.
Pennæ Pavonis *inſtar hic* β *lapis prætioſiſſimus oſtentat ſtriam longitudinalem, cui ad angulum acutum inſertæ ſtriæ parallelæ, dein tinctus viridi cæruleo mutabili, ut oculus cati.*

Gypſeus. 3. SELENITES ſpatoſo-gypſeus cuneiformis. *Syſt. nat.* 162. *n.* 3.
Locus: Fodinæ Gypſi Galliæ.
Lapis *in fiſſuris Gypſi, ſæpe magnus, cuneiformis, pellucidus, fiſſilis inſtar Micæ ſpecularis.*

NATRUM.

calcareum. 1. NATRUM marmoris. *Syſt. nat.* 161. *n.* 1.
Sal calcareum. *It. Oel.* 147.
Locus: Germania.
Lapis *calcareus, cinereus refertus Petrificatis, efflorescens pilis ſalinis inſtar lanæ.*

2. NA-

II. CLASSEN.

MALMER.
SALTER.

GIPSSALT.

1. GIPSSALT af rhombisk spatig gipsterning. *Syst. nat.* 162. *n.* 1. *t.* 8. *f.* 3. Selenit terning.
Cryſtall af ſelenit, ſom beſtår af Gips enkel, rhombisk och vatten-fårgad. *Amœn. acad.* 1. *p.* 475. *t.* 16. *f.* 3.
Talk-cryſtal. *Grew. muſ. t.* 21. *f.* 5.
Finnes i Tyſkland *och vid* Oxford.
Cryſtallen beſtår af 10 *rhombiska ſidor, af hvilka de* 2 *förſte ſtå midt emot hvarandra.*

2. GIPSSALT af et ſpatigt Gips-priſma. *Syſt. nat.* 162. *n.* 2. långlig ſelenit
Cryſtall af ſelenit, ſom beſtår af et vatten-fårgadt enkelt Gips-priſma. *Amœn. acad.* 1. *p.* 476.
β Påfogel-fjådren *blågrön.* Påfogel-fjådren.
Finnes i Sveitz.
i Indien.
Påfogel-fjådren β *är en ädel ſten af de måſt pretieuſa och märkvärdiga. Han har långſåt en ſtrimma, från hvilken uti en hvaſs angel ſtrålar gå parallelt, ſom på en pånna; Deſſutan är denna tingerad med grön-blåt, ſom ſkiftar altſom ſtenen vändes mot dagen, likſom katt-ögat. Jag bedrager mig mycket om denna ädla ſtenen ej förſt kommit af ofvannämde Gips-cryſtall, ſom blifvit med Koppar-victrioliſkt vatten ſaturerad, hopfåſtad och fårgad.*

3. GIPSSALT af ſpatig gipsvigge. *Syſt. nat.* 162. *n.* 3. Gipsdrus.
Finnes uti Gips-grufvorna i Frankrike.
Denna ſtora genomſkinliga och bladiga Gips-vigge, ſom ſkifrar ſig likſom Mariæ-glas, finnes allmänt uti Gips-grufvorna och viſar tydeligen, at han kommit af en fin Gips-jord, ſom med vatten cryſtalliſerats.

KALKSALT.

1. KALKSALT i kalkſten. *Syſt. nat.* 161. *n.* 1. Murſalt.
Kalkſalt. *Olands reſ.* 147.
Tages i Tyſkland.
Stenen är en gemen grå kalkſten, fyld med Petrificater, ſom utvittrar med fina ſalt-hår, ſom vore han ludin eller likſom en kies.

cryptarum. 2. NATRUM ſpatoſum, cryſtallis parallelis truncatis apice compreſſis.

Cryſtallus natriformis ſpatoſa, cryſtallis parallelis incarnatis opacis. *Amœn. acad.* 1. *p.* 474. *t.* 16. *f.* 4.

Fluor. *Geſn. figurat.* 26.

Locus: Germania, *frequentiſſimum pro cryptis.*

Cryſtalli *albæ aut flaveſentes, conſertæ, oblongæ, compreſſæ, apice truncatæ, acie compreſſa ſecundum latera latiora. Non effervеſcunt cum aqua ſorti.*

lamelloſum. 3. NATRUM ſpatoſum, cryſtallis lamelloſis.

Locus: Germania.

Lapis *opacus, flaveſcens, quaſi cultro varie inciſus, ut ſegmenta erecta, truncata, inæqualia in aciem compreſſa tantum conſpiciantur.*

NITRUM.

irregule. 1. NITRUM ſpatoſum acaule, pyramidibus trigonis: lateribus rhombeis carinatis. *Tab.* 2. *f.* 7.

Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa acaulis: pyramidibus æqualibus. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *Syſt. nat. t.* 8. *f.* 7.

Locus: Germania.

Cryſtallus *ſingularis absque omni columna.* Pyramides *verticaliter oppoſitæ: ſingulæ triedræ ex planis rhombeis longitudinaliter ſubcarinatis: rhombi angulo inferiore, quam ſuperior, breviore. Pyramidum plana in verticalibus alterna ſunt, nec oppoſita, ut alterius ſinus recipiat alterius plani angulum. Tab.* 2. *fig.* 7.

Obtuſum. 2. NITRUM ſpatoſum cauleſcens, pyramidibus triedris: lateribus pentagonis. *Tab.* 2. *f.* 5.

Locus: Germania.

Alſatia *in Argento cinereo.*

Cryſtallus *non minus præcedente ſingularis.* Columna *hexaëdra, æqualis: conſtans planis longis, parallelis, altera extremitate transverſa; altera angulo acuto terminata, ita tamen, ut alterna latera apice alternant verſus extremitates.* Pyramides *triedræ ex planis pentagonis: angulo terminali majore.*

3. NI-

2. KALKSALT af ſpat-cryſtaller, ſom åro parallela af huggne och hvåſte. Grott-verk,

Cryſtall af kalkſalts-form i ſpat, hvars Cryſtaller ligga jåmt, åro dunkla och gulaktige. *Amœn. acad.* 1. *p.* 474. *t.* 16. *f.* 4.

Drus. *Geſn. figurat.* 26.

Finnes i Tyſkland, *hvarifrån det årligen föres i ſtor mångd till* Holland *&c. för Grott-verk.*

Cryſtallerne *åro hvite eller gulaktige, ſitta flere tilſammans, åro hopkrammade, på åndan aldeles tvåra och på kanterna hvåſte, ſom en yxa.*

De gåſa ej med ſked-vatten.

3. KALKSALT af ſpat med fjålliga Druſer. ſönderſkuren drus.

Finnes i Tyſkland.

Stenen år dunckel, gulaktig, och likſom han varit, då han ån var mjuk, hackad med en knif; ty klyfterna åro på tvåren ojåmna och hvåſte, ſom knifvar.

SALTPETTER.

1. SALTPETTER af ſpat i en ſexkantig terning, hvars ſidor åro rhombiſka och långsåt kantade. *Tab.* 2. *f.* 7. tvårſidig.

Cryſtall af Saltpetter ſkapnad i ſpat terning af lika pyramider. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *Syſt. nat. t.* 8. *f.* 7.

Finnes i Tyſkland.

Cryſtallen *år en beſynnerlig terning af* 2:*ne verticale pyramider; hvardera pyramiden har tre ſidor; hvar ſida år en rhomb, ſom långsåt år uphögd och delt uti* 2:*ne lika ſidor, ſå at man ock väl kan ſåga, at hvar pyramid beſtår af* 6 *ſidor, och at hvardera af deſſe ſidor åro en half rhomb, eljeſt gå deſſe* 3 *ſidor uti hvar pyramid med ſpitſen emot hvarandra alternatift, at den ena gifver rum för den andra vid nedra ſidan.*

2. SALTPETTER af en utſtråkt ſpatdrus, hvars ſpetſar beſtå af 3 femkantiga ſidor. *Tab.* 2. *f.* 5. trubbig.

Tagen i Tyſkland.

i Elſas *uti hvitgylden.*

Cryſtallen *år ej mindre beſynnerlig, ån den förſte.* Stammen *år et ſexkantigt priſma af jåmna, långa, flata, femkantiga ſidor, ſåledes at de omväxla med den ſpitſiga åndan, ſå at* 3 *veta mot hvar ſpets.* Pyramiderna *åro hvardera af* 3 *ſidor och hvardera af deſſe ſidor år en flat femkant, och i denna femkanten år altid den ytterſta kanten den långſta.*

lenticulatum. 3. NITRUM ſpatoſum acaule, pyramidibus triedris: lateribus pentagonis. *Tab.* 2. *f.* 1.

Locus: Germania.

Cryſtallus *rariſſima, neſcio num antea deſcripta.* Figura *refert Lentem, cujus utrumque latus ſit Pyramis.* Pyramis *hæc planiuſcula conſtat planis tribus pentagonis, ita tamen ut oppoſita Pyramidis latera ſint ad alterius alterna*; columna *nulla, ſed latera ſexfariam truncata, unde hæc conſtat ex ſex planis trigonis anguſtiſſimis. Affinitas hujus cryſtalli cum antecedente ſumma eſt, ut, ſi latera concipiantur elongata in* columnam *ex trigonis ad pentagona oblonga, reſultat præcedentis figura, quamvis toto cælo videantur diverſæ. Hujus forte ſola varietas* NITRUM ſpatoſum utrinque truncatum, planum, ſuborbiculari-hexaædron. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13.

truncatum. 4. NITRUM ſpatoſum utrinque truncatum. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *g. t.* 8. *f.* 9. *Amœn. acad.* 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16.

Locus: Germania.

Variat Columna *lateribus æqualibus, quod frequentius & in aliis, rarius columnæ lateribus alternis duplo anguſtioribus.*

Suillum. 5. NITRUM ſpatoſum acaule utrinque pyramidatum: pyramide ſuperiore ſubulata. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *b. t.* 8. *f.* 6.

Locus: Dannemora.

Cryſtallus *molliſſima, maxime acuminata, conferta, ſæpius decumbens, rarius erecta*; Columna *nulla.* Pyramis *brevior communiter in baſin deliqueſcit; fracta ſpato conſtat.*

imbricatum. 6. NITRUM ſpatoſum acaule, pyramide triquetra acute imbricata.

Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa aggregata trifariam imbricata ſtriata. *Amœn. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.

Locus: Alſatia.

Cryſtalli *lapideæ, calcareæ, copioſæ, confertæ, argute triquetræ & ſenſim attenuatæ: lateribus imbricatis ſquamis minutiſſimis parallelis acuminatis. Efferveſcit cum aqua forti.*

7. NI-

3. SALTPETTER af ſpat-terning hvars pyramider åro trekantige af femkantiga ſidor. *Tab.* 2. *f.* 1. nedtryckt drus.

Tagen i Tyſkland.

Cryſtallen *faller mig ſå ſålſam, at jag mins mig hvarken ſedt eller låſit om den ſamma. Skapnaden år något lik en Lints hvars öfra och undra ſida voro en nåſtan oſynlig pyramid af 3 ſidor, af hvilka hvardera år en femkant; men deſſe ſidor omväxla och ſvara icke gent emot den undra ſidan. Ingen ſträckning eller priſma ſkiljer deſſe nåſtan oſynlige pyramider, utan år terningen i omkretſen ſexkantig och likſom ſexkantigt afſkuren, ſå at kanten, genom det at ſidorna i pyramiden omväxla, beſtår af 6 ſmala trekantiga ſidor. Så olika denne år til utvårtes anſeende ifrån den förra, ſå nära ſlägt blifver dock han, då man föreſtåller ſig en kårtning uti columnen eller priſma, at deſs ſidor ifrå långa femkanter blifva ſtympade til trekanter, då man juſt har denna terning. Hår af ſkulle jag vara benågen at tro, at de tallricks-like ſmå ſexkantige, helt platte ſpat-druſer, i Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. *afbildade, torde vara endaſt en åndring af denna ſenare, ſom blifvit flat på ſidorna.*

4. SALTPETTER af ſpat, på båda ſidor afhuggit. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *g. t.* 8. *f.* 9. *Amœn. acad.* 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16. afhuggen Drus.

Finnes i Tyſkland.

Gemenligen åro alla 6 *ſidorna af denna druſen lika breda; men undertiden gifves han ock med hvarannan ſida halfparten ſmalare.*

5. SALTPETTER af ſpat utan ſtam: på öfra åndan långre ſpitſad. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *b. t.* 8. *f.* 6. Svintand.

Druſen *beſtår af löſa cryſtaller, ſom måſtendels ligga på ſides och ſtrödde. Den öfra ſpitſen år merendels långre och mera ſpitſad ån på andra Druſer; men den nedra, ſom blifver rot, år hel kårt.*

6. SALTPETTER af ſpat utan ſtam med trekantig fjållig pyramid. fjållig Drus.

Drus af ſaltpetters form, ſpataktig, ſtrödd, och på 3 ſidor fjäll-formig. *Amœn. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.

Tagen i Elfas *och Dannemora i* Sverige.

Druſen *år af många kalk-cryſtaller, ſom ſitta tilſammans, ſkarpt trekantige och ſmåningom ſpitſade åt åndan, men ſidorna åro likſom ſpånlagde med ſina jämna ſpitſiga ſjåll. Denne gåſer med ſked-vatten.*

acaule. 7. NITRUM quartzoſum hyalinum utrinque pyramidatum acaule.

Cryſtallus tertia. *Geſn. figurat. t.* 18. *f.* 2.

Locus: Svecia.

Cryſtallus *conſtat pyramidibus duabus exacte oppoſitis, absque columnæ veſtigio, cujus omnia latera* 12, *trigona, æqualia.*

Pſeudo Adamas. 8. NITRUM quartzoſum hyalinum utrinque pyramidatum ſubacaule. *Tab.* 2. *f.* 1.

Locus: Helvetia.

Cryſtallus *nitidiſſima & maxime pellucida, conſtans* Pyramidibus *oppoſitis, hexaëdris ex trigonis, exacte antecedentis, at loco* Columnæ *linea plana diſtingvit pyramides, anguſtiſſima, quæ tamen reddit diverſam faciem Cryſtalli; adeoque ſpeciei nota conſiſtit in Columella lateribus brevioribus quam latis.*

utrinque pyramidatum. 9. NITRUM quartzoſum hyalinum utrinque pyramidatum cauleſcens.

Locus: Svecia *rarius.*

Cryſtallus *perfectiſſima Nitri* (*ut in Syſt. nat. t.* 8. *f.* 4.); *at rarior occurrit* columella *pyramidibus longiore & ſimul utrinque pyramidata.*

Cryſtallus montana. 10. NITRUM quartzoſum hyalinum columnare pyramidatum.

Cryſtallus nitriformis, cryſtallis oblongis diſtantibus. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 8.

Locus: Europa & *forte totus orbis, præcipue in fodinis.*

Cryſtalli *columna elongata, altera extremitate baſeos fixa, altera pyramide hexaëdra ex planis trigonis terminata.*

Maxima, *hujus varietas, ex* India *allata, in muſeo hocce ſpectabilis & ſpecioſiſſima, cujus* columnæ *longitudine ſpithamea, diametro duplo breviore, pellucidæ, parum nigricantes, cujus itaque figuram in Tab.* 1. *f.* 1. *operæ pretium judicavimus adponere, quamvis chartæ anguſtia eandem naturali magnitudine non potuerit ſiſtere.*

11. NI-

7. SALTPETTER af klar vatten-färgad quarts på båda ändar spitsad. af kårtad.

Drusen 3. *Gesn. figur. t.* 18. *f.* 2.

Finnes i järn-grufvorna inomlands.

Drusen *består af en på bägge ändar spitsig pyramid, hvardera spitsen af 6 trekantiga, jämna sidor, som svara aldeles emot den andra pyramidens sidor, utan at vara åtskilde med minsta tecken til stam.*

8. SALTPETTER af vatten-klar quarts, på båda ändar spitsad, nästan utan all stam. villa demanter.

Finnes i Sveitz.

Drusen *är en af de klaraste i verlden, nog lik den förra, består af 2ne pyramidale spitsar, hvardera af 6 trekantiga sidor, och sidorna svara gent emot hvarandra uti bägge spitsarna, men äro åtskilde med en flat kant, såsom tecken til stam, dock löpande emellan pyramiderne endast som et smalt band, hvaraf han får et egit utseende.*

9. SALTPETTER af vatten-klar quarts, på båda ändar spitsad, med aflång stam. dubbel Drus.

Finnes i Sverige *bland andra Druser.*

Drusen *visar hela skapnaden som tilkommer saltpetter, men finnes sällan hel; ty merendels blifver den nedra pyramiden på spitsen quarhäftad uti bergarten, då denne är litet fästad allenast på sidan och bägge pyramidal-spitsarna blifva tydelige.*

10. SALTPETTER af vatten-klar quarts, med stam och en spits. Berg-crystall.

Drus af Saltpetter-form med särskildta pyramider. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 76. *f.* 8.

Enkel Drus. *Gesn. figurat.* 18. *f.* 1.

Finnes allmänt i Grufvor och bergsskrefvor, så at ingen Drus är allmännare.

Han har en lång stam som på öfra ändan är spitsig, sexsidig; men andra ändan rotar sig i bergarten.

Af detta slaget är ock den makalösa Drus ifrån Ost-Indien, *som finnes i detta Cabbinet, men näppeligen så stor i något annat; ty hvar och en Crystall i denna sten är mer än qvarters lång, och diametern är just hälften mot länglinien.* Färgen *är klar och genomskinlig, men slöter något på svart. Man har hållit mödan värdt, at aftaga en så prägtig sten uti Tabellen* 1. *fig.* 1. *men Taflans storlek kunde ej begripa denna Drus till sin högd och vidd.*

11. SALT-

aggregatum. 11. NITRUM quartzoſum hyalinum acaule aggregatum pyramidatum.
Cryſtallus nitriformis quartzoſa aggregata acaulis. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 7.
Locus: Europa, *frequens in ſodinis.*
Cryſtalli *confertæ & ſolæ pyramides in conſpectum prodeunt.*

granulatum. 12. NITRUM quartzoſum hyalinum conglomeratum, cryſtallis granulatis.
Locus: Germania.
Lapis *variæ figuræ, conglomeratus ex granis Cryſtallinis, acaulibus, pyramidatis.*

reticulatum. 13. NITRUM quartzoſum hyalinum ſtriis intertexto-reticulatis.
Locus: Wildemannen *Germaniæ.*
Lapis *albus ex ſtriis filiformibus, longis, reticulato-implicatis & intertextis, quæ componuntur* Cryſtallis *minimis, vix oculo nudo perſpiciendis.*
Præcedentia omnia NITRA quartzoſa *poſſunt quidem pro varietatibus haberi, quam dubium non ſit, quin eandem agnoſcant cauſſam originis; attamen ob nitorem artis & perſpicuitatem voluimus heic ea diſtingvere.*

Gemma. 14. NITRUM quartzoſum coloratum. *Syſt. nat.* 163. *n.* 3.
a. VOPAZIUS citrino-flavus, *ex cryſtallo nitri.*
ex cryſtallo cubica angulis terminalibus truncatis.
Cryſtallus Topazii *eſt priſma tetrædrum, cujus anguli longitudinales duo oppoſiti parum utrinque detriti, ut ſic evadat fere octædrum. Apex eſt pyramis truncata ex duobus pentagonis verticalibus & quatrur trigonis minoribus ſæpe tamen hæc quatrur trigona medio quaſi diſtracta conſtant, ſingula plano hexagono cum compoſito trigono.*
Saxonicus, Bohemicus,
Orientalis
Occidentalis.
b. HYACINTHUS purpureo-fulvus.
d. AMETHYSTUS violaceus, *ex cryſtallo nitri.*
Orientalis.
Saxonicus.

f. BE-

11. SALTPETTER af vattenfärgad quarts med hopgyttrade py- Canderad.
ramider utan ſtammar.
Druſer hopgyttrade Saltpetterlike af quarts och utan ſtammar. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 7.
Finnes allmänt i Europa.
Druſen *beſtår af ſå många och ſå tåt ſtrödda cryſtaller, at allenaſt ſpitſarna ſynas; hvarföre ock denna måſt brukas til grott-verk.*

12. SALTPETTER af vattenfärgad quarts, hopgyttrad af gryniga grynig drus.
Cryſtaller.
Tagen i Tyſkland.
Stenen *finnes af åtſkillig ſkapnad, altid likſom hoggyttrad af gryn, hvilka alla åro ſpitſar af deſſa cryſtaller.*

13. SALTPETTER af vattenklar quarts, hvars ſtrimmor åro ſom trafſlad drus.
et galler hopflåtade.
Finnes i Tyſkland vid Wildemannen.
Druſen *är hvit och likſom af långa uprätta trådar hopbunden, hvilka här och der med ſidorna röra hvarandra och hophåftas, ſom et på högden utdragit nät. Alla deſſa trådar åro hopſatte af näſtan oſynliga puncter, ſom hvarför ſig åro ſmå cryſtaller.*
Alla deſſe föregående Druſer *åro med hvarandra ſå nåra i förvantſkap, at de kunna under en ſlägt bringas; och de måſte ofelbart haſva en och ſamma orſak til ſit urſprung; men för redighet ſkul, och at båttre kännas, åro de ſärſkildt framſtäldte.*

14. SALTPETTER af färgad quarts. *Syſt. nat.* 163. *n.* 3. ådel drus.
a. TOPAZ Citron-gul *af ſaltpetter-formig drus.*
af aflång cubiſk drus.
Topaz druſen *är fyrkantig och aflång, men 2 deſs aflånga kanter åro afſlipade, at längden ſåledes varder näſtan ſexkantig. Bägge ändar åro afhuggne, och på ſidorna ſexſidigt afſlipade i proportion emot ſidorna, ſå at 2 ſidor bliſva ſtörre, 4 mindre och deſſe mindre beſtå hvardera af tvenne på hvarandra ſatte ſidor, af hvilka den nedra är ſexkantig och den öfra trekantig.*
Tagen i Saxen, Bömen.
i Orient.
i America.
b. HYACINTH brandgul.
c. AMETHYST violet *af ſaltpetterformig cryſtall.*
Tagen i Orient.
i Saxen.

d. BERYLLUS *viridi-cæruleus*
Chryſolithus *gramineus.*

e. SMARAGDUS *viridis.*
Chryſoprasus *viridi-cinereus.*
Locus: India, Saxonia.

Splendidiſſimum Muſeum magnificentiam Poſſeſſoris Gemmis *pretioſiſſimis abunde oſtentat, quarum puritas, nitor, politura, magnitudo, copia certat cum præſtantiſſimis ſummorum Heroum & Imperatorum cimeliis gemmarum. Hæ* annulis *aureis vitro obductis & inſcriptis, operculi inſtar cardini adhærent, ut clauſæ ſupra foliuum nitidiſſimi metalli vel elevatæ ſine eo conſpiciantur & perluſtrentur ab utraque latere.*

Ego has ad ſpecies certas amandare non ſuſtinui, qui paucas antea vidi præparatas, crudas pauciores, quas itaque aliis, qui crudas facilius examinare poſſunt, lubens relinquo. Naturæ perfectio in his lucet, uti morum adulatio in hominibus.

compreſſum. 15. NITRUM quartzoſum hyalinum, columnæ lateribus duobus oppoſitis latioribus.
Locus: Germania.
Cryſtallus *ſolitaria ſpithamea*, Columna *hexaëdra: lateribus duobus oppoſitis ſextuplo latioribus*; Pyramide *hexaëdra ex planis trigonis, quorum latera duo oppoſita, columnæ lateribus latioribus ſuperimpoſita, longe breviora ſunt reliquis.*

MURIA.

marina. 1. MURIA nuda marina. *Syſt. nat* 164. *n.* 1.
Locus: Oceanus.

fontana. 2. MURIA nuda fontana. *Syſt. nat.* 164. *n.* 2.
Locus: Germaniæ *fontes Salinæ.*

Gemmæ. 3. MURIA nuda foſſilis. *Syſt. nat.* 164. *n.* 3.
Sal gemmeus. *Geſn. figurat.* 34. *f.* 1.
Locus: Polonia.

4. MU-

d. BERYLL *grönblå.*
CHYSOLITH *blekare gråsgrön.*
e. SMARAGD *grön.*
CRYSOPRAS *gröngrå.*
Tagen i Indien, Saxen.

Detta dyrbara Cabinet *priſar ſin Herres prakt genom de många och utvalda ädla ſtenar, af hvilka det ſå rikt lyſer och uti hvilkas klarhet, glants, ſlipning och myckenhet deſs värde ligger, ſom gör, at det täflar äfven i denna del med de rikaſte och anſenligaſte Samlingar. Utom deſs äro de måſte ädla ſtenar inſattade i Gullringar, och deſſe emaillerade, ſamt med ſtenens namn påſkrefne. Men förnämligaſt äro ſtenarna i ringen ſå inhäftade, at de kunna ſom et läck uplyftas utur ſit folio, ſåſtade på ena ſidan vid et fint gångjern, at de ſåledes kunna ſkådas både med och utan folium.*

Alla ädla ſtenar har jag ej varit i ſtånd at rätt föra til ſina ſlägten, ſom tilförene ſedt af dem få ſlipade, mindre rå och hållit dem i ſtenriket ſom complimenter, ſeder och moder uti den leſvande verlden, då jag ej funnit det innantil, ſom lyſt utanpå.

15. SALTPETTER af vatten-klar quarts med tvånne bredare midt emot hvarandra liggande ſidor. hopkrammad drus.
Tagen i Tyſkland.
Druſen *är en cryſtall af quarters längd och ſexkantig ſtam, hvars 2 ſidor midt emot hvarandra äro ſex gångor bredare, än de andra, at han ſåledes ſynes vara mycket hopkrammad, men ſjelfva ſpitſen, ſom hopſättes af 6 trekanter, har de 2 bredare ſidorne kårtare, än de ſmalare och altſå förlora de i längden det de vunnit i bredden.*

KÖKSALT.

1. KÖKSALT renat af hafs-vatten. *Syſt. nat.* 164. *n.* 1. Spanſkt ſalt.
Finnes i hela Oceanen.

2. KÖKSALT renat af kållvatten. *Syſt. nat.* 164. *n.* 2. Kålle ſalt.
Finnes i Tyſklands *Salt-källor.*

3. KÖKSALT rent utur grufvor. *Syſt. nat.* 164. *n.* 3. Berg-ſalt.
Bergſalt. *Geſn. figurat.* 34. *f.* 1.
Finnes i Pålen.

ſtalactiticoſa. 4. MURIA nuda ſtalactiticoſa perforata.

Locus:

Sal *habitu Salis gemmæ, album, in longos cylindros perforatos & cavos, inſtar ſtalactitidis dependens: fragmentis cubicis, in igne crepitantibus.*

Saxea. 5. MURIA ſaxi ex mica ſpatoque. *Syſt. nat.* 164. *n.* 6.

Rappakivi. *It. Gott.* 266.

Locus: Finlandia, Skara.

Saxum *conſtat Spato vago rufo duro ſcintillante, mixto Mica ſquamoſa atra parciore, ſub dio ſolubile in ſabulum.*

Chryſolampis 6. MURIA lapidea phosphorans. *Syſt. nat.* 164. *n.* 5.

Spatum lucens. *Act. ſtockh.* 1747. *p.* 168.

Spatum vitreum phosphorans. *Gron. lap.* 8.

α Cryſtallus hyalina, *coloris vitri inſtar puriſſimi.*

β Cryſtallus muriæformis ſpatoſa aggregata alba. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 23.

γ Cryſtallus muriæformis ſpatoſa aggregata flava. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 24. *t.* 16. *f.* 22.

δ Cryſtallus muriæformis ſpatoſa aggregata viridis. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 26.

Aqua marina. ε Augites dilute-cœruleſcens pellucida, *vulgo:* Aqua marina.

Locus: Germania.

ε Saxonia *aut* Oriens.

α *ex* Alſatia *cum Molybdæna & Galena.*

rhombea. 7. MURIA ſpatoſa rhombea. *Syſt. nat.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13.

Cryſtallus muriæformis rhombea ſpatoſa ſubſolitaria. *Amœn. acad.* 1. *p.* 481. *n.* 27. *t.* 16. *f.* 21.

Locus: Germania.

Alſatia *cum Pyrita cupri.*

Lapis *conſtans Plumbi galena, cui adhærent Pyritæ variæ; his immixtæ* Cryſtalli *opacæ, ſubflaveſcentes, magnitudine inæquales, figura omnino fragmentorum ſpati ſ. cubi rhombici. Hujus primordia ſunt ſquamæ ſub Pyrita embryone deſcriptæ.*

ALU-

4. KOKSALT rent genomborat, likt tak-is. Dropp-falt.
Tagit - -
Saltet liknar aldeles Berg ſalt, är hvitt och i långa genomborade cylindrar utdragit, at det vuxit ſom en tak-is eller droppſten; i brottet beſtår det af cuber och i elden ſprakar det, at ej tvifvel är om deſs väſende.

5. KOKSALT i gråſten af ſkimmer och ſpat. *Syſt. nat.* 164. *n.* 6. ſjälfſträtſten.
Rappakivi. *Gotland. reſ.* 266.
Tages i Finland; *denna i* Skara.
Gråſtenen beſtår af ſältſpat blandad med något ſvart ſkimmer; uti öpen luft och beſynnerligen på ſödra ſidan faller denna ſönder til grus, och man tror allmänt, at han håller kökſalt.

6. KOKSALT i lyſande ſten. *Syſt. nat.* 164. *n.* 1. lys-ſpat.
Lysſalt. *Wet. acad. Handl.* 1747. *p.* 168.
Glas-ſpat ſom lyſer. *Gron. lap.* 8.
α vattenfärgad *likt det klareſta glas.*
β hvit-eller mjölkfärgad. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 23.
γ blek-gul. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 24. *t.* 16. *f.* 22.
δ grön. *Amœn. acad.* 480. *n.* 26.
ε ſjöblå och helt klar *ſom glas, den allmänt kallas af* hafsvatten.
Tagne i Tyſkland.
ε *i* Orient.
α *i* Saxen.

7. KOKSALT i rhombiſk ſpat-terning. *Syſt. nat.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. rutig.
Rhombiſk ſpat-cryſtall. *Amœn. acad.* 1. *p.* 481. *n.* 27. *t.* 16. *f.* 21.
Finnes i Tyſkland.
i Elſas *uti kopparkies.*
Stenen är en glants af blymalm med åtſkilliga kieſer, ibland hvilka deſſe ſpat-cryſtaller ſitta, ſom aldeles hafva den ſkapnad utanpå, ſom en ſpat inuti, at de ej äro, ſom allmänt kökſalt, cubiſke, utan likna en rhombiſk eller utdragen cub. Begynnelſen til denna cryſtallen följer jag tydeligen ifrån Kies-ſoſtren til ſin naturliga ſtorlek.

ALUMEN.

plumoſum. 1. ALUMEN nudum. *Syſt. nat.* 165. *n.* 1.
Locus: Lapponia.

commune. 2. ALUMEN ſchiſti. *Syſt. nat.* 165. *n.* 2.
Locus: Scania, Weſtrogothia, Anglia.

Gemma pretioſa. 3. ALUMEN lapideum pellucidiſſimum ſolidiſſimum. *Syſt. nat.* 165. *n.* 6.

Adamas. ADAMAS *albus, flaveſcens; datur etiam rufeſcens, viridis, nigricans, cæruleſcens.*

Rubinus. RUBINUS *ruber braſilienſis.*
Ind. Orientalis.

Sapphirus. SAPPHIRUS *cæruleus: ſaturatior, pallidior.*
Locus: Jndia *plerisque.*
Gemmæ *ævi noſtri ſumtuoſæ luxuriæ, a Gemmariis judicantur ex duritie, colore, pelluciditate, magnitudine, pondere; adeoque alieno, a ſcientiæ naturalis principio, fundamento.*

Oriri lapides pellucidos ex ſedimento aqueo oſtendit evidentiſſime generatio Qvartzi. Hoc mixtum ſalino acquiſiviſſe figuras, ſali proprias, ex urina in vaſe terreſtri diu aſſervata conſtat experimento Henkelii. Nitri figuram frequentiſſimam eſſe, uti ejus ſal, facile liquet. Colores lapidum a metallo ortos videre eſt in ſodinis; tingunt metallorum aquæ, antequam conſiſtentiam accipit Cryſtallus, quoniam dein tranari nequit. Aquas metallicas reddere lapides duriores patet quotidie; cryſtallos coloratas duriores itaque eſſe mirum non videbitur. Cur Gemmæ figura aluminis duriores ſint, patet conſideranti figuram, cryſtalliſatione ex minimo primordio ortam, quod non in Nitro.

VITRIOLUM.

Martis. 1. VITRIOLUM ferreum viride ſubcubicum. *Syſt. nat.* 166. *n.* 1.
Locus: in ſodinis.
Datur nudum *vel* natura *in ſodinis, vel* arte *extra eas.*

2. VI-

ALUN.

1. ALUN nakot. *Syſt. nat.* 165. *n.* 1. gedigen Alun.
Finnes i Luleå Lappmark.

2. ALUN af Skifver. *Syſt. nat.* 165. *n.* 2. allmän Alun.
Brytes i Skåne, Weſtergöthland.
i Ängeland.

3. ALUN i den klaraſte och hårdaſte ſten. *Syſt. nat.* 165. *n.* 6. Ädel-ſten.
1. DEMANT hvit. Demant.
gul.
Gifves äfven rödaktig, grön, ſvartaktig, blåaktig.
SAFFIR högblå. Saffir.
af blekare *färg.*
RUBIN *röd ifrån* Braſilien. Rubin.
ifrån Oſt-Indien.
Fås mäſt från Oſt-Indien.

Ädle ſtenar, *vår tids altför dyrbara glants, dömmas af Jouvelerarne efter deras hårdhet, färg, klarhet, ſtorlek, tyngd, altſå af en grund, ſom är långt ſärſkild ifrån de antagna ſatſer uti naturkunnogheten.*

At alla klara och genomſkinliga ſtenar blifvit af vattnets ſediment, det viſar oſs Quarzens aflelſe tydeligen. Då detta vatten haft uti ſig något ſalt hafver det nedfallna ſedimentet mäſt följa ſaltets cryſtalliſations lag, ſåſom uti urin, ſom fäſter ſig til ſten på kåril, efter Henkels rön, at förtiga andra. Saltpetter-figuren i druſer är altſå ſom ſjelfva ſaltet det allmännaſte i jorden. Ät ädla ſtenar bleſvit färgade af metalliſka vatten, under det de aflades, drager man ej i tvifvelsmål; emedan de ſedermera ej kunna af vatten genomträngas. At metalliſka vatten göra tillika ſtenarne hårdare, är ej at undra, ſom deras minſta particlar upfylla de minſta rum. Hvarföre de ädla ſtenar, ſom hafva figur af Alun åro hårdare, lärer den ſe, ſom efterſinnar at en ſådan cryſtal, ſom vuxit af ſit förſta och minſta ämne, blifvit på alla ſidor jämt och lika tillökt.

VITRIL.

1. VITRIL af jern, grön, nåſtan cubiſk. *Syſt. nat.* 166. *n.* 1. Järnvitril.
Tages i Jerngrufvor.
Gifves nakot *af* naturen *i grufvor, af* konſten *utom.*

2. VI-

40

cyprinum. 2. VITRIOLUM cupreum cæruleum dodecaëdron. *Syſt. nat.* 166. *n.* 2. *t.* 8. *f.* 15.
Locus: Europa *Auſtralis*, Cyprus.

rupeſtre. 3. VITRIOLUM ferreum ſaxi ſchiſtoſi.
Locus: Hunneberg *Weſtrogothiæ.*
Lapis SCHISTUS *ſolidus. Syſt. nat.* 154. *n.* 4. *cinereus ſ. fuſco-griſeus ſ. parum rufeſcens finditur in cubos rhombicos, dum fiſſura ferruginea quaſi chalybe picta adparet.*

SULPHURA.

ELECTRUM.

Succinum. 1. ELECTRUM diaphanum ſolidum. *Syſt. nat.* 167. *n.* 2.
Locus: maritima Boruſſiæ.
Scaniæ.
Succina finduntur inſtar Silicis, fragmentis convexis concavisque.
Inſectis *ſæpe ſcatet Succinum, varius coleoptratis.*

BITUMEN.

Ampelites. 1. BITUMEN humi paludoſæ. *Syſt. nat.* 168. *n.* 5.
Locus: Helvetia.
Hoc medium quaſi inter Schiſtum & Humum paludoſam, *priori ſcilicet laxius, poſteriori durius. Inter ſtrata & fiſſuras, inſtar ſchiſti, Membranas niveas ſæpe occultat; adeoque primus gradus ſchiſti.*

Aſphaltum. 2. BITUMEN friabile atrum. *Syſt. nat.* 168. *n.* 4.
Locus: Alſatia.
Lapis *quaſi ex arena leviſſime cohærens, ater, pondere leviſſimus.*

3. BITU-

2. VITRIOL af koppar, blå, tålf-ſidig. *Syſt. nat.* 166. *n.* 2. *t.* 8. *f.* 15. Bläſten.
Finnes i ſödra Europa, Cypern.

3. VITRIOL af jern uti ſkifrigt gråberg. Spräckhåll.
Tages på Hunneberg *i Weſtergöthland.*
Spräckhållan. Syſt. nat. 154. *n.* 4.
Grå, mörkgrå eller något rödlet, klyfver ſig i ofantliga ſtora cuber, ſom åro något rhombiſka, och i deſſe ſer man ſpringorna vara likſom med bly-årts utteknade, til et tecken af vitriolen.

SWAFVEL

BERNSTEN.

1. BERNSTEN klar och faſt. *Syſt. nat.* 167. *n.* 2. Bernſten.
Finnes i Preuſen.
på Skåne *ſlått och vid hafsſtränderna.*
Bernſten går i brottet ſåſom flinta i kullriga och holiga klyfter.
Ofta finnes häruti åtſkilliga Inſecter, *ſom gifva tilkänna, at det varit flytande och då öfverjordiſkt. Sällan finnes* Baggar *med ſkal på vingarne deruti.*

BECK.

1. BECK i dy-jord. *Syſt. nat.* 168. *n.* 5. Dyſkifver.
Tagen i Sveits.
Detta är mitt emellan dy och ſkifver; faſtare än den förra, löſare än den ſenare. Det hafver emellan ſina klyfter tunna hvita linier, likſom ſkifren då han håller berg-beck; at detta beck ſåledes ſynes vara förſta graden til ſkifver.

2. BECK i lös, lått, ſvart, ſand. Beckmull.
Tagen i Elſas.
Stenen af lös hopſatt beckſvart, lått, och luktande ſand.

Lithantrax. 3. BITUMEN Schisti. *Syst. nat.* 168. *n.* 6.
Locus: Helsingburgum, Helvetia.
Alsatia.
Præstantissimum non rumpitur, sed, instar solidi carbonis, æquali ubique consistentia, lævissimum, atrum.
β Lignum bituminosum fossile.
Locus: Beuchlizensis ager, *spatio unius milliaris* Hala, *ubi integra sylva sub terra sepulta jacet.*
Lapis potius ad Lithantraces referendus, cujus naturæ est, quam ad Phytolitha, Lithoxyla.

fuillum. 4. BITUMEN marmoris fœtidi.
Locus: Kinnekulle, Scania, Helvetia.
Lapis: *sæpius, instar crystalli, longitudinaliter* resolvitur *in stirias inæquales angulatas:* frangitur *autem instar Spati & effervescit cum Aqua forti.* Helveticus *simillimus, at durior, ex flavo saturatiore colore, nec fœtet, quamvis fricatus.*
Datur etiam absque crystallina substantia, particulis calcareis nec spatosis, qui similiter foetet, inque iisdem locis occurrit.

PYRITES.

vivus. 1. PYRITES nudus diaphanus. *Syst. nat.* 169. *n.* 1.
Locus: Helvetia? *in Marmore spatoso albido.*

nudus. 2. PYRITES nudus opacus.
Locus: Helvetia: *thermæ Baden.*

terreus. 3. PYRITES nudiusculus terra mixtus.
Sulphur nativum, mixtionis peregrinæ, coloratum. *Wall. min.* 207.
Locus: Russia.
Lapis *subcinereo-flavescens, opacus, friabilis, ut digitis conteratur, in pruna flammam concipiens.*

hexaëdricus. 4. PYRITES crystallisatus hexaëdricus ex planis 6 tetragonis. *Syst. nat.* 169. *n.* 3. *b. t.* 8. *f.* 12.
Locus: Svecia *frequentissimus ad mineras.*
Crystallus *æquilatera ex 6 quadrangulis.*

5. PY-

3. BECK i ſkifver. Beckſkifver.
Tagit i Hellſingborg, Sveitz.
Elſas.
Det båſta ſtenkol ſpricker icke ſjelf ſönder, utan ſer ut, ſom et tått tall-kol och år deſs utan mycket lått.
β Stenhårdadt.
Tagit vid Beuchlitz *en mil från* Hall, *der hela ſkogen ligger begrafven under jorden, ſåſom han varit af någon jordbåſning nedſånkt.*
Denna ſten kommer närmare til ſtenkols-art, ån til petrificerade trån.

4. BECK uti ſtinkande kalk. Orſten.
Tagit från Kinnekulle, Skåne, Sveitz.
Stenen år merendels lik cryſtaller och går långs åt i kantiga ojemna ſpillror. Deſſe ſpillror då de afbrytas, viſa tydeligen, at de beſtå af ſpat och gåſa med ſked-vatten. De ſtenar häraf, ſom åro komne från Sveitz, åro lika våra inländſke, men hårdare, mera gula och ſtinka icke, faſt de gnidas mot något hårdt.
Samma orſten gifves ock ofta utan at gå i ſtrimor eller ſplitter, aldeles lik gemen kalkſten, ock utan at beſtå af ſpat, hvilken tages på ſamma ſtålle med de förra, och lika ſå ſtinker.

KIES.

1. KIES nakot och klar. *Syſt. nat.* 169. *n.* 1. gediget ſvafvel.
Tagen i Sveitz *uti hvit ſpataktig marmor.*

2. KIES nakot, dunkel. rent ſvafvel.
Tagen vid varma Baden.

3. KIES halfnaken i jord. Svafveljord.
Svafvel gediget, fårgadt, blandadt med främmande ting. *Wall. min.* 207.
Finnes i Ryſsland.
Stenen år grågul, dunkel, ſkör, at han mellan fingrarna kan ſöndergnuggas, itändes ſtrax af eld, ſom rent ſvaſvel.

4. KIES-terning ſexſidig af fyrkantiga ſidor. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *b.* Jernkies.
t. 8. *f.* 12.
Finnes allmänt i Svenſka grufvorna.
Druſen *år cubiſk af 6 fyrkantiga jemna ſidor.*

octaëdricus. 5. PYRITES cryſtalliſatus octaëdricus ex planis 8 trigonis.
Pyrites octaëdricus ex triangulis. *Syn. nat.* 169. *n.* 3. *c.*
Locus: Kinnekulle.
Cryſtallus *æquilatera ex* 8 *triangulis, figura Aluminis.*

decaëdricus. 6. PYRITES cryſtalliſatus decaëdricus ex planis 2 tetragonis & 8 linearibus. *Tab.* 2. *fig.* 2.
Locus: Kinnekulle.
Cryſtallus *ex planis* 2 *tetragonis latioribus verticalibus: latera ex* 8 *planis linearibus, longioribus, anguſtioribus, tetragonis: latere exteriore longiore; hinc teſſera depreſſa, tetragona, cincta quatuor marginibus acutis in aciem.*

dodecaëdrus. 7. PYRITES cryſtalliſatus decaëdricus e planis 4 triedris & 6 linearibus.
Locus: Alſatia *cum Argento cinereo & Hydrargyro.*
Cryſtallus e pyramide triquetra ſ. e quatvor planis trigonis, cujus anguli omnes complanati, lineares, conſtituunt ſex plana, linearia.

dodecaëdricus 8. PYTITES cryſtallis dodecaëdris ex planis 2 pentagonis & 10 tetragonis. *Tab.* 2. *fig.* 3.
Locus: Germania.
Cryſtallus *ex planis* 2 *pentagonis, verticalibus, latioribus: lateribus ex* 10 *planis tetragonis, latere exteriore longioribus; hinc teſſera facie antecedentis, at numero planorum differens; adeoque diverſa a Pyrita dodecaëdro ex pentagonis.*

rotundatus. 9. PYRITES cryſtalliſatus rotundatus aggregatus.
α Pyrites globoſus. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *f.*
β Pyrites hemiſphaericus. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *e.*
Locus: fodinæ Sveciæ *variæ, imprimis Andrarum.*
Lapis *aggregatus ex plurimis cryſtallis ſæpius cubicis, rarius* dodecaëdris, *quamvis ſæpe vix eruendis.*
Figuram globoſam & hemiſphæricam non agnoſcere diſtinctas ſpecies, ſed ſolum fortuitas ex loco modificationes, obſervo in ſpeciminibus.

conglomeratus. 10. PYRITES cryſtalliſatus aggregatus conglomeratus.
Locus: in fodinis.
Antecedenti maxime affinis.

11. PY-

5. KIES-terning åttſidig af trekantiga ſidor. åtkantig kies
Kies åtſidig af trianglar. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *c.*
Finnen på Kinnekulle.
Druſen har aldeles Alunform af åtta trekantiga jemnaſte ſidor.

6. KIES-terning tioſidig af 2 fyrkanter och 8 aflånga. *Tab.* 2. *fig.* 2. tioſidig kies.
Tagen på Kinnekulle.
Druſen beſtår af 2 ſtörre up och ned vända fyrkanter, men ſidorna af fyra par längre, men ſmalare fyrkanter, ſom på ſin yttra ſida åro än bredare. Häraf blifver en fyrkantig nedtryckt terning med hvaſſe ſidor, ſom på en yxa.

7. KIES-terning tio-ſidig af 4 trekanter, och 6 aflånga ſidor. Tolf-ſidig.
Tagen i Elfas *med hvitgyldig Silfvermalm.*
Druſen har fyra ſtörre ſidor af trekanter, och alla kanterne åro likſom affilade, at de göra tilſammas 6 ſidor.

8. KIES-terning af 2 femkanter och 10 fyrkanter. *Tab.* 2. *fig.* 3. tolfſidig kies.
Tagen i Tyſkland.
Druſen beſtår af två ſtörre up och ned vände ſemkanter; men ſidorna af ſem par aflånga ſmalare och längre fyrkanter, ſom på yttra ſidan åro bredare, ſåledes har denna terning mycken likhet med den förra, at han allenaſt ſkiljer ſig ifrån den ſamma ſom en femkant från en fyrkant, åfven är altſå denna helt åtſkild ifrån den Kies af tolf ſidor, ſom har alla ſina ſidor af ſemkanter.

9. KIES-terning rundad, af många ſmå hopſatt. rund kies.
α klotrund kies. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *f.*
β halfrund kies. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *e.*
Finnes i åtſkilliga grufvor inom riket, öfverflödigt i Andrarums *Alungrufva.*
Stenen är ej ſimpel utan hopgyttrad af många ſmå cubiſke eller ſexſidige terningar, undertiden ſynes ock tecken til tolfſidige.
Här ſynes tydeligen, at de klotrunde och de halfrunde kieſer ej åro af naturen åtſkilde, utan at de komma händelſevis efter rummet.

10. KIES-cryſtall hopgyttrad af åtſkilliga knylar. hopgyttrad.
Finnes uti Grufvorna.
Är nära ſlägt til näſt föregående.

cellulosus. 11. PYRITES crystallisatus aggregatus cellulosus.
Locus: Germaniæ *fodinæ.*
Lapis *constat lamellis erectis, distantibus, variis, lateribus ex crystallis nodoso-punctatis.*

ferratus. 12. PYRITES crystallisatus lamellosus orbiculatus ferratus. *Tab.* 2. *fig.* 8.
Locus: Germania.
Crystallus *specie singulari; sunt enim* squamæ *planæ, fere membranaceæ, crassitie papyri aut membranæ pergamenæ, nitidæ, colore communi pyritarum, tota orbiculata, ferrato aut denticulato margine, erectiuscula, in Natro spatoso.*

embryo. 13. PYRITES crystallisatus triqueter squamoso-imbricatus.
Locus: Germania *frequens.*
Crystallus *hæc embryo videtur mihi Pyritarum, sparsa & super alios lapides instar crustæ cujusdam pulverisata, grisea nec proprio colore pyritæ, figura oblonga, triquetra interjectis spatiis concavis. Huic simillimus occurrit omnino spatosus, albus absque sulphure, figura tamen eadem, in Lapide, cujus omnes squamæ triquetræ apice inflexo, dorso convexo plano, in quibus præcipue singularis est squamarum dispositio omnino eadem, quam scobs ferri assumit sub magnete, dum squamæ in ovalem figuram vergant ad peripheriam, ita tamen, ut laterales magis longitudinales evadant. Ex* Alsatia.

14. PYRITES fereus scintillans amorphos. *Syst. nat.* 169. *n.* 4.
Locus: Baden.
β kalflös.
γ Kinnekulle *in marmore.*
δ Siksundsberg.
ε Halskiælen *paroeciæ Råneå.*
ζ kara *mons, a Juckasjervi* 2 *milliar.*
η Swappavari.
ϑ Ragisvari *Lapponia.*
ι Kofwovari.
κ Kiellivari.
λ Kockasvari.
μ Willangi fodinæ.

15. PY-

11. KIES-cryſtall hopgyttrad uti ſmå rum.
Finnes i Tyſka grufvorna.
Sten beſtår af åtſkilliga väggar, ſom utan ordning ſtållas längs och tvärs upråtte, och på alla ſidor åro tapetzerade med ſmå Kies-cryſtaller.

12. KIES-cryſtall rund af ſågade ſkifvor. *Tab.* 2. *f.* 8. ſågad kies.
Tagen i Tyſkland.
Druſen år af ſynnerlig art; ty han beſtår af flata fiåll, ſom åro tunna, ſom papper eller pergament, glånſande, runda, til fårgen lika annor Kies och i kanten ſågade, alla ſtå upråtte och växa uti en ſpat-drus.

13. KIES-cryſtaller trekantige och fjållige.. Kiesämne.
Finnes allmänt i Tyſka gruforna.
Druſen tyckes likſom vara foſter til annor Kies och liknar ſtrödda och ſönderſtötta fjåll, ſom vuxit på annor Kies. Deſſe åro aflånge, trekantige och ſårſkilt ſatte, men åga en ovanlig fårg ibland detta ſlågtet; ty de åro bruna och ej meſſingsfårgade. En Drus af ſamma ſkapnad på fjåll, men hvit af Spat och utan alt ſvafvel, eljeſt lika ſå trekantig med flata något kullriga ſidor, men hår uti faller mig beſynnerligen underſamt, at fjållen ligga ſtålde aldeles på ſamma ſått, ſom jern-filſpån upſtålles under Magneten, då de böja ſig ifrån medelpuncten åt två åndar, men på ſidan åro mera långsåt ſtålde. (*Från* Elſas.

14. KIES med jern, ſom fyrar, utan figur. *Syſt. nat.* 169. *n.* 4. fyrſten.
Tagen vid Baden.
β kalf-lös.
γ Kinnekulle *i kalk.*
δ Sikſundsberg.
ε Halskålen *i Råneå Socken.*
ζ Karravari 2 *mil från Juckasjervi.*
η Svappavari.
ϑ Bagisvari.
ι Kofvovari.
κ Kjellivari.
λ Kockaſvari.
μ Villangi *grufvor.*

mollis. 15. PYRITES ferreo-cupreus, matrice impalpabili. *Syſt. nat.* 169. *n.* 5.
Locus: Helvetia, *varia ſpecimina.*
Sveciæ *variæ fodinæ.*

durus. 16. PYRITES ferreo-cupreus, matrice vitreſcente. *Syſt. nat.* 169. *n.* 6.
α Cotaceus *ex Svappavari.*
β Quartzoſus β *Hervivari.*
γ *Kurravari.*
δ *Patnakile.*

tenax. 17. PYRITES ferreo-cupreus; matrice apyra. *Syſt. nat.* 169. *n.* 6.
α Micaceus α *Kurravari.*
β Talcoſus β *Harrivari.*
γ *Kurravari* fiſſilis.

ARSENICUM.

Sandaraca. 1. ARSENICUM nudum rufum. *Syſt. nat.* 170. *n.* 2.
Locus: Germania.

cupreum. 2. ARSENICUM rubens cupreum. *Syſt. nat.* 170. *n.* 6.
Locus: Germania.

pyriticoſum. 3. ARSENICUM album, fragmentis planis. *Syſt. nat.* 170. *n.* 4.
Locus: Summatra & *variæ regiones Indiæ. Seba.*

micans. 4. ARSENICUM cinereo-cæruleſcens micans. *Syſt. nat.* 170. *n.* 7.
Locus: Bahuſiæ *in Morlanda.*
Germania *cum Cupro albo.*

lentiforme. 5. ARSENICUM ſchiſti lentiformis atri. *Syſt. nat.* 170. *n.* 8.
Globi nigri. *It. Oel.* 74.
Locus fodinæ aluminis Andrarum.
Oelandiæ.

fuſcum. 6. ARSENICUM fuſcum.
Locus: Alſatia.
Color mineræ niger & quaſi micans ex obſcure cinereo.

7. MER-

14. KIES med Järn och Koppar utan berg-art. *Syſt. nat.* 169. *n.* 5. Blöt-malm.
Tagen ifrån Sveitz *åtſkillig.*
Sveriges *Koppargruſvor.*

15. KIES med Järn och Koppar i fluſſig berg-art. *Syſt. nat.* 169. *n.* 6. Hård-malm.
Tagen i Sandſten *från* Svappavari.
i Kiſſel *från* Herrivari.
Kurravari.
Patnakile.

16. KIES med Järn och Koppar uti eldfaſt berg-art. *Syſt. nat.* 169. *n.* 6. Seg-malm.
Tagen i ſkimmer *från* Kurravari.
i Hornberg *från* Harrivari.
från Kurrivari.

ARSENIC.

1. ARSENIC nakot och röd. *Syſt. nat.* 170. *n.* 2. Rauſchgelb.
Tagen i Tyſkland.

2. ARSENIC rödaktig, med Koppar. *Syſt. nat.* 170. *n.* 6. Kupfernickel
Tagen i Tyſkland.

3. ARSENIC hvit, med ſlåt klyft. *Syſt. nat.* 170. *n.* 4. Miſpickel.
Tagen i Sumatra *och åtſkilliga ſtållen i* Indien.
i Indien. *Seba.*

4. ARSENIC grå-blå ſkymtande. *Syſt. nat.* 170. *n.* 7. vatten-kies.
Tagen i Bohus, *vid Klockſten i Morlanda.*
i Tyſkland *med hvit Koppar.*

5. ARSENIC uti ſkifver-klot. *Syſt. nat.* 170. *n.* 8. Svart-bållar.
Svart-bållar. *Olands reſ.* 74.
Tagen i Alun-gruſvorna på Öland.
Andrarum.

6. ARSENIC uti mörkſten. Svartgift.
Tagen i Elſas.
Färgen är ſvart och likſom litet ſkymtande med mörk-grått.

MERCURIALIA.

HYDRARGYRUM.

vivum. 1. HYDRARGYRUN nudum. *Syſt. nat.* 171. *n.* 1.
Locus: Hungaria.

Arſenicale. 2. HYDRARGYRUM rubrum arſenicale. *Syſt. nat.* 171. *n.* 2.
Locus: Hungaria.

Cinnabaris. 3. HYDRARGYRUM rubrum pyriticoſum. *Syſt. nat.* 171. *n.* 3.
Locus: Chemnitz.

petroſum. 4. HYDRARGYRUM petroſum, *Syſt. nat.* 171. *n.* 4.
Locus: Japonia.
Minera *hæc in Quartzo, mixta ochra flava, ponderoſiſſima, ditiſſima, ſæpe Cupro nativo fœta, extus rubra aut tecta corio talcoſo albo.*

STIBIUM.

capillare. 1. STIBIUM fibris capillaribus ſparſis. *Syſt. nat.* 172. *n.* 1.
Locus: extraneus.
Variat fibris colore plumbi vel etiam colore purpureo.

ſtriatum. 2. STIBIUM ſtriatum. *Syſt. nat.* 172. *n.* 2.
Locus: exoticus. Seba.
Striæ connexæ in ſolidum.

rubrum. 3. STIBIUM rubrum. *Syſt. nat.* 172. *n.* 5.
Locus: Germania.

decuſſatum. 4. STIBIUM fibris intercuſſantibus ſpatum. *Syſt. nat.* 172. *n.* 5.
Locus: Germania.

5. STI-

METALLER.

QUICKSILFVER.

1. QVICKSILFVER nakot. *Syſt. nat.* 171. *n.* 1. gediget.
Tagit i Ungern.

2. QUICKSILFVER rödt arſenicaliſkt. *Syſt. nat.* 171. *n.* 2. Berg Cinober
Tagit i Ungern.

3. QVICKSILFVER rödt kiesaktigt. *Syſt. nat.* 171. *n.* 3. Kies Cinober.
Tagit i Chemnitz.

4. QVICKSILFVER i berg-art. *Syſt. nat.* 171. *n.* 4. njur Cinober.
Tagit i Japan.
Denna malmen ſitter i en quarts, ſom är blandad med gul ockra, mycket tung och rik, hvaribland någon gedigen koppar finnes; Eljeſt är ſtenen utanpå antingen röd eller på några ſtållen öfverdragen likſom med en bark af hvit talk.

SPITSGLAS.

1. SPITSGLAS af likſom ſtrödda hår. *Syſt. nat.* 172. *n.* 1. hårigt.
Tagen utomlands.
Trådarne åro til färgen antingen blyfärgade eller ock purpurfärgade.

2. SPITSGLAS ſtrimmigt. *Syſt. nat.* 172. *n.* 2. ſtrimmigt.
Tagit utifrån. Seba.
Stuffen beſtår af ſtrimmor, ſom hopvuxit i et ſtycke.

3. SPITSGLAS rödt. *Syſt. nat.* 172. *n.* 5. rödt.
Tagit i Tyſkland.

4. SPITSGLAS af trådar, ſom ligga längs och tvärts emillan ſpat- ſtrödt.
klyfterna. *Syſt. nat.* 172. *n.* 4.
Tagit i Tyſkland.

folidum. 5. STIBIUM mineraliſatum.
Antimonium ſulphure mineraliſatum, minera difformi ſolida livido-fuſca. *Wall. min.* 238.
Locus: Germania.
Alſatia *in Molybdæna.*
Differt a Galena plumbi particulis ſtriatis, exſoletis, ſæpe micantibus.

ſtellare. 6. STIBIUM fibris concentricis radiantibus.
Locus: Alſatia *in Plumbi galena.*
Lapis *a latere inferiore emittit ex uno eodemque centro radios capillares numeroſos; a ſuperiore vero latere variæ ſunt maculæ plumbei coloris, radiatæ.*

VISMUTUM.

nativum. 1. VISMUTUM nudum. *Syſt. nat.* 173. *n.* 1.
Locus: Helſingia, India.
Minera *V. pictoria azurea, particulis impalpabilibus, inſtar fracti metalli ſolida, in qua effloreſcit Viſmutum nudum in grana globoſa.*

micans. 2. VISMUTUM albo-flaveſcente-micans. *Syſt. nat.* 173. n. 2.
Locus: Helvetia.
Lapis *nitore micans, dat Vitrum rufeſcens, nec cœruleum.*

pictorium. 3. VISMUTUM granulis cæruleſcentibus micans. *Syſt. nat.* 173. *n.* 3.
Cobolti minera. *Brandt. act. upſ.* 1733.
Locus: Helſingia, Goſſlaria.

ZINCUM.

cryſtallinum. 1. ZINCUM cryſtalliſatum.
Locus: exoticus.
Cryſtalli *erectæ, compreſſo-planæ, lineares, truncatæ ſ. tetragonæ, margine ab altero latiore forficis inſtar attenuatæ, colore externo chalybis, ſparſæ in Pyrita ponderoſiſſima.*

2. ZIN-

5. SPITSGLAS mineraliſerat. Stålſatt.
Stålſat ſpitsglasmalm. *Wall. min.* 238.
Tagit i Tyſkland.
i Elſas *uti Blyerts.*
Stuffen är lik blyglants, men ſkild med ſtrimmiga nötta particlar, ſom ſkimra.

6. SPITSGLAS af ſtrålar från en medelpunct. ſtråligt.
Tagit uti Elſas *med Blyglants.*
På nedra ſidan gå alla ſtrålar ifrån en medelpunct; men på öfra ſidan äro blyfärgade ſtrålar, ſom gå i viſſa fläckar.

VISSMUT.

1. VISSMUT nakot. *Syſt. nat.* 173. *n.* 1. gedigen.
Tagit i Helſingeland, Indien.
Malmen *är af färg-cobolt, violet med fint gry, ſåſom i en tät metall, utur hvilken utvittrar gedigen Viſſmut i runda korn.*

2. VISSMUT ſkimrande af ljuſt och gult. *Syſt. nat.* 173. *n.* 2. ſkyggmalm.
Kommen med Sveitziſka *ſamlingen.*
Malmen *glänſar och gifver et brunt glas, men ej blått.*

3. VISSMUT af fint blåaktigt glänſande gry. *Syſt. nat.* 173. *n.* 3. färg-cobolt.
Färg-cobolt. *Brandt. act. upſ.* 1733.
Tagit i Helſingeland.
Gosſlar.

SPIAUTER.

1. SPIAUTER cryſtallicerad. cryſtallicerad.
Kommen utifrån.
Druſen *beſtår af cryſtaller, ſom äro ſtålfärgade, upråtte, tunne ſom pergament, jämnbreda, afhuggne och näſtan fyrkantige med ena ſideskanten afſlipad, ſom på äggen af en ſax; finnas ſtrödde i en tung kies.*

decuſſatum. 2. ZINCUM lamellis decuſſatis: interſtitiis ferrugineo-ochraceis.
Locus: Germania.
Minera *ex ſquamis erectis, decuſſatis, colore plumbi, interſtitiis ſquamarum oppletis pulvere ochraceo.*

imbricatum. 3. ZINCUM lamelloſo-imbricatum metallicum.
Locus: Germania.
Minera *inſtar fracti metalli Cupri, quod frangitur lamellis parallelis coadunatis.*

antimoniale. 4. ZINCUM ſtibiatum.
Locus: India.
Minera *pondere & conſiſtentia Plumbi Galenæ, ſed ſtriis ſparſis ſolidis, majuſculis, parum inquinantibus inſtar Molybdænæ.*

Molybdæna. 5. ZINCUM fuſco inquinans.
Micà pictoria nigra, manus inquinans. *Wall. min.* 131.
Locus: Swappavari.
Alſatia.
Huc refertur usquedum certiora innoteſcant.

rapax. 6. ZINCUM micaceum rubicundum inquinans. *Syſt. nat.* 174. *n.* 3.
Galena rubens. *Act. ſtockh.* 1744. *p.* 58. *n.* 1.
Locus: Africa.
Sala Sveciæ.

Sterile nigrum. 7. ZINCUM micaceum, particulis ſubteſſellatis, nigrum. *Syſt. nat.* 174. *n.* 2.
Sterile nigrum. *Act. ſtockh.* 1744. *p.* 58.
Locus: Svecia.

Calaminare. 8. ZINCUM terreſtre. *Syſt. nat.* 174. *n.* 4.
Locus: Polonia.

FER-

2. SPIAUTER af ſkifvor, ſom ligga tvårts, med ſpringor upfyl- ſtrôdd.
da af ochra.
Tagen i Tyſkland.
Malmen *beſtår af uprätta fjåll, ſom hårs och tvårs åro ſtälde och til fårgen lika bly, emellan hvilka et gult pulver af ochra upfyller iholigheterna.*

3. SPIAUTER likſom ſpånlagd af metall. ſkifrig.
Tagen i Tyſkland.
Malmen *ſer ut ſom et ſtycke afbruten koppar, hvilken i brottet viſar parallela och hopvuxna tunna ſkifvor.*

4. SPIAUTER ſtrimmigt. Spitſglas.
Tagen i Indien.
Malmen *har tyngd och faſthet lik en blyglants med ſtrödda faſta ſtora ſtrimmor, ſom något ſmutſa likſom Blyerts.*

5. SPIAUTER mörkagtig och ſmutſande. Blyertz.
Blyerts. *Wall. min.* 131.
Tagen i Svappavari.
i Elfas.
Blyertſen *har man fört hit, tils vidare, och det efter D. Lawſons rön.*

6. SPIAUTER ſkimrande, rödagtig, ſmutſande. *Syſt. nat.* 174. Rödflag.
n. 3.
Rödflag. *Act. ſtockh.* 1744. *p.* 58. *n.* 1.
Tagen i Africa.
i Sahlberg.

7. SPIAUTER ſkimrande ſvart och terningagtig. *Syſt. nat.* 174. Blände.
n. 2.
Blände. *Act. ſtockh.* 1744. *p.* 58.
Finnes allmänt i Sverige.

8. SPIAUTER i jord. *Syſt. nat.* 174. *n.* 4. Gallmeja.
Tagen i Pålen.

JERN

FERRUM.

nativum. 1. FERRUM intractabile nudum.
Ferrum nativum in granulis. *Wall. min.* 255.
Locus: Steyermark. *Seba.*
Metallum, *instar guttæ ferreæ, ferrugineæ, aqua quasi humidæ, malleabile, matrici inhærens; quod hoc sine igne productum sit, dubium non est.*

cryſtallinum. 2. FERRUM intractabile cryſtalliſatum. *Syſt. nat.* 175. *n.* 1.
Locus: Swappavari *fodinæ cupreæ.*
Oſnabruga.

ſtriatum. 3. FERRUM intractabile, lamellis transverſim ſtriatis nitidis, *Syſt. nat.* 175. *n.* 2.
Locus: Gellivara.

cubicum. 4. FERRUM intractabile, particulis cubicis nitidis. *Syſt. nat.* 175. *n.* 3.
Locus: Weſtrobothnia.

nitens. 5. FERRUM intractabile, fibris planiuſculis centralibus nitidis. *Syſt. nat.* 175. *n.* 4.
Locus: Germania.

Hæmatites. 6. FERRUM intractabile, fibris centralibus rubris. *Syſt. nat.* 175. *n.* 5.
β Hæmatites niger, tritura rubens. *Wall. min.* 260.
γ Hæmatites globularis. *Wall. min.* 261.
δ Hæmatites botryites. *Wall. min.* 261.
ε Hæmatites turritus. *Wall. min.* 261.
ζ Hæmatites hæmiſphæricus. *Wall. min.* 261.
Locus: Kinnekulle. *Weſterplana* β
Swappavara *fodinæ cupreæ.*
ad monticulum juxta Ulricam Eleonoram.
e variis Germaniæ, Angliæ.
ex Alſatia *varia figura.*

rubrum. 7. FERRUM intractabile rubrum, punctis impalpabilibus. *Syſt. nat.* 176. *n.* 6.
Locus: Anglia.

8. FER-

JERN.

1. JERN nakot, ſom ej drages. gediget järn.
Kårnigt gediget jern. *Wall. min.* 255.
Tagit i Steyermark. *Seba.*
Metallen *har uti ſig några jern-korn, aldeles lika jern-hagel, något roſtade, och til färgen likſom de voro våta; de låta ſmida ſig med hammare. At detta ej år med eld ſmält, viſar nog ſamt ſtenarten i hvilken det ſitter.*

2. JERN-cryſtall, ſom ej drages. *Syſt. nat.* 175. *n.* 1. Jern drus.
Tagit i Svappavari *koppargrufva.*
från Oſnabryg.

3. JERN, ſom ej drages, klart och tvårs filat. *Syſt. nat.* 176. *n.* 2. ſtrimmigt jern.
Tagit i Jellivara.

4. JERN, ſom ej drages, beſtående af cubiſka glänſande terningar. Jernglans.
Syſt. nat. 175. *n.* 3.
Tagit i Weſterbotten.

5. JERN, ſom ej drages, beſtående af flata ſtrimmor, ſom gå ifrån Volfram.
medelpuncten. *Syſt. nat.* 175. *n.* 4.
Tagit i Tyſkland.

6. JERN, ſom ej drages, med ſtrålar från medelpuncten. *Syſt. nat.* Blodſten.
175. *n.* 5.
β Svartaktig blodſten. *Wall. min.* 260.
γ Hel-klotig glas-kopf. *Wall. min.* 261.
δ Druſig blodſten. *Wall. min.* 261.
ε Taggig blodſten. *Wall. min.* 261.
ζ Half-klotig glas-kopf. *Wall. min.* 261.
Tagen på Kinnekulle *vid Weſterplana* β
vid Svappavari koppargrufva.
på et berg vid Ulrica Eleonora.
från åtſkilliga orter i Ängland.
i Tyſkland.
i Elſas af åtſkillig ſkapnad.

7. JERN, ſom ej drages, rödt af oſynligt gry. *Syſt. nat.* 176. *n.* 6. Rödmalm.
Tagit i Ängland.

micaceum. 8. FERRUM intractabile nitens micaceum. *Syſt. nat* 176. *n.* 7.
Locus: Germania.
Minera *conſtat Mica laxa, nitida, fragiliſſima.*

Magneſia. 9. FERRUM intractabile fuſcum inquinans, particulis micaceis ſtriatis. *Syſt. nat.* 176. *n.* 8.
Locus: Germania.

fragile. 10. FERRUM intractabile cinereo-fuſcum, punctis nitidis. *Syſt. nat.* 176. *n.* 9.
Locus: Weſsmannia.

Spatoſum. 11. FERRUM intractabile ſpatoſum albicans. *Syſt. nat.* 176. *n.* 10.
Locus: Weſtrogothiæ *montium ſtratum ſupremum.*

Smiris. 12. FERRUM intractabile vitrum exarans.
Ferrum intractabile ſquamoſo-ſtriatum. *Syſt. nat.* 176. *n.* 11.
Locus: Italia.

Magnes. 13. FERRUM attractorium. *Syſt. nat.* 176. *n.* 12.
Magnes. *Geſn. figurat.* 84.
Locus: Lapponia.
India.

impalpabile. 14. FERRUM retractorium, particulis impalpabilibus. *Syſt. nat.* 177. *n.* 14.
Locus: Fridrichsberg, *ſ. Keravara.*
Swappavari.

arenaceum. 15. FERRUM retractorium, particulis arenaceis. *Syſt. nat.* 177. *n.* 15.
Locus: Gellivari.
Swappavari.
Jonesvando.
Pulcapole.
Helvetia.

commune. 16. FERRUM retractorium, particulis angulatis. *Syſt. nat.* 177. *n.* 16.
Locus: Joneſvando.
Swappavari.
Schanglivari.

17. FER-

8. JERN, ſom ej drages, glånſande af ſkimmer. *Syſt. nat.* 176. *n.* 7. Skimmer-jern.
Tagit i Tyſkland.
Malmen *beſtår af et löſt, glånſande och bråckligt ſkimmer.*

9. JERN, ſom ej drages, ſmutſar mörkt, beſtår af ſtrimmigt ſkim- Brun-ſten.
mergry. *Syſt. nat.* 176. *n.* 8.
Finnes i Tyſkland.

10. JERN, ſom ej drages, mörkgrått med ſkinande puncter. *Syſt.* gniſtrigt.
nat. 178. *n.* 9.
Finnes i Weſsmanland.

11. JERN, ſom ej drages, uti hvit ſpat. *Syſt. nat.* 176. n. 10. Jern-ſpat.
Tages i öfverſta planen på Weſtgöthä-bergen.

12. JERN, ſom ej drages och rifver glas. Smårgel.
Jern, ſom ej drages, af fjälliga ſtrimmor. *Syſt. nat.* 176. *n.* 11.
Tagit i Italien.

13. JERN, ſom drager. *Syſt. nat.* 176. *n.* 12. Magnet.
Magnet. *Geſn. figur.* 84.
Tagen i Lappland.
Indien.

14. JERN, ſom drages, af oſynligt gry. *Syſt. nat.* 177. *n.* 14. Persbergs-malm.
Finnes i Kieravara *eller Friedriksberg.*
i Swappavari.

15. JERN, ſom drages, af ſand-gry. *Syſt. nat.* 177. *n.* 15. Bitsbergs-malm.
Finnes i Gellivari.
Svappavari.
Jonesvando.
Pulkapole.
Sveitz.

16. JERN, ſom drages, af kantigt gry. *Syſt. nat.* 177. *n.* 16. ordinair malm.
Finnes i Joneſvando.
Swappavari.
Schanglivari.

squamosum. 17. FERRUM retractorium, particulis squamosis. *Syst. nat.* 177. *n.* 17.
Locus: Gellivari.

cæruleſcens. 18. FERRUM retractorium, particulis ſublaminoſis ſolideſcentibus.
Syſt. nat. 177. *n.* 18.
Locus: Grengie.
Swappavari.
Joneswando *diſtans* $\frac{1}{4}$ *milliar.*
Loſavara.

calcareum. 19. FERRUM retractorium marmoris. *Syſt. nat.* 177. *n.* 20.
Locus: Joneſwando.

pyriticoſum. 20. FERRUM retractorium pyriticoſum. *Syſt. nat.* 177. *n.* 21.
Locus: Scania.

CUPRUM.

nativum. 1. CUPRUM nudum. *Syſt. nat.* 178. *n.* 1. *Gron. lap.* 35.
α Cuprum nativum granulatum. *Wall. min.* 276.
β Cuprum nativum foliaceum. *Wall. min.* 276.
γ Cuprum nativum dendroides. *Wall. min.* 277.
Locus: America. α
India. β γ
α *in Saxo quartzoſo cum cinnabari.*
β *in Schiſto nigro.*

præcipitatum 2. CUPRUM præcipitatum. *Syſt. nat.* 178. *n.* 3. *Gron. lap.* 35.
Locus: Fahluna *in ferro.*

cryſtallinum. 3. CUPRUM cryſtalliſatum. *Syſt. nat.* 178. *n.* 2.
Locus: India. *Seba.*
Lapis *adſperſus Cryſtallis octaëdris ex trigonis æqualibus.*

cinereum. 4. CUPRUM cinereum. *Syſt. nat.* 178. *n.* 4. *Gron. lap.* 39.
Locus: Ragis *mons Alpium Lapponicarum.*
Kurrivari.
Svappavari.
Helvetia.
Alſatia *extus rubra.*
Minera *facie chalybis.*

5. CU-

17. JERN, ſom drages, af fjälligt gry. *Syſt. nat.* 177. *n.* 17. Norbergs-malm.
Finnes i Gellivari.

18. JERN, ſom drages, af bladiga particlar ſammanvuxit. *Syſt. nat.* 177. *n.* 18. Grengie-malm.
Finnes i Grengie.
Svappavari.
Jonesvando.
Loſavara.

19. JERN, ſom drages uti kalk. *Syſt. nat.* 177. *n.* 20. Qvickſten.
Tagit i Jonesvando.

20. JERN ſom drages, med kies. *Syſt. nat.* 177. *n.* 21. Rödbräckt.
Tagit i Skåne.

KOPPAR.

1. KOPPAR nakot. *Syſt. nat.* 178. *n.* 1. *Gron. lap.* 35. gedigen.
α kårnig gedigen koppar. *Wall. min.* 276.
β bladartig gedigen koppar. *Wall. min.* 276.
γ grenig gedigen koppar. *Wall. min.* 277.
Tagen i America α
i Indien β γ
α *uti* gråberg af quarts och Cinnober.
β *uti ſvart* ſkifver.

2. KOPPAR förvandlad. *Syſt. nat.* 178. *n.* 3. *Gron. lap.* 35. præcipiterad.
Tagen vid Koppargrufvor.

3. KOPPAR druſig. *Syſt. nat.* 178. *n.* 2. Cryſtalliserad
Tagen i Indien. *Seba.*
Malmen *har uti ſig åtſkilliga koppar-druſer eller åttaſidiga terningar, af hvilka alla ſidor åro jämna flata trekanter.*

4. KOPPAR grå. *Syſt. nat.* 178. *n.* 4. *Gron. lap.* 39. grå, ♀
Tagen vid Ragesvari *i Lapſka fjållen.*
Kurravari.
Svappavari.
i Sveitz.
Malmen *liknar ſtål.*

purpureum. 5. CUPRUM purpureſcens. *Syſt. nat.* 178. *n.* 5. *Gron. lap.* 37.
Locus: a Skangeli *mons Alpium Lapponicarum.*
b Svappavari.
c *in lapide* 2 *mill. a* Juckajervi.
d Saxonia.
e *in minera Plumbi.*
f *ex* Alſatia *magis violaceum.*

viride. 6. CUPRUM viride. *Syſt. nat.* 179. *n.* 7. *Gron. lap.* 39.
Locus: Clausdahl *Glyckſad.*

cæruleum. 7. CUPRUM cæruleum. *Syſt. nat.* 179. *n.* 6. *Gron. lap.* 37.
Locus: Italia.

pyriticoſum. 8. CUPRUM pyriticoſum fulvum. *Syſt. nat.* 179. *n.* 8.
Locus: Kofva 3 *mil. a Juckajervi.*
Ragis.
Svappavari.
Doornen.
Goſſlar.
India.
Japonia.

PLUMBUM.

nativum. 1. PLUMBUM *nudum. Syſt. nat.* 180. *n.* 1.
♄ oblongum, papillis horizontalibus obtuſis, trifariam ſ. quadrifariam prominentibus.
♄ ex granis ſubrotundis in Pyrita.
Locus: Germania.
U*trum hæc etiam* Argentum *contineant, nec ne, analyſis chemica poſſet determinare.*

Cryſtallinum 14ĕdron. 2. PLUMBUM cryſtallinum 14-ĕdron. *Tab.* 2. *f.* 6.
Locus: Germania.
Cryſtallus *magna, cubica, cujus omnes anguli terminales plano triquetri; ita ut plana octagona* 6, *plana tetragona* 8 *cryſtallum conſtituant. In eodem lapide etiam cryſtallinitri quartzoſæ absque priſmate utrinque pyramidatæ ſ. dodecaëdræ.*

3. PLUM-

5. KOPPAR purpurfärgad. *Syſt. nat.* 178. *n.* 5. *Gron. lap.* 37. ♀-glas.
Tagen i Skangelivari *i Lapſka ſjällen.*
b Svappavari
c *två mil från* Juckajervi.
d Saxen.
e Blymalm.
f *från* Elſas *mera blå, än vår.*

6. KOPPAR grön. *Syſt. nat.* 179. *n.* 7. *Gron. lap.* 39. Grön ♀
Tagen vid Clausdahl *Glyckſad.*

7. KOPPAR blå. *Syſt. nat.* 179. *n.* 6. *Gron. lap.* 37. Blå ♀
Tagen i Italien.

8. KOPPAR kieſig och gul. *Syſt. nat.* 179. *n.* 8. Blöt ♀
Tagen vid kofva *tre mil från* Juckajervi.
Ragis.
Svappavari.
Doornen.
Goſſlar.
Indien.
Japan.

BLY.

1. BLY nakot. *Syſt. nat.* 180. *n.* 1. gediget.
♄ Bly aflångt med horizontella trubbige grenar, ſom vändas åt tre eller fyra ſidor.
♄ Bly af runda gryn i kies.
Tagen i Tyſkland.
Om detta är en Silfverhaltig glasmalm, får proberkonſten underſöka.

2. BLY drus af 14 ſidor. *Tab.* 2. *f.* 6. 14ſidigt drus.
Tagen i Tyſkland.
Druſen *är en ſtor cubiſk terning, dock ſå, at alla deſs hörn äro afſlipade, ſå at ſidorna beſtå af ſex åttkanter, och hörnen af åtta fyrkanter. Uti ſamma ſten finnas ock Saltpetter-cryſtaller med bägge ſpitſar, utan ſtam; eller tolf ſidiga af trekanter.*

3. BLY

Cryſtallinum octaëdrum. 3. PLUMBUM cryſtallinum octaëdron.
Locus: Alſatia.
Teſſera *octaëdra, fere Aluminis, colore plumbi, igneo nitore reſplendente: in utraque pyramide duo latera oppoſita ſæpius latiora ſunt.*

Cryſtallinum hexaëdrum. 4. PLUMBUM cryſtallinum hexaedron.
Locus: Alſatia, *in Argento cinereo vel in ferro.*
Teſſera omnino cubica.

cubicum. 5. PLUMBUM ſpati cubici.
Locus:
Cubus *cryſtallinus diaphanus, lateribus cruſtis obtectis, ſenſim minoribus, ut lamellæ exteriores ſenſim minores evadant.*

virescens. 6. PLUMBUM nitri ſpatoſi utrinque truncati. *Syſt. nat.* 180. *n.* 3.
Locus: Germania.

Galena. 7. PLUMBUM particulis cubicis. *Syſt. nat.* 180. *n.* 4.
β Galena fragmentis micantibus.
Plumbum particulis teſſulatis contiguis fugacibus. *Gron. lap.* 40.
Locus: Kofvovari.
Nya Kopparberget.
Lilla hjårta. *Alp. lapp.*
Alſatia *teſſellatum micans.*
Helvetia.
Goſſlaria.
Friberg Saxoniæ.
Bruxella.
India.
Mexico.
Alſatia *in Carbone foſſili cote veſtito.*
Minera β *evidentiſſima ex cubis plumbeis in plures phalanges longitudinales, ſed transverſim ad angulum obtuſum diſtinctis, qui non incidunt in lineas longitudinales æqualiter; hinc fracto lapide alia ratione, quam ſecundum fiſſuras longitudinales, micant particulæ cubicæ divergentes.*

pauperum. 8. PLUMBUM petroſum, particulis occultis. *Syſt. nat.* 180. *n.* 5.
Locus: Sahlberga.

STAN-

3. BLY-drus af 8 ſidor. åttaſidigt.
Tagen i Elſas.
Cryſtallerne *ſe ut, ſom glödgadt bly, hvilkas terningar åro af* 8 *trekanter, ſåſom en alun-cryſtall, men merendels åro två ſidor i hvar cryſtall något bredare, än de andre.*

4. BLY-drus af 6 ſidor. ſexſidigt.
Tagen i Elſas.
Druſen *är aldeles en ſexſidig terning.*

5. BLY i cubiſk ſpat. Terningbly.
Tages i Tyſkland.
En klar cubiſk cryſtall af ſpat, hvars ſidor åro öfverdragne med alt mindre och mindre blader, nämligen ſå, at de öfre bladen i cuben bliſvit ſtåndigt mindre.

6. BLY uti et ſpat-priſma af 6 ſidor, på åndarna afhuggit. *Syſt. nat.* 180. *n.* 3. grönt. b
Finnes i Tyſkland.

7. BLY af cubiſka ſtycken. *Syſt. nat.* 180. *n.* 4. Glants.
β Skygg-malm.
Bly af täta terningar, ſom ſkymta. *Gron. lap.* 40.
Tagit i Kofvovari.
i Nya Kopparberget.
i Lilla hjårtat *i Lappſka fjållen.*
i Elſas, *ſtor-ternigt, ſkymtande.*
i Sveitz.
i Goſilar.
i Friberg *i Saxen.*
vid Bryſſel.
från Indien.
från Mexico.
i Elſas *uti ſtenkol, omgifvit med ſandſten.*
Malmen β *viſar ganſka tydeligen ſkymtmalmens natur, ſom beſtår af cuber ſtålde i många leder långsåt, men tvärsåt åro de ſtålde efter en bred angel, ſom icke faller lika i långlinien, hvaraf då ſtenen brytes, de cubiſke particlar komma ej alla at viſa ſina ſidor på en gång.*

8. BLY uti Bergart med oſynlige metall-particlar. *Syſt. nat.* 180. *n.* 5. fattigt.
Tagen i Sahlberga.

STANNUM.

cryſtallinum. 1. STANNUM cryſtallis pyramidatis irregularibus nigris. *Syſt. nat.* 181. *n.* 1. *t.* 7. *f.* 6.
Stannum polyëdron irregulare nigrum. *Gron. lap.* 46. *n.* 35-45.
Locus: Anglia, *varietate immenſa.*
Marienberg.

ſaxeum. 2. STANNUM informe rufo-nigricans. *Syſt. nat.* 182. *n.* 4.
Locus: Anglia, *variæque aliæ regiones.*

Granatus. 3. STANNUM cryſtallis teſſellatis rubicundis. *Syſt. nat.* 181. *n.* 3.
Stannum polyëdron regulare purpuraſcens. *Gron. lap.* 47. *n.* 47.
Locus: Bahuſia.
Engſœ.
Helſingburgum.
Scania.

ſpatoſum. 4. STANNUM ſpati. *Syſt. nat.* 182. *n.* 6.
Locus: India.
Lapis *magnitudine fere pugni, figura lenticulari, obtuſa, inæquali; cæruleſcente-albus, ſubopacus, ponderoſiſſimus; fractus conſtat ſpato; affinis mihi videtur lapidi Bononienſi ſi non idem.*

ARGENTUM.

nativum. 1. ARGENTUM nudum. *Syſt. nat.* 183. *n.* 1.
ſolidum. a Solidum *inſtar fruſtuli lignei ſolidi in ſchiſto. ponderoſum, ſinuatum.* ℥j. *Schneeberg.*
granulatum. b Granulatum, *granis ſparſis, ex Arabia.*
ex Summatra ℥viij.
aliud.
dentatum. c Dentatum, *mucronibus ſubulatis.*
in cryſtallo quartzoſa.
in cryſtallo quartzoſa aliud.
in ſpato.
Filamentis inter rimas ſpati albi. *ex Goſſlaria, Andersberg.*

d Capi-

TENN.

1. TENN cryſtalliſeradt uti irregulare ſvarta pyramider. *Syſt. nat.* 181. *n.* 1. *t.* 7. *f.* 6. Zingraup.
Tenn mångſidigt, ojämt, ſvart. *Gron. lap.* 46. *n.* 35-45.
Tagit i Angland af många ſlag.
i Marienberg.

2. TENN ocryſtalliſeradt mörkrödaktigt. *Syſt. nat.* 182. *n.* 4. Zvitter.
Tagen ifrån Angland *och åtſkilliga orter.*

3. TENN cryſtalliſeradt uti röda terningar. *Syſt. nat.* 181. *n.* 3. granat.
Tenn mångſidigt, regulairt, purpurfärgadt. *Gron. lap.* 47. *n.* 47.
Finnes i Bohus.
Engsö.
Helſingborg.
Skåne.

4. TENN i ſpat. *Syſt. nat.* 182. *n.* 6. Tennſpat.
Tagit i Indien.
Här förekommer en ſten ſtor ſom en knytnäfve, af ſkapnad ſom en lins, trubbig, ſkroflig, blåhvit, dunkel, mycket tung, och i brottet beſtår af Spat. Jag har gifvit honom til prof åt åtſkilliga, ſom ej funnit något metall i den ſamma, der dock ſtörſta tyngden ſkulle vilja ſtyrka til Tenn. Mig förekommer den ſamma ſåſom Bononiſka lys-ſten.

SILFVER.

1. SILFVER *nakot. Syſt. nat.* 183. *n.* 1. gediget
a MASSIFT ſilfver, *likt et ſtycke trå* i ſkifver. maſſift.
ſtort *och utgrafvit af* 2 *lod; från* Schneeberg.
b Kornigt Silfver i ſtrödde korn *från* Arabien. kornigt.
från Summatra 16 *lod.*
et annat.
c Spirigt, ſom ſylar. ſpirigt.
i quartz cryſtall.
i quartz cryſtall *et annat.*
i Spat.
i trådar upvuxne emellan Spatens alla ſpringor. *från* Goſſlar, Andersberg.

capillare. d Capillare, *fibris longis.*
Argentum nudum capillaceum & intortum. *Gron. lap.* 48.
e Saxonia ℥vj.
aliud.
aliud.
cum cryſtallis quartzi acaulibus.

bracteatum. c bracteatum *e Mexico* ℥vj.

ſuperficiale. f ſuperficiale *e Peru* ℥j.

dendroides. g Dendroides,, *ſolidum ramoſum in quartzo.*
aliud.

magnificum. *Specioſiſſimum, ſpithameum, craſſitie brachii, in Saxo inter omnes fiſſuras exſerens frondes inſtar Hypni, ex fibris parallelis reticulatis in rhombos. Totum hoc ſuſtinetur pede argenti pulcherrime elaborato. e Guinea.*

cryſtallinum. h Cryſtallinum ramoſum, ramis tetragonis *more aluminis cryſtalliſatis.*

rubrum. 2. ARGENTUM rubeſcens polyëdron glanduloſum. *Syſt. nat.* 183. *n.* 5.
Locus: Saxonia, *alibique.*

vitreum. 3. ARGENTUM malleabile. *Syſt. nat.* 183. *n.* 2.
Locus: Germania.

cinereum. 4. ARGENTUM albidum informe fragile. *Syſt. nat.* 183. *n.* 4.
Argentum fragile albidum. *Gron. lap.* 48.
Locus: Germ nia *variis e locis.*
Varietas *hujus frutescens ramoſa: Ramis teretibus, fuſco plumbeis, obtuſis.*

AURUM.

petræ. 1. AURUM nudum Petræ. *Syſt. nat.* 184. *n.* 1.
Locus: Valleſia.
Undervaldenſis tractus.
Peru *e ſpato.*
Summatra.

mineræ. 2. AURUM nudum Mineræ. *Syſt. nat.* 184. *n.* 2.
Locus: India ℥iijß.
Japoni ℥v.
Peru ℥i.
cum cinnabari.

CLAS-

d Hår-Silfver i långa trådar. hårlikt.
Silfver nakot, hårigt och hoptraſlat. *Gron. lap.* 48.
från Saxen *lod* 12.
et annat.
et annat ſtycke.
med priſmatiſke afhugne quarts-cryſtaller.
e Bladigt Silfver *från* Mexico *lod.* 12. bladigt.
f Angefloget Silfver *från* Peru. anfloget.
g Grenigt faſt och tjockt i quarts. grenigt.
et annat.
Et präktigt och makalöſt ſtycke, af et quarters längd, och tjokt ſom armen, uti et gråberg, der Silfverlöf, likſom moſſa gå ut igenom alla de många ſpringor, ſåſom nät af rhombiſka matſker och paralelle tvärtrådar. Detta alt är ſtåldt på en Silfverfot af löfverk, på hvilken konſten tyks täfla med naturen. ifrån Guinea. präktigt.
h Cryſtalliſeradt greningt *med fyrkantiga quiſtar til form af cryſtalliſerad Alun.* drufigt.

2. SILFVER rödaktigt rundadt och kantigt. *Syſt. nat.* 183. *n.* 5. rödgylden.
Tagit i Saxen *och många andra orter.*

3. SILFVER, ſom låter ſmida ſig. *Syſt. nat.* 183. *n.* 2. glasmalm.
Tagit i Tyſkland.

4. SILFVER, hvitt, oformigt, oſmidigt. *Syſt. nat.* 183. *n.* 4. ljusgylden.
Silfver, ſom bråckes, hvitaktigt. *Gron. lap.* 48.
Tagit i Tyſkland *och på många andra ſtällen.*
En art af detta ſlägtet, ſom ſer ut likt ſmå quiſtar, hvilka äro til färgen lika mörkt bly, trubbige och runde.

GULD.

1. GULD, nakot i bergart. *Syſt. nat.* 184. *n.* 1.
Tagit ifrån Valleſia.
Undervads tracten.
Peru *uti Spat.*
Summatra.

2. GULD, nakot i Malm. *Syſt. nat.* 184. *n.* 2.
Tagit i Indien.
i Japan.
i Peru.
uti Cinnober.

CLASSIS III.

FOSSILIA.

CONCRETA.

SAXUM.

angermannicum. 1. SAXUM quartzoſum ſpatoſum album, mica ſqvamoſa atra. *Syſt. nat.* 186. n. 6.
Locus: Trollhættan.

decuſſatum. 2. SAXUM quartzoſo-cotaceum ſpatoſum incarnatum, ſquamis micaceis nigris decuſſantibus. *Syſt. nat.* 186. *n.* 8.
Locus: Kallmora.

montanum. 3. SAXUM quartzoſum ſubſpatoſum albicans, mica ſquamoſa auricolore. *Syſt. nat.* 186. *n.* 7.
Locus: Rammelcklint, mons *Scaniæ.*
Norbyknyl *altiſſimus Medelpadiæ.*

maritimum. 4. SAXUM ſpatoſum rufum, mica nigra, particulis quartzoſis. *Syſt. nat.* 187. *n.* 11. *Gron. lap.* 51. *n.* 13.
Locus: Uddevaldenſes montes.

vulgatiſſimum. 5. SAXUM cotaceo-ſpatoſum rufeſcens, granis quartzoſis hyalinis. *Syſt. nat,* 187. *n.* 10.
Locus: Trollhætta.

molare. 6. SAXUM micaceum fiſſile incarnatum: granis quartzoſis. *Syſt. nat.* 187. *n.* 13.
Locus: Trållhætta.

alpinum. 7. SAXUM micaceum fiſſile incarnatum: granis granatinis. *Syſt. nat.* 187. *n.* 14.
Saxum mater rubinorum. *Geſn. figurat.* 39. *f.* 1.
Locus: Norvegia.

8. SA-

III. CLASSEN.

GRUSARTER.

GYTTER.

HÅLL.

1. HÄLL, af hvit quartz och ſpat, med ſvart ſkimmer. *Syſt. nat.* 186. *n.* 6. Angermanna håll.
Tagen vid Trollhättan.

2. HÄLL, af rödaktig quartzig ſandſten och ſpat, med ſvarta ſkimmerfjäll ſtrödde hårs och tvårs. *Syſt. nat.* 186. *n.* 8. Kallmora ſten
Tagen vid Kallmora.

3. HÄLL, af ljusgål Spatblandad quartz, med fjälligt gullfärgadt ſkimmer. *Syſt. nat.* 186. *n.* 7. *Skånſka reſ.* 165. Berg-håll.
Tages vid Rammeleklint *i Skåne.*
Norby-knyl *i Mellpad.*

4. HÄLL, af rödaktig Spat med ſvart ſkimmer och quartz-particlar. *Syſt. nat.* 187. *n.* 11. *Gron. lap.* 51. *n.* 13. Skårſtens-håll.
Tages vid Uddevalla.

5. HÄLL af rödlått ſandſten och ſpat med klara quartzgryn. *Syſt. nat.* 187. *n.* 10. Mora-håll.
Tagen vid Trollhättan.

6. HÄLL af rödaktigt ſkifrigt ſkimmer med quartzgryn. *Syſt. nat.* 187. *n.* 13. Murkſten.
Tagen vid Trollhättan.

7. HÄLL af rödaktigt ſkifrigt ſkimmer med granat-gryn. *Syſt. nat.* 187. *n.* 14. fjällberg.
Håll, moder för Rubiner. *Geſn. fig.* 39. *f.* 1.
Finnes i Norrige *vid Rörås.*

8. HÄLL

fiſſile. 8. SAXUM micaceum fiſſile cinereum, atomis interſtinctis quartzoſis micaceisque. *Syſt. nat.* 187. *n.* 15.
Locus: in ſylvis noſtris aceroſis.

clangoſum. 9. SAXUM micaceo-quartzoſum impalpabile ferreum, granatis refertum. *Syſt. nat.* 188. *n.* 19.
Saxum clangoſum. *It. W:goth.* 38.
Locus præcipitia Ættſtupan in Mœſſeberg.

ſchiſtoides. 10. SAXUM impalpabile calcareum ſchiſtiforme cinereum. *Syſt. nat.* 188. *n.* 25. *It. W:goth.* 211.
Locus: Hunneberg.
Forte Schiſtus *non ſolutus eſt.*

talciferum. 11. SAXUM talcoſo-ſpatoſum.
Locus: Italia.
Lapis ex Spato tenerrimo, albido, cui Talcum venetum *innatum.*

frumentalis. 12. SAXUM talcoſo cotaceum, maculis lanceolatis ſparſis.
Locus: Germania.

coagulatum. 13. SAXUM lapillis, ſabulo conchisque coagulatum.
Locus: Germania.
Geneſis Saxorum *in hoc evidenter patet, ex ſabulo & arena coagulato.*

TOPHUS.

thermalis. 1. TOPHUS calcareus thermarum. *Syſt. nat.* 189. *n.* 2.
Locus: Carlsbad & Thuringia.
Varia uti Capitula Arctii, Cynaræ, *rami arborum cum foliis, teſtæ ovorum topho hocce incruſtatæ & obductæ.*

Oſteocolla. 2. TOPHUS calcareus cylindricus perforatus. *Syſt. nat.* 189. *n.* 3.
Oſteocolla. *Act. Angl.* 1735. *p.* 378. *Act. Berolin.*
Locus: Sileſia.
Varietas hujus occurrit in muſeo, craſſitie brachii, cylindrica, ſolidior, lævior, circum radicem fraxini, ut fertur, nata.

3. PO-

8. HÄLL af grått ſkifrigt ſkimmer, blandadt med kiſſel och ſkim- Ståliſten.
mer-gry. *Syſt. nat.* 187. *n.* 15.
Finnes i ſkogarna *på branta berg.*

9. HÄLL af jernhaltigt ſkimmer och kiſſelgry med iſprångda gra- Kläckſten.
nater. *Syſt. nat.* 188. *n.* 19.
Kläckſten. *Weſtgöth. reſ.* 38.
Tagen vid Ättſtupan *af Hunneberg.*

10. HÄLL af grått oſynligt gry, midt emellan kalk och ſkifver. Sprickhåll.
Syſt. nat. 188. *n.* 25. *Weſtg. reſ.* 211.
Tagen på Hunneberg.
Torde vara en ouplöſt ſkifver.

11. HÄLL af Talk och Spat. Talkhåll.
Tagen i ſödra Europa.
Stenen är af ſmå hvit ſpat, på hvilken venetianiſka Talken vuxit.

12. HÄLL af talk och ſandſten med inſtrödde lancett-lika fläckar. kornhålla.
Tagen i Tyſkland.

13. HÄLL af grus ſandſten och ſnäckor hopgyttrad. gråſtensfoſter
Tagen i Tyſkland.
Uti denna ſten ſynes tydeligen, huru gråſtenar kommit tilſammans, medelſt det at gruſet bundits tilhopa.

MOM.

1. MOM af kalk i varma baden. *Syſt. nat.* 189. *n.* 2. Varmbadſten
Tagen vid Carlsbad, *i* Tyringen.
Äiſkilligt ſom Karborrar, Ärtſkocker, löſquiſtar, Ägg äro uti denna öfverdragne och likſom canderade af kalkſkorpa.

2. MOM af kalkgytter, cylindriſk och genomborad. *Syſt. nat.* 189. ſtenbrottſten.
n. 3.
Stenbrott-ſten. *Act. Angl.* 1735. *p.* 378. *Act. Berolin. Vol.* 3.
Tagen i Sleſien.
En ſynnerlig art häraf finnes i detta Cabinettet, ſom är tjok ſom en arm, cylindriſk, hårdare och ſlåtare än allmänt, vuxen omkring roten på en Aſp.

Oolithus. 3. TOPHUS calcareus glomeratus ex granis globosis crustatis.
Locus: Germania.
Similis Marmori Oolitho, *at grana longe magis sphærica, nitida & distincta.*

Cochlearum. 4. TOPHUS calcareus glomeratus ex cochleis minutissimis.
Locus: Gallia.
Simillimus præcedenti, at omnia grana sunt Cochleæ, *vix nudis oculis investigandæ, magnitudine æquales, quæ totum lapidem constituunt.*

Schisti. 5. TOPHUS Schisti frustulis coagulatus.
Locus: Hellekis *in Kinnekulle.*

Ludus. 6. TOPHUS argillaceus polymorphus. *Syst. nat.* 189. *n.* 5.
Locus: in ripis argillosis fluviorum.
Betstorp *juxta Mœsseberg.*
Ad Oceanum $\frac{1}{4}$ *milliaris Marestrando.*
Inter hos eminent, qui instar Petrificatorum continent Pisces & Cancros, *e priori unicus; ex posteriori copia infinita occurrit in museo.*

perforatus. 7. TOPHUS argillaceo-ochraceus. *Syst. nat.* 189. *n.* 6. *e.*
Locus: Upsalia, Uddevalla.

humosus. 8. TOPHUS humoso-ochraceus. *Syst. nat.* 190. *n.* 8.
β Tophus humoso-ochraceus, granis globosis coagulatis.
Tophus humi palustris globulis ochraceo conglomeratus. *Gron. lap.* 54. *n.* 25.
Locus: Scania, Briga, Baden, Alsatia
Lapis fusco-ferrugineus, similis ligno putrido, obductus granis globosis crustatis, instar tophi lacustris.

arenaceus. 9. TOPHUS arenaceo-ochraceus. *Syst.* 190. *n.* 7.
Tophus connatus ex arena, conchis, frustulis saxosis vitriolo ferri coalitis. *Gron. lap.* 55.
Clavus ferreus *decidit in fundum aquæ, quo soluto, transit vitriolum per arenam, quam coagulavit, cui induratæ itaque* conchæ *adhærent.*

STA-

3. MOM af kalkgry uti ſmå ſkaliga hopgyttrade årter. Årtmom.
Tagen i Tyſkland.
Denna år nog lik Kalk-Aur; men årterna åro mer klotrunde, glånſande och mindre hopbundne.

4. MOM af kalk, hel och hållen af de finaſte och minſta ſnåckor. Snåckemom.
Tagen i Frankrike.
Stenen år lik den förra, och likſom af gryn hopgyttrad, men vid nogare påſeende åro alle grynen ſnåckor, och ſå ſmå, at de knapt med blotta ögonen kunna kännas, hvilka göra hela ſtenen.

5. MOM hopgyttrad af Skifver-bitar. Skifvermom.
Tagen vid Hellekis *på Kinnekulle.*

6. MOM hopgyttrad af ler til hvarje ſkapnad. *Syſt. nat.* 189. *n.* 5. Marlcka.
Tagen allmänt vid åbråddar.
Bertstorp *vid Möſſeberg.*
Hafſtranden $\frac{1}{4}$ *mil från* Marſtrand.
Ibland deſſe åro de marlekar märkvärdigaſt, ſom innehålla någon fiſk eller kråſveta; af förra arten fins i Cabinettet allenaſt en enda; men af ſenare en otrolig mångd från Indien.

7. MOM af jerngyttia och lera. *Syſt. nat.* 189. *n.* 6. rotſten.
Finnes i Upſala, Uddevalla.

8. MOM af jerngyttia med dy. *Syſt. nat.* 190. *n.* 8. yrke.
β Mom af jerngyttia med dy hopgyttrad til årter. myrmalm. ſjömalm.
Mom af dy hopgyttrad til jerngyttrige klot. *Gron. lap.* 54. *n.* 25.
Finnes i Småland, Skåne, Brig, Baden, Elſas.
γ *En ſten häraf är lik förmultnadt tråd, men af innebundit jern, öfverdragit med ſkaliga årter, lika ſjömalmen.*

9. MOM af jerngyttia och ſand. *Syſt. nat.* 190. *n.* 7. jernband.
Mom hopgyttrad medelſt jern-vitriol, af ſand, muſslor, grus.
Gron. lap. 55.
En jernſpik hade nedfallit på ſandiga hafsbottnen, der roſtad upplöſt til vitriol, ſom gått neder i ſanden och bundit den tilſammans, til et alt för tydeligt prof på ſtenens hopgyttring medelſt jern-vatten.

STALACTITES.

incruſtans. 1. STALACTITES cretaceus incruſtans. *Syſt. nat.* 191. *n.* 1.
Stalactites argillæ calcariæ hypnum involvens. *Gron. lap.* 55. *n.* 6. 9. 11.
Locus: Gotlandia, Mœſſeberg.
Lapis reticulatus ex Hypnis *pulchre incruſtatis.*

tunicatus. 2. STALACTITES marmoreus tunicato-cruſtaceus apice natroſus.
Syſt. nat. 191. *n.* 2.
Locus: a Baumanni *ſpecus.*
b Helvetia.
c Höjentorp *Weſtrogothiæ.*
d Germania.
Lapis d ex cylindris *plurimis, parallelis, perforatis, fuſcis, connatis.*

Flos ferri. 3. STALACTITES marmoreus ramoſus. *Syſt. nat.* 191. *n.* 3.
Locus: Auſtria.
Alſatia.

ſolidus. 4. STALACTITES marmoreus ſolidus. *Syſt. nat.* 191 *n.* 4.
Locus: a Carlsbad.
b Baden.
c Varia loca.
Lapis a ſuperficie *convexis tuberibus glomerata; textura* medullari *ſæpe Hæmatitidis, quæ demum ſolida inſtar marmoris evadit; ſuperficies demum quaſi tunica e cryſtallis minimis vix nudo oculo diſtingvendis.*
b *flaveſcenti-ochraceus.*
c *ferreo-ochraceus extus ochra viridi incruſtatus.*

fibroſus. 5. STALACTITES marmoreus, fibris transverſalibus.
Locus ubi Alumen coquitur.
Lapis calcareus obducens & incruſtans arboris truncum, albus, fibris filiformibus transverſis parallelis ſubcontiguis, omnino more Marmoris Alabaſtritis *dicti, ſed aqua forti effervescens. Idem pulcherrime cæruleus ex Alſatia, adeoque cupro tinctus.*

6. STA-

DROPPSTEN.

1. DROPPSTEN af öfverdragen krita. *Syſt. nat.* 191. *n.* 1. Traſſel.
Droppſten af kalk-lera, ſom öfverdragit moſſa. *Gron. lap.* 55. *n.* 6. 9. 11.
Tages på Gotland, Möſſeberg.
Är artigt hopgyttrad utaf moſſa, ſom blifvit af kalk likſom med ſocker öfverdragne.

2. DROPPSTEN lik tak-is af kalkſkorpor, på åndan falt. *Syſt. nat.* 191. *n.* 2. takſten.
Tagen a Baumans höl.
b Sveitz.
c Höjentorp i *Weſtergöthland.*
d Tyſkland.
Denna d ſtenen beſtår, likſom et Orgelverk, af många genomborade, cylindriſka, mörkbruna pipor, ſom åro ſtälde jämte hvarandra.

3. DROPPSTEN grenig, af kalk. *Syſt. nat.* 191. *n.* 3. grenig.
Tagen i Öſterrike.

4. DROPPSTEN tät af kalk. *Syſt. nat.* 191. *n.* 4. tät.
Tagen a Carlsbad.
b Baden.
c *ifrån åtſkilliga andra orter.*
Stenen är til ſin ſkapnad mycket öfverenskommande med Blodſten, ty ofvanpå går han kjörtelvis i knylor, inuti har han trådar, ſom gå näſtan parallelt ifrån medelpunkten; åndteligen blifver han faſt ſom marmor och ytan öfverdragen med en hinna, ſom beſtår af idel, näſtan oſynliga, cryſtaller.

5. DROPPSTEN af kalk, med parallela tvår-trådar. ſmälkalk.
Finnes vid Alunpannorna.
Stenen har vuxit på något tort tråd och öfverdragit det med en tjock ſkorpa. Denna ſkorpa är hvit och beſtår af parallela täta hvita trådar, ſom gå från inra til yttra ſidan, aldeles ſom på Stråt-gips; men denna gåſer med ſked-vatten. Den ſamma ifrån Elfas *med ſkjön blå färg.*

spatosus. 6. STALACTITES ſpatoſus ſolidus. *Syſt. nat.* 191. *n.* 5.
Stalactites calcis ſpatoſus. *Gron. lap.* 56.
Locus Stæten, Tigurinum.
Lacuna conſetto di Tivoli Stahliæ.
Numburgum *ad Keſen.*
Lapis hic & lapis Judaicus evidentiſſime monſtrant Spati *generationem, ſed quæ qualitas & vis aquæ modificat particulas terreſtres ſ. calcareas in corpus ſolidum, tunicatum, transverſe ſtriatum, ſpatoſum? quis dicat, qua ratione ex aqua oriantur particulæ rhombeæ ſpati, quas quotidie in hoc lapide generari cerminus?*

PUMEX.

Vulcani. 1. PUMEX pyritæ cinereus. *Syſt. nat.* 192. *n.* 1. *Gron. lap.* 56.
Locus Montes ignivomi.
Fibræ ſetaceæ, parallelæ, albæ.

cupri. 2. PUMEX cupri ruber. *Syſt. nat.* 192. *n.* 3.
Locus Inſula Adſcenſionis.
Inſulam Adſcenſionis *quondam ab igne ſubterraneo deſtructam fuiſſe ſuadet terræ ſterilitas, pulvis fuſcus quo cooperta, ſchiſtus durus ejus lapis communis, ſed inprimis Pumices heic frequentiſſimi.*

ÆTITES.

aquilinus. 1. ÆTITES embryone lapilluloſo libero. *Syſt. nat.* 193. *n.* 3. *Gron. lap.* 58. *n.* 1. 3.
Locus: Varius.
Lapis plerumque eſt Tophus ex ochra coagulatus.

Geodes. 2. ÆTITES embryone terreſtri libero. *Syſt. nat.* 193. *n.* 1.
Locus: Varius.
Hujus varietas, in Muſeo, ex Schiſto, ad Hunneberg montem Wgothiæ, lecta a Joh. Hartman med. cand.

tophaceus. 3. ÆTITES embryone terreſtri fixo. *Syſt. nat.* 193. *n.* 2.
Locus: Varius.
Hujus unicum individuum Cornu ammonis *foetum.*

4. ÆTI-

6. DROPPSTEN af hård Spat. *Syſt. nat.* 191. *n.* 5. Spatſkorpa.
Droppſten af kalk-ſpat. *Gron. lap.* 56.
Tagen vid Ståten, Tigur.
i Grottan confetto di Tivoli *Stahlia.*
Numburg *vid Keſen.*
Denna ſtenen och Judeſtenen viſa alt för tydeligen, at Spat dageligen blifver af naturen tilverkad. Men hvem kan utranſaka hvarföre et vatten gör Droppſten af hvita hinnor, et annat af trådar, ſom Stråt-gips, et annat af ren och klar Spat? eller hvad är det, ſom gör, at af fint mjöl i vätten blifver rhombiſk Spat? Svare härpå den, ſom är måſtare.

PIPSTEN.

1. PIPSTEN grå af kics. *Syſt. nat.* 192. *n.* 1. *Gron. lap.* 56. klåſten.
Tagen vid eldſprutande bårgen.
Trådarne gå parallelt, ſom hvita hår.

2. PIPSTEN röd af koppar. *Syſt. nat.* 192. *n.* 3. rödaktig.
Tagen på ön Adſcenſions.
At Adſcenſions Ön *fordom blifvit förſtörd af eldſprutande bårg, kan man tydeligen läſa i ſtenarna; ty Ön beſtår af en hård grof Skifverſten, och är betäkt med mörk torr jord och beſtrödd med Pip-ſtenar öfver alt.*

ÖRNSTEN.

1. ÖRNSTEN med löſt ſten-foſter. *Syſt. nat.* 193. *n.* 3. *Gron. lap.* 57. Skallerſten.
1. 3.
Tagen från åtſkilliga ſtällen.
Stenen är måſtadels af jern-ochra hopgyttrad.

2. ÖRNSTEN med löſt jord-foſter. *Syſt. nat.* 193. *n.* 1. jordhaltig.
Tagen från åtſkilliga orter.
Här af är en från Hunneberg *af Skifverſten.*

3. ÖRNSTEN med vidvuxit mull-foſter. *Syſt. nat.* 193. *n.* 2. oäckta.
Tagen från åtſkilliga orter.
Här ibland finnes et ſtycke, ſom har uti ſig et Ammons horn.

4. ÖRN-

Pomum cryſtallinum. 4. ÆTITES marmoreus, embryonibus cryſtallinis fixis. *Syſt. nat.* 193. *n.* 5.
Pomum cryſtallinum. *It. oel.* 136. *act. ſtockh.* 1740. *t.* 2. *f.* 18.
Locus: Kinnekulle, Oelandia.
Helvetia.

Melo carmel. 5. ÆTITES filiceus, embryonibus cryſtallinis fixis. *Syſt. nat.* 193. *n.* 4. *Gron. lap.* 57. *n.* 4.
Locus: Palæſtina.

TARTARUS.

vini. 1. TARTARUS vini ſalinus. *Syſt. nat.* 194. *n.* 1.
Locus: Dolia vini.

CALCULUS.

nephriticus. 1. CALCULUS urinarius. *Syſt. nat.* 195. *n.* 1.
Locus: Homo miſer.

Bezoarticus. 2. CALCULUS gaſtricus ſolidus tunicatus. *Syſt. nat.* 195. *n.* 5.
Locus: Ventriculi *pliçæ in* Capris.

Ægagropila. 3. CALCULUS pecorum, embryone piloſo. *Syſt. nat.* 195. *n.* 6.
Gron. lap. 57. *n.* 2.
Locus: ventriculus Pecorum a *deglutitis pilis.*
Imprimis Bovis: Vituli.
Ovis.
Cervi, Capreoli.
Moſchi.
Equi?
Lapis ſæpe magnitudine capitis infantis, cum aut ſine cruſta.

Oculus cancrorum. 3. CALCULUS cancri. *Syſt. nat.* 195. *n.* 7. *Gron. lap.* 57.
Locus: in Cancris *variarum ſpecierum.*

Margarita. 5. CALCULUS teſtæ concharum. *Syſt. nat.* 195. *n.* 8. *Gron. lap.* 57.
Locus: omnis generis teſta Conchæ a *latere interiore.*

6. CAL-

4. ÖRNSTEN af kalk med vidvuxne cryſtall-foſter. *Syſt. nat.* 193. *n.* 5. Cryſtall-åple, Cryſtall-åpple. *Ölands reſ.* 136. *Stockh. Vetenſk. Acad. handl.* 1740. *t.* 2. *f.* 18.
Finnes på Kinnekulle, Öland.
Sveitz.

5. ÖRNSTEN af flinta med faſtvuxna cryſtall-foſter. *Syſt. nat.* 193. *n.* 4. *Gron. lap.* 57. *n.* 4. Carmels melon.
Finnes i Ægypten *och förloſvade landet.*

VINSTEN.

1. VINSTEN af vin-fat. *Syſt. nat.* 194. *n.* 1. Winſten.
Tages i Vin-fat *allmänt.*

STENEN.

1. STENEN af urin-gången. *Syſt. nat.* 195. *n.* 1. Urinſten.
Finnes beklageligen i Människans *njura och blåſa.*

2. STENEN utur magen med ſtenſkorpor. *Syſt. nat.* 195. *n.* 5. Bezoarſten.
Finnes i magen på villa Getter.

3. STENEN utur fånad, inuti af ludd. *Syſt. nat.* 195. *n.* 6. *Gron. lap.* 57. *n.* 2. Tyre.
Finnes i magen på idiſlande djur.
Här åro dylike af
Kor *och* Kalfvar.
Får.
Hjortar: *Rådjur.*
Moſchus-*djur.*
Håſtar.
Stenen är ofta ſtor, ſom et barn-hufvud, med eller utan ſten-ſkorpa.

4. STENEN utur Kråftan. *Syſt. nat.* 195. *n.* 7. *Gron. lap.* 57. Kråſt-ſten.
Finnes i Kråftor, af åtſkillig art.

5. STENEN i muſlor. *Syſt. nat.* 195. *n.* 8. *Gron. lap.* 57. Pårla.
Finnes på inra ſidan af alla ſlags muſlor.

Piſcium. 6. CALCULIS Piſcis.
Bellouge, *piſcis Ruſſiæ.*
Citrinæ, *ſturionis ſpeciei.*
Locus: Ruthenum.

PETRIFICATA.

HELMINTHOLITHUS.

Corallites. 1. HELMINTHOLITHUS lithophyti. *Syſt. nat.* 196. *n.* 1.
Locus: Rupes calcareæ *variæ.*
Petrificata *quadruplici modo communiter evadunt:*
1. Foſſilia *dicuntur Lithophyta aut Teſtacea, quæ diutius in terra latuere immutata, tantum ab elementis parum quaſi calcinata, glutine orbata, ſicciora, fragiliora, nec lapidi immerſa.*
2. Redintegrata *ſunt Petrificata, quorum Animalia cortice duriore obtecta, intra terram ſepulta & arcte compreſſa, demum, interiore præſertim ſubſtantia conſumta, reliquere cavitatem, quam replevit vel terra tenuiſſima ab aqua allata, aut cryſtalliſatio, ut evaſerit ſolida interne, externe vero ſervaverit propriam figuram.*
3. Impreſſa *ſunt petrificata ex animalibus mollioribus, quæ ſepulta & compreſſa intra terram reliquerunt figuram, ſed tota conſumta, ut typus tantum remanſerit priſtini animalis.*
4. Tranſubſtantiata *ſunt, quæ tam interiorem, quam exteriorem ſtructuram in lapide oſtendunt; orta ex durioribus, quæ diutius perſtiterunt in terræ gremio.*
Exempla horum ſe ſiſtunt ubique & quotidie.
Tranſumſtantiata (4) *ſunt* Ligna petrificata, Entrochi, Aſteriæ *columnares.*
Impreſſa (3) *ſunt ſæpius Piſcium petrificata in* Schiſto *vel* Cote.
Redintegrata (2) *ſunt plurima, & quidem vulgo dicta petrificata; frequentiſſima in* Marmore, *ſæpius in* Creta *& ex Creta in* Silice, *quemadmodum* Echinitæ.
Foſſilia (1) *in terra calcarea ſ. Creta ſæpius leguntur, non tantum* Corallia, *ſed &* Teſtacea *facile omnia, quæ utpote vix mutata enumerare ſuperſedeo.*

Coral-

6. STENEN i fisk. Fiskſten.
Bellouga *en Ryſk Fisk.*
Citrina af *Stör-ſlaget.*
Tagen i Ryſsland.

STENVANDLINGAR.

CORALL-STENAR.

1. CORALL-STENAR af rena Coraller. Corall-ſten.
Tages allmänt i Kalk-bergen.
Stenvandlingar *finnas vara på* 4 *ſätt tilkomne:*
1. Foſſilier *kallas de Coraller och Skjölp, ſom länge legat i jorden oförändrade til ſkapnaden, men blifvit torrare, hvitare, bräckeligare och likſom roſtade, utan af vara inneſlutne i ſten.*
2. Upfylde *ſtenvandlingar hafva kommit af de djur, ſom haft utom ſig et hårdt ſkal och blifvit begrafne uti jord, då i dem det inra löſa väſendet förtärts, haſver fin jord tilflutit och upfyllt iholigheten och vuxit til ſten, eller ock ſkalet på alla ſidor af holigheten utſkutit druſer, ſom upfyllt den ſamma, at ſkalet blifvit en faſt ſten, ſom endaſt på ytan behållit ſin forna ſkapnad.*
3. Intryckningar *åro ſtenvandlingar af löſare djur, ſom blifvit begrafne innom en våt jord och intrykte ſåſom vid gjutningar; då djuret åndteligen förtärts, har det lemnat allenaſt pregelen efter ſig intrykt.*
4. Fullkomne *ſtenvandlingar, ſå til inra ſom yttra ſkapnaden; åro blefne måſt af trå, ſom i jorden begrafne längre haft beſtånd.*

Tydeliga ſpår til alla deſſe viſa ſig dageligen i bergen och natural-kamrarne.

Fullkomne (4) *ſtenvandlingar åro* trån *i ſten förvandlade,* Entrochier *och* Aſteriæ *columnares.*

Intryckningar (3) *åro måſt all* fisk-ſkifver, *ſom gifves i ſvart* ſkifver, *undertiden och hvit af* Sand-ſten.

Upfylde *ſtenvandlingar åro altid de måſte ſlagen och ſom allmännaſt förekomma under ſtenvandlingar; finnas måſtedels i och af* kalk, *ofta och beſynnerligen ſlungſtenar i* krita *och af* flinta, *ſom af krita hårdnat.*

Foſſilier (1) *finnas måſt i kalk och krit-jord, och åro måſtadelen antingen* Coraller *eller* Skjölp; *men ſom deſſe ej åro andre, än de varit, lämnar jag dem oomtalte; emedan de komma at uptagas på ſit ſtälle ibland djuren.*

Corallia foſſilia *non modo exotica pæne infinita, ſed inprimis* Balthica *omnia in Muſeo hoc ſe ſiſtunt; ex his autem nullum vivum extractum obſervavimus, quamvis quotannis immenſa copia rejiciantur ad littora, inprimis* Gothlandiæ, *ut merito dubitemus, num etiamnum apud nos prognaſcantur vel dudum ad aquas nobis incognitas migrarunt, quemadmodum* Conchæ anomiæ.

Petrificata *apud Lithologos innumera ita occurrunt, dum inter ea omnia non modo* Corallia *ſed &* Teſtacea *recenſentur, ne dicam horum varietates, Anthophilorum floribus longe plures; quod cum plane neſciam, cui inſerviat uſui, niſi quod inde conſtaret, univerſa Corallia & Teſtacea, vere calcareæ indolis omnia, poſſe in lapide conſervari & Petrificata generare, de quo dubitavit nullus, ea ſicco pede pertranſeo, ne creſcat in volumen liber; interim hiſce tam dives eſt Muſeum hoc, ut paucis cedat, ſive copiam ſpectes varietatum ſive ſpeciminum præſtantiam. Libabo ſolum generaliora, quum in Regno lapideo varietates ad ſpecies referre non minus eſt, quam has rite diſtingvere.*

Patellites. 2. HELMINTHOLITHUS Teſtacei Patellæ. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. *a.*
Varietates plures.
Locus: Germania.
Uddevalla: *montes Teſtacei.*

Cochlites. 3. HELMINTHOLITHUS Teſtacei cochleæ. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. *b.*

Trochites. a Trochitæ *varii.*
Locus: Helvetia.
Petersberg.

Strombites. b Strombitæ.
Locus: Helvetia.
India. *Seba.*

Turbinites. c Turbinitæ *varii.*
Locus: Helvetia.
Qverfurtum.
Schraplan.
Hannovera.
Magdeburgum.
Heidenheim.
Svecia *in Marmore.*
Anglia *in Creta.*

Neritites. d Nerititæ.
Locus: Heidensheim.

4. HEL-

Coraller *finnas så in-som utländska i denna Natural-kammar, til en rätt ſtor myckenhet. De inländſke, ſom kaſtas årligen up til haſsſtranden vid vårt* Belt, *beſynnerligen vid* Gothland, *har jag aldrig ſett friſka, at jag kan draga i betånkande, om de ånnu verkeligen hos oſs åro mera quare, eller om de med vill-muſlorne länge ſedan flyttat til en obekant verldenes del.*

Stenvandlingar *beſkrifvas och upteknas af ſtenkunnige til et oåndeligt antal, och ibland dem ſå* Coraller *ſom* ſkjölp, *och af dem ſmå och ſtörre, hela och ſönderbrutna, til ſtörre antal, ån Blumiſternas liljor. Men ſom jag deraf ſer ingen nytta, utan den man vet tilförne, nämligen: at alle deſſe ſkal, ſom ſjelfve åro til ſin natur kalk, kunna förbyta den omliggande jorden til kalk och ſåledes behålla ſin ſkapnad; ty acktar jag ej nödigt mig här med uppehålla, faſt ån detta Natural-Cabinet år icke mindre rikt på deſſa ſlagen, ån på något annat, antingen man vil ſe varieteter eller utvalda ſtuffer. Jag vil allenaſt nämna det förnämſta; ty at föra förändringar til ſina arter, år ej mindre nyttigt, ån at rätt åtſkilja hvart och et ſlag.*

2. SKJÖLPSTEN af ſkalſkålar. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. *a.* Skåhlſten.
Iö. ändringar af åtſkilliga ſlag.
Tagne i Tyſkland.
i Uddevalla Skalberg.

3. SKJÖLPSTEN af Snäcka. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. b. Snäckſten.
α Trochiter *af åtſkilliga ſlag.*
Tagne i Sveitz.
Petersberg.
β Strombiter *af hvarjehanda art.*
Tagne i Sveitz.
i Indien. *Seba.*
γ Turbiniter *åtſkilliga arter.*
Tagne i Sveitz.
Querfort.
Scharplan.
Hannover.
Magdeburg.
Heidenheim.
Sverige, *i kalk.*
Ängland, *i krita.*
δ Neriter
Tagne i Heidenheim.

Dentalites. 4. HELMINTHOLITHUS Teſtacei Dentalii.
Locus: Bononia.
alia varia loca.

Cornu ammonis. 5. HELMINTHOLITHUS Teſtacei Nautili. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. *C.*
α NAUTILITES ambitu acuto integro, diſco compreſſo, ſuturis transverſis flexuoſis. *Tab. IV. fig.* 11.
β NAUTILITES ambitu carinato integro, diſco compreſſiuſculo, ſulcis bifidis flexuoſis. *Tab. IV. fig.* 10.
γ NAUTILITES ambitu carinato crenato, diſco ſulcis elevatis remotis. *Tab. IV. fig.* 9.
δ NAUTILITES ambitu obtuſo, diſco compreſſiuſculo ſtriato. *Tab. IV. fig.* 7.
ε NAUTILITES ambitu obtuſo, diſco depreſſo, ſulcis dorſi bifidis. *Tab. IV. fig.* 2.
ζ NAUTILITES ambitu depreſſo, lateribus nodoſis. *Tab. IV. fig.* 8.
Depreſſus eſt ambitus verſus centrum, non ad latera. Decidit ſæpe per articulos dentatos.
η NAUTILITES ambitu depreſſo, ſtriis acutis. *Tab. IV. f.* 3.
Striæ acutæ ſunt inſtar ſulcorum acutorum.
ϑ NAUTILITES ambitu ſubquadrato, dorſo carinato, ſulcis acutis remotis.
ι NAUTILITES ambitu rotundato obtuſo nodoſo, ſulcis transverſis flexuoſis. *Tab. IV. fig.* 1.
Hi α-ι. matre, in Europa cognita, hodie orbati, nec in Muſeis occurrunt horum teſtæ immutatæ ſ. Prototypi, adeoque inter deperdita animalia numerantur, ut niſi horum exiſteret hiſtoria in Lapidibus ſcripta, periiſſent dudum, etiam nomine tenus, variæ hæ Nautili ſpecies.
Locus varius variis.
Alii in Calce.
Cote.
Schiſto.
Varii cruſta pyriticoſa *obducti.*

Ortocerotes 6. HELMINTHOLITHUS Nautili recti. *It. oel.* 140. *Gron. lap.* 71.
Alveolus luydii. *Scheuch helv.* 7. *f.* 10. *dil.* 938.
Orthocerotes. *Gmel. act. petr. t.* 3. *p.* 246.
Locus: Frequentiſſima petrificata per Sveciam, *præprimis in* Oelandia, Kinnekulle, Oſtrogothia; *harum nonnullæ cavæ,* Cryſtallis *intus obductæ, ſemper, quotquot adhuc vidi, calce immerſæ nec liberæ.*

Ho-

4. SKJÖLP-STEN af ſtenpipor. pip-ſten.
Tagne i Bologne.
och andra åtſkilliga orter.

5. SKJÖLPSTEN af Nautiter. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. c. Ammons horn.
α AMMONSHORN ſom år hoptrykt med vågade tvårſömar, omgifvit med jåmn utſtående kôl. *Tab. IV. fig.* 11.
β AMMONSHORN, ſom år något hoptrykt med klyfda vågiga fåror och omgifvit med jåmn utſtående kôl. *Tab. IV. fig.* 10.
γ AMMONSHORN ſom år hoptrykt med upſtående enkla fåror, omgifvit med knotrig kjôl. *Tab. V. fig.* 9.
δ AMMONSHORN, ſom år något hoptrykt och tvårſtrimmigt, omgifvit med trubbig kôl. *Tab. IV. fig.* 7.
ε AMMONSHORN, ſom år hoptrykt med klyfda fåror mot ryggen, omgifvit med trubbig kôl. *Tab. IV. fig.* 2.
ζ AMMONSHORN, ſom år trykt åt medelpuncten och knotrigt på ſidorna. *Tab. IV. fig.* 8.
Detta år trykt ej på ſidorna, utan på ryggen rundt omkring åt ſin medelpunct, at hvarfven hår åro nåſtan flate, och det faller ſönder ofta likſom ledevis.
η AMMONSHORN ſom år trykt åt medelpuncten och reflat uppå ſidorna med hvaſſa ſtrimmor. *Tab. IV. fig.* 3.
ϑ AMMONSHORN, ſom år af nåſtan fyrkantiga hvarf, råflade med åtſkilda hvaſſa tvår-fåror, omgifvit med kôl.
ι AMMONSHORN, ſom år af runda hvarf med tvårfåror, och knotrigt. *Tab. IV. fig.* 1.
Deſſe alle åro obekante til ſin hårkomſt, ty ſkalen af djuret år kvarken i Europa funnit eller i Cabinetterne ſedt, hvarföre djuret råknas allmånt ibland dem, ſom aldeles gått ut, ſå at vi hade ej minſta ſporr efter deſſe kråk, der de ej blifvit i ſtenar intrykte, och låra vi endaſt ſlagen af deſſe Nautiler *utur bergen.*
Fås från åtſkilliga orter i Europa.
Somlige uti kalk.
andre i Sandſten.
andre i Skifverſten.
Några ſynes med Kiesſkorpa *öfverdragne.*

6. SKJÖLPSTEN af uprätte Nautiler. *Ölands reſ.* 130. *Gron. lap.* 71. Dart.
Alveolus Luydii. *Scheuch. helv. 7. f.* 10. *dil.* 938.
Orthocerotes. *Gmel. Petersb. handl.* 3. *p.* 246.
Tages allmånt i kalkbergen *hos oſs i* Sverige, *beſynnerligen på* Öland, Kinnekulle, Öſtergöthland. *Undertiden finnas de inuti helt tomme med ſina afdelningar, ſamt innantil canderade med druſer. Alla, ſom jag ån ſett, hafva varit uti kalkberg begrafne och aldrig har jag ſett dem löſa foſſilier.* At

Horum Animalia olim in Svecia fuisse copiosissima testantur rupes Oelandiæ; hodie vero exularunt ita, ut ne vestigium eorum in Museis conspiciatur, adeoque etiam inter Animalia nunc deperdita recensentur.

Belemnites. 7. HELMINTHOLITHUS nautili conici. *Gron. lap.* 71.

Belemnites *vulgo.*

Locus: in Scania *campestri inprimis frequens.*

Lapis *cylindrico-conicus, determinate in duas partes fissilis, stria centrali longitudinali perforatus, a qua fibræ transversæ & horizontales contiguæ exeunt; basi vero cavitate conica instructus. Hæc structura indicat Lapidem non esse inter Petrificata transsubstantiata referendum, sed ad testacea* Fossilia *& immutata amandandum.*

Animal *nobis latet, quamvis per totam Europam frequentissimæ sint testæ inter fossilia.* Lyncurii *itaque,* Orthocerotæ, Cornua Ammonis, Nummi Brattenburgenses, Anomiæ conchæ *forte inter Pelagica testacea, quæ in alto mari degunt, nec unquam littora adeunt, quærenda; utinam hæc sedulo quærerent, qui mare pacificum, Fuco natante obtectum, adeunt.*

Conchites. 8. HELMINTHOLITHUS Testacei conchæ. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. *d.*

α ANOMIA subglobosa, postice dupliciter striata. *Tab. V. fig.* 6.

Testa *versus umbones striis* 16, *antice vero* 8.

Valvula superior *antice valde emarginata dentibus duobus; ad latera vero utrinque dentibus tribus.*

Valvula inferior *antice valde producta adscendens dentibus tribus; ad latera vero utrinque dentibus duobus.*

β ANOMIA subrotunda, striis longitudinalibus viginti. *Tab. V. fig.* 5.

Testa *subrotunda, parum compressa, striis longitudinalibus* 20. *s.* 21.

Valvula superior *antice in medio convexa, emarginata.*

Valvula inferior *antice in medio depressa, elongata, adscendens.*

Umbonum *alter postice prominet.*

γ ANO-

At deſſe kråk fordomdags varit til en gråſelig myckenhet i Sverige, derom öfvertyga oſs kalk-klipporna vid Olands ſtrander, der de ligga tjokt ſom hackelſe; nu åro djuren ſå aldeles bortvekne, at jag icke en gång ſett ſkalet i något Snåck-cabinett och derföre råknas de allmänt ibland de utgångna ſlågten i Europa.

7. SKJÖLPSTEN, af en kåglelik Nautil. *Gron. lap.* 71. Wått-ljus.
Wåttljus, *allmänt kallad.*
Finnes hos oſs mycket på Skånſka *ſlåtten ibland flyg-ſanden.*
Stenen är något cylindriſk, men ſpitſad ſom en kågla, låter klyfva ſig långſåt i 2 *lika ſtora delar och är långſåt med en grof ſtrima likſom igenombårad, ifrån hvilken ſtentrådarne gå helt tått tvärſåt; Alla hela ſtycken hafva vid roten en utholkad kåglelik ihålighet. Denna tyckes icke böra föras til de upfylda ſtenvandlingar, utan til de oförändrade foſſilier; hålſt de, ſom oftaſt, finnas löſa utan bergart.*
Ehuru allmänne nu deſſe åro, månde de dock til ſin härkomſt vara oſs aldeles obekante, åfven ſom Ammons horn, Dartar, Brattenbergs penningar *och* Vildmuſslor. *Kanſke alla deſſe djur uppehålla ſig i djupaſte hafvet, och aldrig komma til ſtranderna. Vore derföre önſkeligt, at de ſom ſegla til Indierne, ville ſöka i* gräs-ſjön, *om deſſe ej der nu för tiden torde bo.*

8. SKJÖLPSTEN af muſsor. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. *d.* Muſsle-ſten.
α VILDMUSLA näſtan klot-rund, baktil dubbelt reflad. *Tab. V. fig.* 6.
Skalet *har vid rygg-bandet* 16 *reflor, men frammantil allenaſt* 8.
Öfra låcket *är frammantil mycket afkårtadt och utholkadt med* 2 *tänder, men har* 3 *tänder vid hvardera ſides brådden.*
Undra låcket *är frammantil utdragit utåt med* 3 *tänder, men vid hvar ſida har det allenaſt* 2 *tänder.*
β WILDMUSLA rundad med 20 reflor. *Tab. V. fig.* 5.
Skalet *är tåmeligen rundt, något hoptrykt och långſåt reflat med* 20 *eller* 21 *ſtrimmor.*
Öfra låcket *är midt på kullrigt och utholkadt.*
Undra låcket *är midt på nedtrykt ock frammantil utdragit upåt.*
Det ena hörnet ſtår på bakſidan utåt.

γ ANOMIA oblonga. *Tab. V. fig.* 9.
Testa *oblonga cuneiformis antice compressa.*
Valvula superior *antice plicis duabus.*
Valvula inferior *antice plicis tribus, apice sima.*
Cardo *alter protuberans.*

δ ANOMIA angulis lateralibus dilatatis dentibus alternis. *Tab. V. fig.* 7.
Testa *angulis utrinque lateribus dilatatis & dentibus alternis.*
Valvula superior *in medio longitudinaliter sulcis quatuor elevatis; ad latera vero sulco uno alterove.*
Valvula inferior *medio elongata & adscendens apice, qui etiam, uti latera, sulcis duobus elevatis notatur.*

Caput serpentis. ε ANOMIA lævis depressa margine acuto. *Tab. V. fig.* 1.
Testa *lævis, convexa, compressa margine acuto.*
Valvula superior *antice brevior in medio.*
Valvula inferior *apice longior.*

Hysterolithus. ζ HYSTEROLITHUS. *Tab. V. fig.* 2. *Worm. mus.* 83. *t.* 83. *Wolff. hass.* 29. *t.* 3. *fig.* 4. 5.
Hic antecedentis, ut mihi videtur filius sive idem cum antecedenti petrificatum, ea differentia, quod prior testâ ipsa obductus sit, hic vero nucleus prioris remotâ testa.
Anomiarum *testas nullas perfectas & immutatas unquam vidi inter Conchas Curiosorum, ut totum genus sese subduxerit e nostris regionibus, nec quas adiverit adhuc cognitum est.*

biloculare. η CONCHIDIUM. *Tab. V. fig.* 8.
Locus: Oelandia, Gotlandia *frequens.*
Testa *refert Concham striatam vulgatissimam, non vero nisi valvulam solitariam vidi;* singularis *est, quod, dum comprimitur, fere semper rumpatur longitudinaliter in* 2 *partes æquales. Inter fossilia, quæ in* Gotlandia *legit Petr. Bergius, una observata est distinctissima & purissima, utpote quæ a pagina inferiore versus basin duo distinctissima loculamenta ostendit, ut dubium nobis sit, num ad* Neritas *aut Conchas referenda sit. In Museis curiosum Testa hujus plane ignota est.*

ɣ VILDMUSLA aflång. *Tab. V. fig.* 4.
Skalet *är aflångt, frammantil nedtrykt och ſlutadt, ſom en vigg.*
Öfra låcket *har frammantil twänne fållar.*
Undra locket *har frammantil* 3 *fållar och med ſpitſen utdragit.*
Det ena hornet *baktil ſtår utdragit.*

δ VILDMUSLA med utdragna hörn och omſkiftade tänder. *Tab. V. fig.* 7.
Skalet *har på bägge ſidor utſtående kanter och tänder, ſom omſkifta.*
Öfra låcket *har midt på* 4 *längsåt ſtålde ryggar, men ſidorne allenaſt en rygg.*
Undra låcket *har midt på, ſå väl ſom vid ſidorna, twänne ryggar och är frammantil utdragit upåt.*

ε VILDMUSLA ſlåt och flataktig med hvaſs kant. *Tab. V. fig.* 1. ormhufvudet
Skalet *är ſlått, litet, flatt kullrigt med hvaſs kant omkring.*
Öfra ſkalet *är frammantil midt på kårtare.*
Undra ſkalet *är deremot frammantil utdragit.*

ζ QUEDMUSLA. *Tab. V. fig.* 22. *Worm. muſ.* 83. *t.* 83. *Wolff. haſſ.* 29. *t.* 3. *f.* 4. 5. Qued-muſla.
Jag kan ej annat finna, än at denne måſte vara en dotter af den föregående och ſkild deruti, at den förre har ſit ſkal på ſig; men at denne är en kårna innom den förras ſkal.
Alla deſſe Vildmuſlor *äro oſs nu förtiden til ſina kråk och oförändrade ſkahl, obekante, at vi aldrig finne dem i muſle-Cabinetten och vete vi ej hvar de i verlden tagit vågen. Dock tro vi aldrig, at något ſlägte aldeles förgåts på jordklotet.*

η KLÖFSKALET. *Tab. V. f.* 8. Gotländſka.
Finnes på Öland och Gotland, *hos oſs allmån.*
Denne liknar rått mycket en af våra allmänne reflade Muſlor, men vi finne ej mer, än et enda ſkal i ſånder, och aldrig par, ſom är allmänt med Muſlor. Det faller oſs ſällſamt, at då vi ſlå på denna med hammaren, klyfver den ſamma ſig altid längs åt i 2 *jämnſtora delar. Ibland de många ſtenvandlingar ſom bleſvo hembragte af P. Bergius förledit år, hvilken var af Hans Excellence ſkickad til Gotland, fans en på undra ſidan helt tydelig och ren, hvilken viſte klarligen, at ſkalet är på undra ſidan delt i* 2 *rum, medelſt twänne ſkiljeväggar, hvilket ännu mera gör detta ſkal underſamt, ſom man ej kan finna något ſlägte (genus), til hvilket det kan föras, och är denne, likſom de förre, aldeles förſvunnen til ſit djur.*

Gryphites. 9 GRYPHITES. *Tab. V. fig. 9.*
Conchites anomius rugoſus roſtro ſubtereti & inſigniter adunco donatus. *Liſt. angl.* 238. *t.* 4. *f.* 45. *Scheuch. dil.* 743. *Gron. lap.* 70.
Concha lapidea gibboſa. *Col. aquat.* 54. *t.* 53.
Locus: Svecia, Anglia, Germania, Italia.
Teſta *majuscula, facie fere nautili aut neritæ, umbone incurvato, dorſo transverſim rugoſo, latere altero ſulco diſtincto*; operculum *planum oblongo-ovatum tegit aperturam.*
Operculi connexio mediante cardine cum teſta, obſervante Liſtero, *refert hanc ad bivalvas, quamvis Neritis ex habitu proxima.*

Oſtracites. ι OSTRACITES *variarum ſpecierum; inprimis notabilis* CRISTA GALLI *dictus. Tab. VI. f.* 4. *ſ.* OSTREUM plicatum margine craſſiſſimo obtuſiſſimo imbricato. *Frequens in antro Balenſi* Scaniæ.
Locus: Helvetia.
Petersberg.

Pectinites. κ PECTINITES varius, *etiam rubro colore conſervato.*

Muſculites. λ MUSCULITES. Hujus ſpecies etiam numero copioſiſſimæ.

Buccardites. μ BUCCARDITES rarior lapis & ex diverſis ſpeceebus.

Arcites. ν ARCITES ſ. Concha, Arcam Noæ ferens.
Teſta *bivalvis, læviuscula, cymbiformis, altero latere ſ. ſutura gibbo, altero impreſſo, cujus prototypus mihi non notus.*

Pinnites. ο PINNITES albus rugoſus.

Chamites. ξ CHAMITES variarum ſpecierum.
Locus: in rupibus Calcareis.

π CONCHITES ſtriis elevatis baſi perforatis. *Tab. V. f.* 10.
Locus: in Creta *alba.*
Teſta *hæc ſatis refert concham. Faun. ſvec.* 1339. *ea differentia, quod ſtriæ membranaceæ longitudinales verſus anteriora transverſim plurimis foraminibus longitudinalibus pertuſæ.*

9. HEL-

♪ GRYPHIT. *Tab. V. fig.* 9. Gripſkalet.
Vildmuſla ſkroflig med rundad och mycket gropig näf. *Liſt. angl.* 238. *t.* 4. *fig.* 45. *Scheuch. dil.* 743. *Gron. lap.* 70.
Muſla af ſten bukig. *Col. aquat.* 54. *t.* 53.
Tages i Sverige, Angland, Tyſkland, Italien.
Skalet *är ſtort, näſtan ſkapadt ſom en Nautil eller Nerit, på ryggen tvärs ſkrynklig med inbögd näf och på ena ſidan allenaſt utmärkt med en förnött fåra.* Öpningen *har ſit egit låck, ſom är aflångt-ovalt.*
Detta låckets hopfogning med ſkalet, ſom Liſter redan anmärkt, aldeles på det ſätt, ſom det i muſlorna hophäftat är, gör, at hon tyckes komma närmare til Muſlor, än Neriter, faſt hon liknar mer de ſenare til utvärtes påſeendet.

♪ OSTERSTENAR *af åtſkilliga arter, ibland hvilka måſt och förnämligaſt förekommer den ſå kallade* TUPP-KAMMEN, ſom är en fållad Oſtra med en afhuggen mycket tjock kant af många vådor. Oſterſten.
Finnes i Flåſk-grafven *vid Chriſtianſtad oändeligen mycket. Skånſka reſ.* 86.
i Sveitz.
Petersberg.

♪ KAMM-STENAR *af åtſkilliga ſlag helt upfylde, ſom dock ofta behållit ſin röda färg.* Tuppkam.

♪ MUSLE-STENAR af rått många ſlag.

♪ HJERT-STENAR mindre allmänne af åtſkilliga ſlag.

♪ ARK-STENAR, ſom likna Muſlan Noæ ark *kallad, dock af ſärſkild art ifrån de i Cabinetten allmänna.* Arkſten.
Skalet *beſtår af tvänne låck, ſom föreſtålla en ſlåt och ſluten båt, af hvilka den ena ſtammen går ut, ſom på en båt, men den andra är tämmeligen flat. Jag har ej ſett denna Muſlan i Cabinetterna.*

♪ SKINK-STENAR hvita ruggoge.
Finnas i Sandſten.

♪ CHAMITER af åtſkilliga ſlag.
Finnes i Kalkberg.

♪ MUSLE-STENAR med uphögde tvärſtrimmor, ſom närmaſt ſkalet åro genomborade, ſom altaner. *Tab. V. fig.* 10.
Tagen i Kritberg.
Detta ſkal *är nog lik* Muſlan *i Faun. ſvec.* 1339. *med den åtſkilnaden at flikarne, ſom gå tvärs öfver Muſlan åro längsåt genomborade med åtſkillige hål, hvilket gör et egit utſeende, ſom är ovanligt i detta ſlägte.*

Balanites. 9. HELMINTHOLITHUS teſtacei Lapidis. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. e.
Balanites.
Locus: Uddevalla, *ſkalberg.*

Echinites. 10. HELMINTHOLITHUS Zoophyti echini. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3. a.
Echinites *variarum ſpecierum.*
Locus: Skania *præſertim ad littora* Malmogienſia.
Petersberg *ad Goſslariam.*
Anglia *Oxford.*
Cornvall *ſtanni mineras.*
Dantur tam in Silice, *quam* Creta & Calce.

11. HELMINTHOLITHUS Echinites ætitæ cretaceus embryanibus cryſtallinis fixis. *Tab. II. fig.* 9. 9. 9.
Locus: Gottlandia *in mare. Bergius Med. Cand.*
Lapis *ex* Creta *puriſſima, ſolida, cui interne cavitas impreſſionis* echini *exactiſſima, & quidem Echini Noſtratis. Faun. ſvec.* 1289, *at vero ſine Spinis, magnitudine extimi articuli pollicis.*
Hujus ambulacra (*a*) *ex cryſtallis majoribus, æqualibus, ſere imbricatis, ſerie gemina, tamque regulari ac pori in ambulacris.*
Areæ (*b*) *vero minoribus* Cryſtallis *undique veſtitæ & æqualibus, ut pulchrius ſpectaculum vix videre ſit in regno Lapideo.*
Cryſtalli *hæ omnes pellucidæ, ſpatoſæ, cubicæ inſtar Muriæ, quum a Sale marino generatæ, quod etiam abunde confirmat geneſin Cryſtallorum earumque ſpecies e Sale.*

Judaicus. 12. HELMINTHOLITHUS Judaicus lapis dictus.
Locus: Cornvall.
Helvetia.
Scania.
Lapis *diffractus conſtat ſæpiſſime* Spato *puriſſimo, ſolidiſſimo, quod in aliis Petrificatis tam inſolens, quam in hoc frequentiſſimum, cujus cauſſam inquirant naturæ Myſtæ.*

13. HEL-

9. SKJÖLPSTEN af Balaner. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. c.
Balaniter.
Tagen i Uddevalla Skalberg.

10. KRÄKSTEN af Sjö-åple. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3. *a.* Slunſten.
Echiniter *af åtſkilliga ſlag.*
Davids ſlung-ſtenar *allmänt kallade.*
Tagne förnämligaſt vid Malmö ſtrander.
vid Petersberg *i Goſslar.*
vid Oxford *i Ängland.*
vid Cornvalls *Tenn-gruſvor.*
Finnes ſå i Flinta *och* Krita, *ſom i* Kalk.

11. KRÄKSTEN af Sjö-åple utholkad i krita med Cryſtaller. *Tab.* 11. *f.* 99. 9.
Tagen i hafvet vid Gottland *af Candidaten Bergius.*
Stenen *är af ren, faſt, utvald krita, uti hvilken vårt allmänna* Sjö-åple. *Faun. ſvec.* 1289 *ſå tydeligen blifvit intryckt, ſom af den bäſta gjutare, at alla ſkalets delar til minſta punct blifvit afteknade, dock utan taggar. Detta djurets geſtalt liknar et Trägårds quarter, med ſångar och gångar.*
I detta petrificat åro gångarne upvuxne med ſtörre, jämnſtora, i 2 rader ſtålde, klara drusterningar.
Sångarne deremot åro klådde med mindre, jämnſtore drus-terningar, ſå ordenteligen, at intet vackrare kan finnas i ſten-riket.
Alle deſſe druſer, ſom ſåledes kläda invärtes intryckningen, åro helt klare, beſtå af Spat och alle af cubiſka terningar ſåſom kökſalt, hvilket ej litet bekräftar at ſten-druſers ſkapnad kommit af ſalt; ty i hafvet kunnde intet annat ſalt lätteligen determinera figuren.

12. KRÄKSTEN ſom kallas Jude-ſten. Judeſten.
Tagen i Cornvall.
Sveitz.
Skåne.
Märkvärdigt är uti denna Sten-vandlingen, at då den ſönderbrytes, beſtår den af helt ren Spat, *hvilket är ſå ovanligt i de måſta andra Sten-vandlingar, ſom i denna allmänt; men hvad orſaken härtil månde vara, måſte jag lemna andra at utranſaka.*

13. KRÄK-

Encrinus. 13. HELMINTHOLITHUS Zoophyti Aſteriæ. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3. b.

Meduſa ramoſiſſima apicibus faſciculatis.

Aſteria columnaris. Modiolus ſtellatus pentagonus. *Lang. lap.* 67. *t.* 19. *f.* 2.

Modiolus ſtellatus. *Scheuch. helv.* 10. *f.* 3.

Locus: Goſslaria, Scania *ex Calce.*

Wurtenberg *ex Spato.*

Scania *ex Silice.*

Carpolithus. CARPOLITHUS carpophylloides. *Tab. IV. fig.* 12.

Locus: Querfurt.

Lapis *refert carpophyllum officinarum, ſed calyce quinquedentato, diſco magis ſtellato.*

Porpita. 14. HELMINTHOLITHUS Zoophyti Meduſæ. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3. c.

(Meduſæ orbicularis ſupra planæ ſubtus radiatim ſulcatæ.)

Madrepora ſimplex orbicularis plana, ſtella convexa. *Amœn. acad.* 1. *p.* 91. *t.* 4. *f.* 5.

Locus: Gottlandia, Oelandia, *frequens.*

Prototypus *hujus eſt* MEDUSA *parva, figura & magnitudine omnino Porpitæ.* Animalculum *ex India orientali inter Sargazo lectum, allatum & Muſeo Horti Academici Upſalienſis transmiſſum a D. Lagerſtröm Conſiliario commerciorum; ut de hoc lapide dubium in poſterum non ſit.*

Antea vero vel ſemen eſſe Coralli, vel ex argilla in cavitate Madreporæ ſimplicis depoſitæ & concretæ generatum, quod ſervaret figuram modioli credebatur; nec quis facile Europæi lapidis prototypum ex India petiiſſet.

Entrochus 15. HELMINTHOLITHUS reptilis. *Syſt. nat.* 196. *n.* 4.

ENTROCHUS transverſim ſulcatus lævis.

Locus: Gottlandia.

Scania.

ENTROCHUS transverſim ſulcatus punctatus.

Locus: Gottlandia.

ENTROCHUS transverſim ſulcatus verrucoſus.

Locus: Gottlandia.

ENTROCHUS transverſim ſulcatus aculeatus.

Locus: Helvetia.

13. KRÄKSTEN af ſjö-ſtjernor. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3. b. Lilieſten.
Meduſa i många grenar fördelt med vippor på ändarna.
Modiolus med kantiga ſtenar. *Lang. lap.* 67. *t.* 19. *f.* 2. *Scheuh. helv.* 10. *f.* 3.
Funnen i Goſslar *och* Skåne *uti kalk.*
i Würtenberg *uti Spat.*
i Skåne *uti Flinta.*
NÄGLIKESTEN. *Tab. IV. fig.* 12. Näglickeſten.
Funnen i Querfurt.
Stenarna *åro ſå like våra Näglikor, ſom köpas i Krydd-boderna, at de allenaſt tyckas vara ſkilde med det de hafva* 5 *tänder för* 4 *och åro vid baſin mera ſtjernlika.*

14. KRÄKSTEN af Manetter. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3. c. *Kommen af en* hafspenning.
MANETT tallrick-rund, ofvan flat, inunder reflad och ſtrålad.
Stiern-corall enkel flat och rund med uphögd ſtjerna. *Amœn. acad.* 1. *p.* 91. *t.* 4. *f.* 5.
Finnes på Gottland *och* Öland *allmänt.*
Modren *til denna ſten år lik en liten Manett och aldeles af ſamma ſkapnad.* Djuret *blef tagit för några år ſedan i gråsſjön i Oſtindien och ſkänkt til Upſala natural Cabinet af Herr Commerce-Rådet Lagerſtröm, at man der har både djur och ſten för ögonen. Man trodde ſtrax tilförene, at denna ſten varit frö af våra Gottlands-Coraller, ſom kallas* Gumshorn, *eller åtminſtone, at de hopvuxit af lera, ſom ſatt ſig i ſtjernan på corallen och löpnat tilſammans, och aldrig någon hade ſig föreſtält at det varit af nöden ſöka modren alt ifrån Indien.*

15. KRÄKSKTEN af något krypande djur. *Syſt. nat.* 196. *n.* 4. kådjeſten.
HJULSTEN på flatan reflad, utanpå ſlät.
Tagen på Gottland.
i Skåne.
HJULSTEN på flatan reflad, utanpå knaglig.
Tagen på Gottland.
HJULSTEN tvärs fårad utanpå med vårtor knylig.
Tagen på Gottland.
HJULSTEN tvärs fårad, utanpå taggig.
Tagen i Sveitz.

ENTOMOLITHUS.

Cancri. 1. ENTOMOLITHUS cancri. *Syſt. nat.* 197. *n.* 1.

Locus: a Helvetia; *nudus.*
b Dimbo *fodina aluminaris*; *nudus.*
c India *orientalii*; *veſtitus.*

Lapis c *ex India orientali, infinita copia lapidum, inſtar Tophi Ludi dicti, magnitudine pugni, coagulatus ex terra calcarea; diffractus continet in ſe integrum* Cancrum brachyurum, *omnibus partibus diſtinctiſſimum; vero ſimile nobis videtur Cancros hos gaudere qualitate ſ. vi lapidifica poſt mortem, ut argillam circumjacentem in lapideam conſiſtentiam mutent, quum omnes hæreant intra lapillum, nec intra rupem majorem.*

coleoptri. 2. ENTOMOLITHUS Coleoptri.

Locus:

Lapis *calcareus in ſuperficie continet Inſectum coleoptratum, forte* Carabium, *elevatum, pedibus ſex diſtinctiſſimis & corpore oblongo.*

paradoxus. 3. ENTOMOLITHUS Monoculi. *Tab. III. fig.* 1. 2.

Petrificatum peregrinum. *It. Oeland.* 147. *f.* 147. *It. W:goth.* 87. *t.* 88. *f.* 1. 2. 3. 4. *It. Scan.* 121. 122.

Locus: varius in Svecia.

Lapis *in hoc muſeo ſine pari, in* Schiſto *atro, magnitudine hujus paginæ, impreſſione nitidiſſima, lectus a D. Hof.* Corpus *ovatum, antice obtuſum, inciſuris plus viginti, totidem* pedibus *lateralibus, quorum poſtici longiores. Hoc in Tab. III. f.* 1. *ſiſtimus fere naturali magnitudine. Ex ſtructura videtur proxime accedere* Monoculis, *ſed ſpecies nobis ignota eſt.*

Huic ſimillimus alter, ſed minor. Tab. III. f. 2.

Nullus lapis plures naturæ conſultos, inter recentiſſimos, in ſui admirationem rapuit, qui ideoque hodie ab Anglis inprimis ſedulo effoditur & examinatur, ut plurium quotidianæ obſervationes tandem eruant hiſtoriam Petrificati.

ICTHY-

MASKSTEN.

1. MASK-STEN af kråftor. *Syſt. nat.* 197. *n.* 1. Kråftſten.

Tagen a *i* Sveitz; *bar.*
b *vid* Dimbo *Alunbruk i Veſtergöthland*; *naken.*
c *i* Oſt-Indien; *klådd.*

Stenen c *år ifrån Oſt-Indien til några* 100 *ſtycken. Alle deſſe åro* marlekar *ſtora ſom näfven, hoploppnade af kalk-jord. Då deſſe ſönderbrytas, finner man inom hvardera en hel* taſk-Kråfta *til alla ſina delar fullkomlig. Jag vågar ej ſåja om deſſe Kråfter efter döden hafva den kraften, at göra jorden til kalk-ſten, eller om kalkjorden har den egenſkapen at löpna dem tilſammans utom dem. Det förra tyckes mig dock likaſt vara, hälſt ſom de alle åro ſmå ſtenar och ej i någon faſt klyft.*

2. MASK-STEN af någon Skal-maſk. Baggſten.

Tagen - -

Stenen *år en ſlåt kalk-ſten, ſom på ſin yta tydeligen föreſtäller et* ſkal-Inſect, *nog likt en* Skrobba, *ſom icke allenaſt år på ſtenen uphögd, utan viſar klart en aflång kropp med* 6 *ben.*

3. MASK-STEN af vatten-läppor. *Tab. III. fig.* 12. Underſten.

Obekant petrificat. *Olands reſ.* 147. *f.* 147. *Weſtgöth. reſ.* 87. *t.* 88. *fig.* 1. 2. 3. 4. *Skånſka reſ.* 121. 122.

Samlad ifrån åtſkilliga orter i Sverige.

I detta Cabinett finnes en ſten af detta ſlag, ſom i verlden knapt lårer hafva ſin like, tagen i Dimbo Alunbruk i Veſtergöthland, och föreſtäller ſig uti en ren ſvart ſkifverſten ſå ſtor ſom hela denna ſidan, med den tydeligaſte gravering; kroppen *år oval, frammantil trubbig, tvärs afdelt med mer än* 20 *fållar och med lika många par fötter vid ſidorna, af hvilka bakfötterne åro långre. Denna viſar ſig uti Tab. III. fig.* 1. *näſtan i naturlig ſtorlek och ſå tydeligen, ſom det varit möjeligt. Af hela ſkapnaden tyckes denna maſk komma närmaſt til det ſlaget ſom kallas* Monoculus, *men dock en för oſs helt obekant ſort. Af ſamma ſlägte med denna, men mindre, viſar ſig en annor uti ſamma Tabel III. fig.* 2. *Ingen ſten ſyſſelſätter nu för tiden mer de naturkunniga, än denne, ſom dageligen ſamlas och betraktas, beſynnerligen af Ängelsmännerna, at fleras idoga rön må en gång kunna utforſka dennas härkomſt.*

ICTHYOLITHUS.

Schistosus. 1. ICTHYOLITHUS piscis schistosus. *Syst. nat.* 198. *n.* 1.
Locus: Helvetia.
Islebia.
Lapides *alii in Schisto nigro, alii in albo impressionibus* Cyprini *aliorumque.*

Calcareus. 2. ICTHYOLITHUS piscis Marmoreus. *Syst. nat.* 198. *n.* 2.
Locus: Saxonia *in Marga, egregius.*
in Bitumine suillo.
Pappenheim.
Scania.
Lapides *alii* Percas, *alii* Esocem, *alii* Murenam *continent.*

Glossopetra. 3. ICTHYOLITHUS dentis Squali. *Syst. nat.* 198. *n.* 3.
Locus: Svecia & *exteræ Regiones.*
Lapides *numerosissima in copia, alii margine serrato, alii integerrimo.*

Bufonites. 4. ICTHYOLITHUS dentis hemisphærici. *Syst. nat.* 198. *n.* 4.
Locus: e Pisce Lupo marino *ad Canton Bern.*
Lapis *hemisphæricus, cinereo-glaucus, subtus subconcavus.*

Ossis petrosi. 5. ICTHYOLITHUS ossis petrosi.
α *Cyprini* Carpionis.
β Bellouge.
γ *Acipenseris* Citrinæ.
Locus: β γ Russia.

ZOOLITHUS.

Elphantis. 1. ZOOLITHUS Elephantis.
α *Dentes molares.*
β *Dentes canini.*
γ *Scapula.*
Locus - -

2. ZOO-

FISKSTEN.

1. FISKSTEN af ſkifverſten. *Syſt. nat.* 198. *n.* 1. ſvart Fiſk-ſkifver.
Tagen i Iſleben.
ifrån Sveitz.
Somlige fiſk-ſkiſver åro i hvit ſandſtens ſkiſver; men de måſte i ſvart ſkifverſten och föreſtålla åtſkillige fiſkar, dock mäſt hvitfiſk.

2. FISKSTEN i kalk. *Syſt. nat.* 198. *n.* 2. hvit Fiſk-ſkifver.
Tagen i Saxen *uti kalk, et prägtigt ſtycke.*
en annor i Orſten.
i Pappenheim.
i Skåne.
Somlige ſtenar hafva uti ſig Aborrar, *andre* Gåddor, *andre* Ålar.

3. FISKSTEN af tänder på Haj. *Syſt. nat.* 198. *n.* 3. Ormtunga.
Tagen ſå i Sverige, *ſom utomlands.*
Til antalet oräknelige, ſomlige i kanterna ſågade, ſomlige ſlåte.

4. FISKSTEN af halfrunda tänder. *Syſt. nat.* 198. *n.* 4. Paddſten.
Tagen vid Canton Bern, *kommen af en fiſk ſom kallas* Lupus marinus.
Stenarne *åro halfrunda, gråbrune, på undra ſidan utholkade.*

5. FISKSTEN af ſtenbenet i hufvudet. hufvudſten.
α *af* Karp.
β *af* Bellouga.
γ *af* Citrina *et Störſlag.*
Tagen β γ *i* Ryſka *Riket.*

DJURSTENAR.

1. DJURSTEN af Elephant. Elfenbenſten.
α *Oxeltänderne.*
β *Betarne.*
γ *ſkuldbladen.*
Tagen. – –

phocæ. 2. ZOOLITHUS Phocæ. *Syſt. nat.* 201. *n.* 3.
Dentis Mamotowakoſt.
Locus: Helvetia, Ruſſia.

Cervi. 3. ZOOLITHUS Cervi. *Syſt. nat.* 201. *n.* 2.
Cornu Cervi.
Locus: Helvetia.

Turcoſa. 4. ZOOLITHUS denticuli viridi-cærulei. *Syſt. nat.* 201. *n.* 4.
Turcoſa. *Reaum. act. Pariſ.* 1718. *p.* 230.
Locus nobis ignotus, adeoque de generatione deſtituimur propria experientia, hinc ex datis Nobiliſſimi Reaumuri huc retulimus.

PHYTHOLITHUS.

Rhizolithus. 1. PHYTOLITHUS radicis. *Syſt. nat.* 202. *n.* 3.
Locus: India.

Lithoxylon. 2. PHYTOLITHUS trunci. *Syſt. nat.* 202. *n.* 4.

Lithoxylon achatinum. α LITHOXYLON ACHATINUM. *Tab. VII. fig.* 1.
Lapis *ſpecioſiſſimus & ſine pari, hujus Muſei ornamentum incomparabile.* Truncus *arboris pedum* 3 *longitudine, at pedis* 1 *diametro, pondere* ℔ 100 *circiter, colore cinereo-fuſco, in quo medullaris & corticalis ſubſtantia diſtinctiſſima obſervatur, cum ſuperficie ex ligno putrido & ramorum rudimentis, ut nullum dubium metamorphoſis ſuperſit; conſiſtentia omnino* Achatis *& politura, quam admittit, inſtar veri achatis, nitidiſſima; duro corpori alliſus tinnitat inſtar metalli; non effervescit cum aqua forti, ſed corticalis ſubſtantia parum & vix manifeſte ſolvitur.*

Lithoxylon ſilicinum. β LITHOXYLON SILICINUM. *Tab. VIII. fig.* 1.
Lapis *evidentiſſime genuinam metamorphoſin & tranſubſtantiationem ex ligno in lapidem indicans. Longitudo pedalis, craſſities ſpithamæ, pondus inſigne. Rami veſtigium in fiſſura lateris. Medullaris ſubſtantia fiſſilis, fuſca uti turfa ſeu lignum antiquum, fibris fiſſilibus; exterior ſubſtantia dura, ſilicina.*

γ LITHO-

2. DJURSTEN af Skjål-flag. *Syſt. nat.* 201. *n.* 3. Själbenſten.
Tånder af Mamotowakoſt.
Tagen i Ryſsland, Sveitz.

3. DJURSTEN af Hjort. *Syſt. nat.* 201. *n.* 2. Hjorthorn-ſten.
Hjorthorn *i berg.*
Tagen i Sveitz.

4. DJURSTEN af en grön-blå tand. *Syſt. nat.* 201. *n.* 4. Turcos.
Turcos. *Reaum. Paris. Vetenſk. acad.* 1718. *p.* 230.
Rummet, hvar denna fås, år mig obekant; jag har altså ej ſjelf kunnat få utforſka deſs härkomſt, måſte derföre bygga på Herr Reaumeurs ſats.

ÖRTESTENAR.

1. ÖRTESTENAR af någon rot. *Syſt. nat.* 202. *n.* 3. Rotſten.
Tagen i Indien.

2. ÖRTESTEN af någon ſtamm. *Syſt. nat.* 202. *n.* 4. Agat-träd.
a AGAT-STOCKEN. *Tab. VII. f.* 1.
Detta (a) *makalöſa prägtiga ſtycket, ſom ej lårer hafva ſin like, utmårker hvad aktning detta Cabinettet förtjenar.* Stenen *år bålen af et träd, halfannor aln lång, och* ½ *aln tvårt igenom, ſamt af* 100 *Skålpunds tyngd; til fårgen mörk-grå; uti hvilken man ſer tydeligen ſå ytan, ſom kårnan af trådet med deſs bark af rutit träd, och hvareſt grenarna ſutit, at ingen må tvifla på deſs förvandling. Deſs halt år aldeles* Agat, *ty det antager politur, ſom den hårdaſte Agat; och då man ſlår på det med en nyckel eller dylikt, klingar ſtenen, ſom metall; når ſkedvatten gjutes på ſtenen, gåſer han intet, om icke barken något litet röres deraf.*
β FLINTE-STOCKEN. *Tab. VIII. f.* 1. Flinte-trådet.
Denna ſtenen viſar ock rått ſtenförvandling från trå til ſten, ſå til hela ſit ut, ſom invårtes, våſende. Stenen *af ſtammen på et trå* ½, *aln lång,* 1 *quarter bred tvårt öfver, och anſenligen tung. På ſidan af ſtocken ſynes en ſpringa och huru grenen der utfallit. Ytan år af hårda flintan, men kårnan år mörk ſom torf eller gammalt trå och mycket råttklyſd.*

γ MAR-

Lithoxylon calcareum. γ LITHOXYLON CALCAREUM. *Tab. VII. f. 2.*
Lapis *itidem manifeſte indicans transmutationem ligni in lapidem. Longitudo ſpithamæ, diametere adem. Veſtigia trunci ſecuri detruncati, durities lapidea, calcarea, acido effervescens; cum antiqua inſcriptione ab altera extremitate detruncati caudicis:* Dieſer paumb iſt im manat Eebruarius des 57 auf Sant Barbara preln ſtoln Joachims tal uber 50 lachter von tag in der erden angetrofen und gefunden worden.

Lithoxylon cotaceum. δ LITHOXYLON COTACEUM.
Lapis *refert lignum aridum petrificatum, cujus lamellæ longitudinales dehiſcentes interſparſa farina.*

Phytobiblion 3. PHYTOLITHUS foliorum. *Syſt. nat.* 202. *n.* 5.
Locus: Helvetia.
Scania.

Carpolithus. 4. PHYTOLITHUS fructuum. *Syſt. nat.* 202. *n.* 7.
Vitis uva.
Lapis *repertus inter Uvas paſſas mercatorum & emptus pretio* 10 *ducatorum.*

Filicum. 5. PHYTOLITHUS Filicum. *Syſt. nat.* 202. *n.* 2.
Polypodium.
Pteris *ex Alſatia miſſus.*
Aſplenium.
Locus: Schiſtus *niger.*

Algæ. 6. PHYTOLITHUS Algæ.
Chara.
Locus: Helvetia.

GRAPTOLITHUS.

Dendrites. 1. GRAPTOLITHUS nemora, arbores, plantas, muſcos referens.
Syſt. nat. 203. *n.* 3.
Locus: Schiſtus.
Silex *Scania.*
Cos.

2.GRA-

γ MARMORSTOCKEN. *Tab. VIII. fig.* 2.
Kalktrå.
Denna ſtenen viſar ej mindre tydeligt prof, at kroppar kunna förvandlas i ſten, ſå til invärtes, ſom utvärtes väſende. Stycket af bolen på et trå år allenaſt 1 *quarter långt, och lika bredt. På bägge ändar ſynes i Stocken efter yx-huggen, då han afhuggits för förvandlingen. Stenen har alla egenſkaper, ſom kalk; ty han år hård, tung och gåſer med ſkedvatten; på ena åndan ſynes följande ſkrift tydeligen:* Denna ſtock år i Februarii månad 57 af Sanct Barbare ſtoll, uti Joachims dahl, öfver 50 famnar under dagen i jorden funnen och upgrafven.

δ SANDSTENS-STOCKEN.
Sandſtens-trå.
Stenen liknar et ſtycke tårt trå, ſom blifvit i ſten förvandladt, hvars klyfter åro långſåt giſtne, med förmultnadt mjöl i ſpringorna.

3. ÖRTE-STEN af blader. *Syſt. nat.* 202. *n.* 5.
ſtenblader.
Tagen i Sveitz.
Skåne *vid Lund.*

4. ÖRTE-STEN af frukt. *Syſt. nat.* 202. *n.* 7.
Tagen utur en Vindrufva.
Stenen år funnen uti en Krydd-kråmare bod och köpts för 10 *Ducater.*

5. ÖRTE-STEN af Ormbunkar. *Syſt. nat.* 202. 2.
ormbunke-ſten.
af Polypodium.
af Pteris *ifrån Elſas.*
af Aſplenium.
Finnes i Svart Skifverſten.

6. ÖRTE-STEN af Sjö-växter.
Örteſten.
af Chara.
Tagen i Sveitz.

STENRITNING.

1. STENRITNING, ſom föreſtäller lunder, trå, örter, moſſar och hela länder. *Syſt. nat.* 203. *n.* 3.
Buſkritningar
Finnes i Skifverſten.
Flinta *ifrån Skåne.*
Sandſten.

concentricus. 2. GRAPTOLIHTUS circulos concentricos referens. *Syſt. nat.* 203. *n.* 6.
Locus: Scania *in teſtis Concharum.*

Stigmites. 3. GRAPTOLITHUS ſtellas punctaque radiata referens. *Syſt. nat.* 203. *n.* 5.
Locus: Helvetia.

TERRÆ.

MARGA.

Argillacea. 1. MARGA argillacea albida. *Syſt. nat.* 204. *n.* 1.
Locus: Mœſſeberg Weſtrogothiæ.
Exteræ *Regiones.*

Ochra. 2. MARGA ochracea rubra. *Syſt. nat.* 204. *n.* 2.
Locus: Svecia *in Cote.*

OCHRA.

terri. 1. OCHRA ferri lutea. *Syſt. nat.* 205. *n.* 1.
β Ochra ferri rubra.
Locus: Acidulæ omnes.

cærulea. 2. OCHRA cupri cærulea. *Syſt. nat.* 205. *n.* 3.
Locus: Svappavari.
Alſatia *in cote.*
Minera *Cupri purpuraſcens obducta Ochra cærulea ſaturatiſſima ſupra cruſtam ochraceo-flavam.*

Viride montanum. 3. OCHRA cupri viridis. *Syſt. nat.* 205. *n.* 2.
Locus: Mineræ cupri
in Argilla *ex* Alſatia.
in Cote *ex* Alſatia.

2. STENRITNING med ring inom ring. *Syſt. nat.* 203. *n.* 6. Ringritningar
Tagen i Skåne *på Oſter-ſkal, ibland flyg-ſanden, vid* Åhus.

3. STENRITNING med ſtjernor och ſtråliga puncter. *Syſt. nat.* 203. *n.* 5. ſtjernritningar.
Tagen i Sveitz.

JORDARTER.

STENMÄRG.

1. STENMÄRG af ler, hvitagtig. *Syſt. nat.* 204. 1. Sjö-ſkum.
Tagen i Weſtergöthland *på Möſſeberg.*
Utom lands.

2. STENMÄRG af röd ochra. *Syſt. nat.* 204. *n.* 2. Röd-krita.
Finnes i Sverige *ibland Sandſtenen, ſåſom bark.*

GYTTJA.

1. GYTTJA af jern, gul. *Syſt. nat.* 205. n. 1. Surbrunns-gyttja.
β af jern, röd.
Finnes vid alla Surbrunnar.

2. GYTTJA af koppar blå. *Syſt. nat.* 205. *n.* 3. Koppar blå.
Tagen i Svappavari.
i Elſas *uti Sandſten.*
Kopparmalm kallad Kopparglas *är grundad med en gul jern-gyttja, och ofvan derpå målad med den högſta blå färg.*

3. GYTTJA af koppar, grön. *Syſt. nat.* 205. *n.* 2. Koppar grön.
Finnes på Kopparmalm.
i Ler *från Elſas.*
i Sandſten *från Elſas.*

germinans. 4. OCHRA cupri germinans. *Syſt. nat.* 205. *n.* 4.
Locus: Saxonia.
Minera *cupri purpuraſcens veſtita vellere viridiſſimo ex cryſtallis capillaribus, tanquam e punctis echinatis efflureſcentibus, quibus cryſtalli natroſæ interſparſæ.*

flos viſmuti. 5. OCHRA Viſmuti rubra. *Syſt. nat.* 205. *n.* 7.
Locus: Helvetia.

Ceruſſa. 6. OCHRA plumbi luteo-albida. *Syſt. nat.* 205. *n.* 5.
Locus: Mineræ plumbi.

CRETA.

rupeſtris. 1. CRETA ſubrupeſtris alba. *Syſt. nat.* 206. *n.* 1.
Locus: Gallia.

Calcarea. 2. CRETA terreſtris alba. *Syſt. nat.* 206. *n.* 3.
Locus: Scania.
Gottlandiæ *paludes.*
Wrangelsholm *W:gothiæ*, 3 *ped. ſub terra.*

Schiſticoſa. 3. CRETA terreſtris purpuraſcens. *Syſt. nat.* 206. *n.* 4. *It. Weſt: goth.* 92.
Locus: Weſtrogothia.
Oelandia.

Argillacea. 4. CRETA argillacea fiſſili-friabilis. *Syſt. nat.* 206. *n.* 2.
Locus: Svecia.

ARGILLA.

Calcarea. 1. ARGILLA calcarea. *Syſt. nat.* 207. *n.* 1.
Locus: Upſalia.

figulina. 2. ARGLLA teſſellata. *Syſt. nat.* 207. *n.* 3.
Locus: frequens in Svecia.

3. AR-

4. GYTTJA af koppar, ſtrålad ſom hår. *Syſt. nat.* 205. *n.* 4. Erg-hår.
Tagen i Saxen.
Kopparmalm, kallad Kopparglas, *är ſåſom med en fåll öfverdragen med fina, hårlika, gröna Cryſtaller, ſom likſom ſkägg upſkjuta af ſina vårtor, ibland hvilka ock kalk-druſer äro ſtrödde.*

5. GYTTJA af Viſsmut, röd. *Syſt. nat.* 205. *n.* 7.
Tagen i Sveitz.

6. GYTTJA af bly, gul-hvit. *Syſt. nat.* 205. *n.* 5. Blyhvitt.
Finnes på bly-malm.

KRITA.

1. KRITA i klyft, hvit. *Syſt. nat.* 206. *n.* 1. Hvit krita.
Tagen i Frankrike.

2. KRITA i lös jord, hvit. *Syſt. nat.* 206. *n.* 3. Alvarmo.
Tagen i Skåne.
Gottlands *kårr.*
Wrangelsholm *i Weſtergöthland,* 1 ½ *aln under jorden.*

3. KRITA i lös jord, brunfärgad. *Syſt. nat.* 206. *n.* 4. *Weſtgöth.* Röd-lera.
ref. 92.
Tagen i Weſtergöthland.
Öland.

4. KRITA med lera, ſkifrig. *Syſt. nat.* 206. *n.* 2. Jord mårg.
Finnes i Sverige.

LERA.

1. LERA af kalk. *Syſt. nat.* 207. *n.* 1. Mårgeljord.
Tages i Upſala.

2. LERA, ſom vid torkningen ſpricker i terning. *Syſt. nat.* 207. Krukmakare-lera.
n. 3.
Finnes allmänt här i landet.

Bolus. 3. ARGILLA ore liquefcens. *Syſt. nat. nat.* 207. *n.* 7.
▽ Sigillata alba turcica.
albida. *Ludv. dreſd. t.* 4. *f.* 10.
griſea ſileſiaca. *Ludv. t.* 2. *f.* 2. 3.
incarnata. *Ludv. t.* 4. *f.* 9.
pallide rubra. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
rufa. *Ludv. t.* 2. *f.* 23. 26. 31.
rubra turcica. *Ludv. t.* 10. *f.* 23.
rubra. *Ludv. t.* 2. *f.* 3.
obſcure rubra. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
brunnea. *Ludv. t.* 4. *f.* 10.
Bolus alba.
rubra.
Saxonica.
Lemnia.
Locus varius variis.

Gallica. 4. ARGILLA apyra. *Syſt. nat. edit.* 2.
Locus: Gallia.

Nilotica. 5. ARGILLA ſubfuſca.
Locus: Nilus *Fr. Haſſelquiſt. M. D.*
Hanc Argillam deponit Nilus quotannis, a qua fertilitas Ægypti derivanda. Eſt terra *argillacea, impalpabilis, fuſco-cinerea, cum aqua forti minime effervescens quæ in igne cinerea evadit.*

ARENA.

mobilis 1. ARENA quartzoſa impalpabilis. *Syſt. nat.* 208. *n.* 1.
b Arena quartzoſa vento volitans. *Syſt. nat.* 208. *n.* 2.
c Arena quartzoſa rotundata æqualis. *Syſt. nat.* 208. *n.* 3.
Locus: mare & *maritima.*
Hæc omnis filia Neptuni.

ſterilis. 2. ARENA impalpabilis ſubfarinacea. *Syſt. nat.* 208. *n.* 1.
Locus: Sylvæ *ſteriliſſimæ.*
Hanc prioris non ſororem, ſed filiam, & quidem matre ſeniorem eſſe intellexi.

3. ARE-

3. LERA ſom ſmälter i munnen. *Syſt. nat.* 207. *n.* 7.
Terra ſigillata hvit, från Turkiet.
hvitagtig. *Ludv. dreſd. t.* 4. *f.* 10.
grå ifrån Sleſien. *Ludv. t.* 2. *f.* 2. 3.
Kåttfärgad. *Ludv. t.* 4. *f.* 9.
blekröd. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
rödaktig. *Ludv. t.* 2. *f.* 23. 26. 31.
röd Turkiſk. *Ludv. t.* 10. *f.* 23.
röd. *Ludv. t.* 2. *f.* 3.
mörkröd. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
brun. *Ludv. t.* 4. *f.* 10.
Bolus hvit.
röd.
Saxiſk.
från Lemnus.
Finnes från åtſkillige orter.

4. LERA, ſom är eldfaſt. *Syſt. nat. edit.* 2. Eldfaſt.
Tages i Frankrike.

5. LERA gråbrun. Nilſtrömslera.
Tagen vid Nilſtrömmen *i Ægypten af ſalig Doct. Haſſelquiſt.*
Leran *gåſer ej med ſked-vatten, är gråbrun, uplöſes ſtraxt i vatten, och lägger ſig öfver Ægypten, då den af Nilſtrömmen öfverſvämnes; Ægyptens gödning endaſt härflyter af denna jord: ändrar ej ſin färg i elden.*

SAND.

1. SAND af quartz, hel fint. *Syſt. nat.* 208. *n.* 1. flygſand.
b flyg-ſand. *Syſt. nat.* 208. *n.* 2.
c pärle-ſand. *Syſt. nat.* 208. *n.* 3.
Tages i och vid hafvet.
At denna är hafvets dotter, derom är jag förſäkrad af många rön.

Mo.

2. SAND hel fin och mjölig.
Finnes allmänt i våra ſkogs-hedar.
At denna är kommen af den förra, och åldre än vår allmänna flyg-ſand, derom är jag och ſäker.

3. SAND

nitens. 3. ARENA micacea. *Syſt. nat.* 208. *n.* 6.
α lutea *colore auri.*
β alba *colore argenti.*
Locus: Svecia *variis in locis.*
Filia Muriæ ſaxeæ.

Ferri. 4. ARENA ferrea atra. *Syſt. nat.* 208. *n.* 8.
Locus: Norlandiæ *fluvii, ad oſtia maris Bothnici.*

Sabulum. 5. ARENA heterogenea. *Syſt. nat.* 208. *n.* 7.
Locus: paſſim i Svecia.

HUMUS.

rubra, 1. HUMUS lapidea Schiſti. *Syſt. nat.* 209. *n.* 1. *It. W:goth.* 79.
Locus: Weſtrogothiæ montes.

Ochracea. 2. HUMUS vegetabilis ochraceo-rubicunda. *Syſt. nat.* 209. *n.* 7.
It. W:goth. 212.
Locus: Hunneberg.

Limus. 3. HUMUS vegetabilis aquatica. *Syſt. nat.* 209. *n.* 3.
β Humus paludoſa radicibus intertexta. *Syſt. nat.* 109. *n.* 2.
Locus: ubique in convallibus.

Atra. 4. HUMUS vegetabilis communis. *Syſt. nat.* 209. *n.* 6.
Locus: ubique terrarum
Plantarum omnium filia & nutrix.

ANI-

3. SAND af glimmer. *Syſt. nat.* 208. *n.* 6. Glitter-ſand.
Gull-fårgad.
Silfver-fårgad.
Finnes i Sverige *på åtſkilliga ſtållen.*
Är merendels kommen af Sjelfſfråt-ſten.

4. SAND af jern, bekſvart. *Syſt. nat.* 208. *n.* 8. Jernſand.
Finnes i Norrlands floder, *der de gå in i hafvet.*

5. SAND af olika gry. *Syſt. nat.* 208. *n.* 7. Grus.
Finnes öfveralt i Sverige.

MYLLA.

1. MYLLA af ſkifverſten. *Syſt. nat.* 207. *n.* 1. *Weſtgöth. reſ.* 79. Skifvermylla.
Finnes i Weſtgötha-bergen, *der Skifverſtenen i dagen uplöſes.*

2. MYLLA af växter, och jern-gyttja, rödaktig. *Syſt. nat.* 209. Gyttje-mylla.
n. 7. *Weſtgöth. reſ.* 212.
Tagen på Hunneberg.

3. MYLLA af växter utur kårr. *Syſt. nat.* 209. *n.* 3. Dy.
Kårrmylla med inflåtade rötter. *Syſt. nat.* 209. *n.* 2.
Finnes allmänt i dålder.

4. MYLLA af växter, allmån. *Syſt. nat.* 209. *n.* 6. Svartmylla.
Finnes alleſtåds i verlden.
Föder alla växter och blifver af alla växter.

ANIMALIA.

ASTERIAS.

Gigas. 1. ASTERIAS radiata, centro dorſali nodis 5 circumvallato. *Tab. IX. fig.* 1.

Locus: India.

Stella *hæc marina in ſuo genere maxima, diametro ſeſquipedali.*

Radii 5, *verſus baſin dilatati, convexi, ſcabri, poroſi, adſperſi Aculeis conicis, ſolidis, lævibus, diſtantibus, obtuſiuſculis, ſparſis; gibboſitates totidem centrum circumſtant.*

Subtus cruce quinquefida exarata, ſimiliter aculeata, margine aculeis validioribus horrente.

dorſata. 2. ASTERIAS ſtellata, radiis convexis longitudinaliter elevatis. *Tab. IX. fig.* 2.

Locus: India.

Stella *ſpithami diametro. Radii quinque, obtuſi, verſus baſin dilatati, dorſo admodum convexi, adſperſi undique mucronibus obtuſiuſculis, remotis.*

Subtus plana, adſperſa punctis prominulis; rima cincta papillis ſubulatis, tenuiſſimis.

articulata. 3. ASTERIAS ſtellata, radiis depreſſo-planis: margine elevato articulato. *Tab. IX. f.* 3.

Stella marina major aranciata, minoribus ſpinis echinata. *Barr. rar.* 130. *t.* 1281.

Locus: Oceanus.

ECHINUS.

ovalis, 1. ECHINUS irregularis convexus, ambulacris quatvor, areis lævibus punctatis. *Tab. VI. f.* 2.

Teſta *ovalis, convexa.*

Anus ſubtus juxta os.

Ambulacra 5, *ſingula ex ſtria duplici.*

Areæ læves, punctis adſperſæ.

CON-

DJUR.

SJÖSTJERNA.

1. SJÖSTJERNA med ſtrålar och 5 uphögde knylor omkring me- ofanteliga.
delpuncten. *Tab. IX. f.* 1.
Tagen i Indien.
Denna ſjöſtjerna är det ſtörſta ſlaget af alla.
Hon beſtår af 5, *kullriga, ſkrofliga, poreuſa* ſtrålar, *ſom äro beſtrödde med coniſka, faſta, ſlåta taggar, och deſsutan har hon* 5 *uphögningar omkring medelpuncten.*
Undra ſidan är likaledes taggig och upriſtad med en ſemkantig ſtjerna midt uti; men kanterna äro garnerade med ſtarkare taggar.

2. SJÖSTJERNA med långa halfrunda ſtrålar. *Tab. IX. f.* 2. fingerlik.
Tagen i Indien.
Denna är en Stjerna *af et quarters bredd, ſom beſtår af* 5 *trubbiga och vid baſin utvidgade ſtrålar, hvilka äro på ryggen mycket kullrige och öfveralt beſtrödde med trubbiga, och från hvarandra ſtående taggar.*
Undra ſidan är beſtrödd med utſtående puncter, och fårorne på bägge ſidor omgifne med fina, ſmå, ſpitſiga, mjuka taggar.

3. SJÖSTJERNA med nedtrykte ſtrålar, ſom hafva en uphögd ledkantad.
ledfull kant. *Tab. IX. f.* 3.
Hafs-ſtjerna ſtor brangul och med mindre taggar ſkarp. *Barrar.* 130. *t.* 1281.
Finnes i Hafvet.

SJÖ-ÄPLE.

1. SJÖ-ÄPLE med bägge öpningar på undra ſidan, täkt med ovalt.
5 gångar och jemna puncterade ſångar. *Tab. VI. f.* 2.
Skalet *är ovalt, uphögdt.*
Munnen är på undra ſidan och jemte honom utgången.
På öfra ſidan är hon fördelt i et quarter af 5 *Gångar, ſom långsåt hafva en uphögd linea och med* 5 *Sångar, ſom äro ſlåte, planterade med litet uphögde puncter.*

CONCHA.

lingulata. 1. PINNA lingviformis ſubfalcata. *Tab. VI. f.* 3.
Teſta *ſpithamæa, pollicem lata, ſolidiuſcula præſertim baſi, parum curva ad alteram ſuturam, pallida, undulatim ſtriata longitudinaliter griſeo colore. Intus alba. Cardo coalitus baſi teſtis unitis.*

lacerata. 2. ARCA ſtriis membranaceis laceris. *Tab. VI. f.* 1. 1.
Habitus & omnia Arcæ Noæ *vulgatiſſimæ, ſed magis compreſſæ, nec antice hiantis. Cardo transverſim ſtriatus more gentis ſuæ.*
Striæ 20, *a cardine ad peripheriam ductæ, in eo ſingulares, quod longitudinaliter ciliatæ ſunt pilis mollibus, griſeis, expanſis in membranulas.*
Margo teſtæ quaſi ramentis, ex membranis tenuiſſimis, laceris cingitur.

læve. 3. OPERCULATUM. *Tab. VI. f.* 5. 5.
Teſta *fere lapidea, orbiculata, a latere ſuperiore magis gibba A. ab inferiore plana punctis elevatis B. Ignoti generis.*

LITHOPHYTA.

corymboſa. 1. MADREPORA ramoſa corymboſa.
Forma Anaſtaticæ *ſ. Roſæ hierochunteæ: Rami in orbem umbellatim digeſti, ſubdichotomi, textura Spongiæ ſed lapidea, reticulata & poris pertuſa. Ramuli diſcum occupantes, parvi, ſimplices, erecti. Squamæ obtuſæ, concavæ, erectiuſculæ, ſparſæ ſ. ſub ſingulo poro ſingulæ.*

ſpinoſa. 2. MADREPORA ramoſa, ramis adſperſis papillis ſubcylindricis apice introrſum magis hiantibus

3. CO-

MUSLA.

1. PINNA lik en tunga och något åt sidan bögd. *Tab. VI. f.* 3. tunga.
Skalen *äro et quarter långa, och et tum breda, nog faste vid basin och åt ena kanten krokige; til färgen bleke och långsåt strimmige med krusade bruna vågar. Inuti äro skalen hvita. Begge skalen äro vid basin hopvuxne.*

2. NOÆ ARK med refna hinnor. *Tab. VI. f.* 1. 1. Lazarus.
Denna Musla ser aldeles ut, som den allmänt kallade NOÆ ARK, *men är mera sammantryckt och gapar icke; hophäftningen är tvärsföre sågad såsom de andre af sit slägte.*
Strimmorne 20 *stycken löpa ifrån hophäftningen åt alla kanter utvidgade, dermed besynnerlige, at alle desse strimmor äro likson af näfver kämmade til miuka, grå, och upåt utvidgade flikar.*
Kanten på skalet är omgifven med starfvor af en tunn hinna.

3. LÅCKSKALET. *Tab. VI. f.* 5. 5. flätta.
Skalet *är hårdt som Osterskal, rundt som en tallrik, på öfra sidan A. något uphögt; på nedra sidan B. aldeles flatt, allenast midt uppå beströdt med några utstående puncter.*

SJÖVÄXTER.

1. MADREPOR, som är grenigt fördelt i en krona. utvidgad.
Skapnaden *liknar örten, som kallas Jericho-rosen.* Grenarne *gå ifrån en punct, såsom en paraspll, fördelte i tu och tu. Hon liknar til sin hopsättning mycket en* Spongia, *men är aldeles sten af hopvalkade hår, och genomstucken med många porer.* Grenarne *som stå mit uti, äro kårta, ofördelte, upråtte. Under hvar och en por står et litet uprått utholkadt fjäll.*

2. MADREPOR, som är grenigt, men grenarne beströdde med cy- taggig.
lindriska taggar, som på inre sidan äro upskurne.

reticulatum. 3. CORALLIUM ramoſum, ramis angulatis imbricatis paſſim coadunatis. *Tab. XI. fig.* 2.

Lapis *ſæpius pedalis, ramis vix digiti craſſitie, dichotomis ſeu compoſitis, angulatis, albis, imbricatis ex ſquamis arcte adnatis, erectis, ovato-lanceolatis, carinatis.* Rami *apicibus more Spongiæ, paſſim uniti reticulatim. Fractis ramis, apparent pori longitudinales, inæquales, ut in vegetabilibus, quorum more videtur creſcere. Nequit* Madreporis *aſſociari absque ſtellulis; nequit* Milleporis *combinari non pertuſa; habitus potius Spongiæ lapideæ.*

hiſpida. 4. SPONGIA ramoſiſſima, ramis poris cylindricis ſubulatis æqualibus multifidis hiſpidis. *Tab. XI. fig.* 1.

Spongia *hæc valde ramoſa inſtar juniperi, obvallata & tecta* Poris *ſubulatis, truncatis, multifidis, æqualibus, mollibus, fere cylindricis.*

lapidea. 5. SPONGIA lapidea dichotoma compreſſa.

Hæc conſiſtentia fere lapidea, compreſſa, dichotoma inſtar Viſci ſ. Fuci, ramoſiſſima, textura compacta, ut pori vix conſpiciantur.

Hippuris. ſaxea. 6. SERTULARIA ramoſiſſima, articulis ſulcatis. *Hort. cliff.* 480.

Hippuris ſaxea. *Cluſ. oxot.* 124. *Olear. muſ.* 76. *t.* 35. *f.* 4. *Gualt. t.* 7. *f. B. Rumph. amb.* 6. *p.* 228. *t.* 84.

Habitus rami arboris ramoſiſſimæ, ſubſtantia Saxea. Rami *annulis, quaſi rupturis tranverſis, circularibus, atris, excavatis in ſuperioribus; ſolidi autem ſunt rami in inferioribus. Articuli inter annulos ſtriati longitudinaliter ſtriis flexuoſis. Ramuli extimi minimi, pellucidi, more opuntiæ enati, ſolitarii bini ſ. terni.*

virgatum. 7. LITHOPHYTON ramis virgatis atris, cortice albo poroſo.

Rami atri, inſtar cornu flexiles, in igne fœtent inſtar ſpongiæ & retorquentur ac moventur vermis inſtar. Cruſta calcarea tegit ramos poris copioſis pertuſa.

Cotylæ *quaſi corolla ſcrophulariæ, ſubovatæ, ventricoſæ, ore hiantes; ſuperiore labio tridentato; inferiore labio obſoleto vix tridentato, extus flavæ, intus tunica alba & fere teſtacea oblinitæ, paſſim ramis adhærent, an* Polyporum *hybernacula?*

8. LITHO-

3. CORALL ſom år grening, och grenarne likſom fjällige, ſamt hår och der åter hopvuxne. *Tab. XI. f.* 2. Sammanvuxen.

Stenen *år knapt en aln lång*; Grenarne *åro nåſtan tjocka ſom et finger, fördelte i tu och tu, kantige, hvite med upråtte, ovalt aflånge, på undra ſidan kantade, på inra ſidan vidvuxne fjäll. Grenarne åro vid åndarna ofta hopvuxne ſåſom et nät. Då grenarne afbrytas, ſynas ojämt ſtore porer gå ifrån roten ut til grenarna, ſåſom i växterna. Jag får ej föra henne til Madreporer, ty hon har inga ſtjernor; ej eller til Milleporer, ty hon år ej tvärs porös; utan hela ſkapnaden liknar en Spongia.*

4. SJÖ-SVAMP grenig, ſom öfver alt år taggig med cylindriſka ſpitſade jemna mångklöfda mjuka taggar. *Tab. XI. f.* 1. taggig.

Denna Spongia år rått mycket grenig och öfveralt, ſåſom en Enebuſke, beſtrödd med taggar, men taggarne åro mjuka, jemnſtore, cylindriſke, trubbige och mångdelte.

5. SPONGIA af ſten hoptrykt och fördelt i tu och tu. hårdad.

Hon år hård, nåſtan ſom en corall; hoptrykt på ſidorna, ſåſom en miſtel eller tång; fördelt i 2 och 2 grenar, och ſå tått, at man näpligen i henne kan märka några porer.

6. SERTULARIA mycket grenig med råfflade leder. ledig.

Denna liknar, til utvärtes väſende, en mycket grenig quiſt, men til invärtes halten, år den ſten. Qviſtarne åro omgifne med utholkade ſvarta ringar, men de ſtörre grenarna åro jemne; hvart ock et ſtycke af quiſtarne emellan lederne år långſåt i vågor råfladt. De aldraytterſta ſmå quiſtarne åro klare, och växa, ſom på coccionell-trådet eller opuntia, 2 a 3 leder altid utur den nedra.

7. STEN-TRÄ med ris-lika ſvarta quiſtar och hvit porös bark. haf-ris.

Grenarne åro bekſvarte och låta böja ſig, ſom tänderne i en kam.

Uti *elden ſtinka de ſom ſpongia och vrida ſig ſom maſkar; en bark af kalk betäcker dem, ſom år med många porer genomſtucken.*

Här och der ſitta på quiſtarna ſmå Polyp-boen, ſom likna aldeles til ſkapnaden blomman på Flen-örten; ty de åro rundade ſåſom et ägg-ſkal och gapa med munnen, af hvilken öfra läppen år delt i 3 tänder, men nedra år knapt ſynlig ock af 3 tänder. Ytan år på deſſe gul, men inra ſidan år hvit och nåſtan med kalk-ſkal öfverdragen.

8. HAFS-

norvegicum. 8. LITHOXYLON norvegium *Tab. X.*

Planta marina coralloides. *Cluſ. exot.* 119. *f.* 119. *Worm. muſ.* 230.

Locus: Ante annum extracta e mari Finmarchiam Norvegicam *alluente, ad Hammar fâſt-hamn, profunditate* 380 *pedum.*

Frutex *hic marinus refert ſtatura ramum Abietis foliis deſtitutum, niſi rami hujus craſſiores eſſent & obtuſiores.*

Caudex *altitudine pedes* $2\frac{1}{2}$ *attingit, craſſitie vero vix brachii vel quanta manu digitisque cingi poteſt, & verſus inferiora parum compreſſus.*

Rami *prodeunt paſſim citra ordinem: inferiores magis recti; ſuperiores vero, qui paniculam conſtituunt pedes* 3 *latam, parum nutant verſus anteriora, ac ſi hæc arbor creviſſet ad latus rupis ſubmarinæ.*

Subſtantia *hujus fruticis maxime friabilis, ut ungve raſa in pollinem transeat, albida, intus longitudinaliter poris, quorum centrales majores, iisque variis perforata, inſtar cornu cervi etiamnum tenelli, unde etiam fit, ut rami aquæ immiſſi natent per aliquot minuta antequam aquam hauſerint. Dentibus maſticata inſtar ſpongiæ fragilis eſt, juncum ſ. ſcirpum aridum ſale mixtum ſapit.*

Cortex *ſaturate ruber eſt: interior cortex, qui, a ſubſtantia lignoſa conſiſtentia molliore & flava diſtinguitur, poris numeroſiſſimis & confertis pertuſus eſt. Exterior cortex, ſ. Epidermidem dicas, eſt tunica tenuiſſima, paſſim in veſiculas ſaturatius rubras elevata, rarius debiſcens foramine parvo.*

Uſtulatus *ſuper prunas fœtet odore accenſæ Spongiæ ſ. Fuci & comburitur absque flama; ex fœtore ſolo proſapiem & affinitatem divinare licet.*

Proprietates *itaque ſequentes huic communes ſunt.*

Creſcere *in formam ſpongiæ;*
Indutum *eſſe cortice poris perforato;*
Vaſis *interne ſcatere inſtar vegetabilium;*
Sentiri *inter dentes absque lapidea textura;*
Natare in *aqua, antequam eam imbibit;*
Igne *conſumi absque flama cum fœtore;*
Non effervescere *cum aqua forti.*
Hinc vegetabile *nec corallium eſſe probatur, quod non effervescat cum aqua forti, ſed fœtorem in igne ſpargat.*

Cum in aquam immittatur ramulus ſiccus, natat primum, intumeſcit ſenſim, emollitur, fundum demum petit, colore intenſiori rubro tingitur & veſiculæ, poro hiantes, ore evadunt majore, octofido, repletæ glutine.

Hic

8. HAFSGRAN *Tab. X.*

Norſka.

Hafsväxten, ſom liknar Corall. *Cluſ. exot.* 119. *Worm. muſ.* 230.
Tagen för et år ſedan utanför Norriges Finnmark, *der den blef upfiſkad, utan för* Hammar-fäſt-hamn, *på* 190 *alnars djup.*
Denne Hafsväxt liknar, til ſkapnad och lynne, en tjock gran-gren, ſom miſt ſit barr, om ej quiſtarne på denne voro mera grofve och trubbige. Stammen *är* 12 *quarter hög, ſå tjock, at man näppeligen med fingrarna kan omfatta honom och nedantil något litet hoptrykt.*
Grenarne *utvidgas utan ordning, de undre åro mera rake, och de öfre, ſom göra kronan af half annor alns bredd, luta något litet fram-åt, likſom detta trå vuxit ut på ſidan af någon klippa.*
Veden *eller inra arten af denna hafsväxt är mycket bräckelig, och ſå lös, at man kan riſva honom med nageln til mjöl, ſamt hvit, genomborad längs-åt med åtſkilliga porer, af hvilka de ſom ſitta innerſt, åro ſtörre, näſtan på ſamma ſätt, ſom uti Hjort-hornen, då de åro ännu mjuke och i växten. af deſſe porer härrörer det, at då grenarne af detta hafstrå läggas i vatten, ſå flyta de i förſtone, til deſs de väl fåt ſupa i ſig vatten, då de änteligen ſjunka.* Tuggar *man på deſſe grenar, kännes de vara ſpröde, ſom Spongia fluviatilis; men derjämte torra, ſom ſåf med ſalt.*
Barken *på grenarna är högröd; inra barken, ſom der med är ſkild ifrån inra trået, at han är mera lös och mera gul, är med många fina porer genomborad, och deſſe porer åro ſåſom ſmå, men med röda blåſor uphögde, hvilka under tiden öpna ſig med ett litet hål.*
Då en qviſt läggес på elden, oſar han, ſom Spongia eller Tång, och förbrännes utan låga, at man häraf kan ſe dennas nära förvantſkap med de ſjö-växter, ſom ej åro verkelige coraller.
Följande egenſkaper *åro märkvärdige på denna växt:*

At han växer, ſom en Spongia eller Svamp.
At han är öfverdragen med en poreux bark.
At han har ådror uti ſig ſåſom växterne.
At då man tuggar på honom, kännes intet ſten-mjöl emellan tänderna.
At han flyter i vatten, förrän han blifver genomblött.
At han förbrännes i elden med mycket os, utan låga.
At han ej gäſer med ſked-vatten.

Häraf kan man tydeligen ſluta, at denne hörer til växtriket och ej til Corall-djuren.
Då denne läggес i vatten flyter han i förſtone, blötes up efter hand, utvidgar ſig, går til botten, får högre röd färg; blåſorne, ſom ſitta på honom ſtrödde, likſom upſvulnade porer, viſa en öpning med 8 *ſmå tänder och innehålla et ſlem.*

Hic habitu maxime affinis coralliis, forte anſam dedit veteribus credendi Corallia ſub aqua mollia eſſe, demum indurescere.

Figura A ſiſtit plantam ipſam in compendio; B Ramulum in naturali magnitudine.

Non prætereundum cenſeo heic mentionem facere Animalis ASTERIÆ *radiatæ: radiis dichotomis, vulgo Caput Meduſæ dicti, quod huic arbori inſidet adglutinatum, & una e mari extractum, manifeſto indicio Caput meduſæ etiam dari in Oceano atlantico & ſeptentrionali, quamvis antea plerumque e plagis meridionalibus fuiſſet allatum.*

9. CAPUT Actæi. *Tab. XII.*

Mirus naturæ luſus certamine trium regnorum.

CASSIDA labio dilatato antice acuto, dorſo ſubnodoſo, *ſimilis* Pugili. *Rumpf. III. t. 36. f. R. ſed magnitudine capitis humani; hæc inſtar Tineæ adſperſa cruſtâ ex* Madreporis, B; *cæterum obtecta radicibus arboris* Rhizophoræ A, *quæ fuci inſtar adnatæ, dein truncatæ, ramoſis ramis referunt cornua cervi, unde ſimilitudo a capite Actæi deſumta.*

Superſedemus enumerare reliquas gazas ditiſſimi Muſei, quæ alium diem poſcunt:

CONCHILIA *Authorum facile omnia, quorum nitor, ſelectus, copia certat cum præſtantiſſimis pretioſiſſimisque muſeis.*

BIBLIOTHECAM Librorum *rariſſimam, ſelectiſſimam, pretioſiſſimamque, cum Picturis &* Delineationibus *pæne infinitis rariſſimisque, a ſummis artificibus confectis.*

NUMMOS & GEMMAS *numero & pretio ſtupendas aliis explicandas relinquo.*

TABU-

Här ſynes huru växt-riket vid denna gränſar nära til coralle-
na i djur-riket och häraf lära ofelbart de gamle trodt, at
Corallerne voro mjuke under vattnet, men ändteligen blif-
vit hårde, ſedan de updragits.
Figuren A föreſtäller hela växtens ſkapnad i litet; B afbildar
allenaſt en quiſt i naturlig ſtorlek.
Man bör ej förbigå, at nämna det ſällſamma djuret, allmänt
kallat Meduſæ *huſvud, ſom ſuttit på detta trå, då det up-*
drogs af vattnet, och vid det ſamma förtorkats til et oveder-
ſäjeligt bevis, at detta ſå ſällſynta djuret, äfven finnes i Nor-
ſka vattnet, hvilket man altid tilförene fått ifrån de varma
länder.

9. ACTÆONS-HJELM. *Tab. XII.*

Et artigt naturens ſpel med hopſättning af de 3 naturens riken.
Snäckan *kallad* Kaſk *eller Caſſida med utvidgad och frammantil*
ſpitſig läpp och knylig rygg, lik Rumpfii Pugill, *ſom han*
afritat T. III. t. 36. f. R. och ſtor ſom en hjelm, är på åtſkilliga
ſtällen, likſom af ſkorf angrepen med en ſtjernfull Corall-
ſkorpa, och desutan betäkt af Indianiſka vatten-trådet kal-
ladt Rhizophora, *hvilket fäſt ſig på ſamma ſätt, ſom tån-*
gen plägar fäſta ſig vid ſtenarne. Sedermera äro grenarne
af tråret afhuggne, at de likna grenige Hjorthorn.

För öfrigt är ock detta prägtiga Cabinettet ſå rikt på Skjölp
af allehanda Conchilier *och* Coraller, *at det ock i den-*
na del kan räknas ibland de utvaldaſte, antingen man vil
döma det efter de raraſte ſorter, eller af de raraſte
och utvaldaſte ſtycken.
Jag lemnar det ſtora BIBLIOTHEQUET *af de dyrbaraſte*
verk, med de oändeliga många Ritningar *och Koppar-*
ſtycken, gjorde af de ſtörſta måſtare.
Jag går förbi de ſtora ſamlingar af Ädla Stenar *och* Mynt,
ſom en annor dag torde framdeles föreſtälla.

TABULARUM EXPLICATIO.

TABULA I.

Fig. I. NITRUM: Cryſtallus montana maxima ex India. *pag.* 30, *numero.* 10.

TABULA II.

Fig. 1. NITRUM lenticulare. *pag.* 28. *n*, 3.
2. PYRITES dodecaëdricus e planis duobus tetragonis. *pag.* 28. *num.* 6.
3. PYRITES dodecaëdricus e planis duobus pentagonis. *pag.* 44. *n.* 8.
4. NITRUM: Pſeudo-Adamas. *pag.* 30. *n.* 8.
5. NITRUM obtuſum. *pag.* 26. *n.* 2.
6. PLUMBUM cryſtallinum. *pag.* 62. *n.* 2.
7. NITRUM irregulare. *pag.* 26. *n.* 1.
8. PYRITES ſerratus. *pag.* 47. *n.* 12.
9. HELMINTHOLITHUS Echinites. *pag.* 94. *n.* 11.

TABULA III.

Fig. 1. ENTOMOLITHUS Monoculi. *p.* 98. *n.* 3.
2. ENTOMOLITHUS monoculi. *alius ſpeciei.*
3. MILLEPORA dichotoma repens teres, poris ſolitariis eminentibus. *Amœn. acad. I. p.* 105. *t.* 4. *f.* 26.

TABULA IV.

Fig. 1. CORNU AMMONIS ſulcis transverſis flexuoſis *pag.* 86. *n.*
2. CORNU AMMONIS ſulcis dorſi bifidis. *pag.* 86. *n.* ε
3. CORNU AMMONIS ſulcis acutis. *pag.* 86. *n.* η
4. CORNU AMMONIS ſulcis remotis. *pag.* 86. *n.* γ
5. CORNU AMMONIS ſulcis remotis, aliud. *pag.* 86. *n.* γ
6. CORNU AMMONIS dorſo carinato. *pag.* 86. *n.* ϑ
7. CORNU AMMONIS diſco ſtriato. *pag.* 86. *n.* δ
8. CORNU AMMONIS lateribus nodoſis. *pag.* 86. *n.* ζ
9. CORNU AMMONIS ſulcis remotis, aliud. *pag.* 86. *n.* γ
10. CORNU AMMONIS ſulcis flexuoſis. *pag.* 86. *n.* β
11. CORNU AMMONIS futuris flexuoſis. *pag.* 86. *n.* α
12. CARPOLITHUS caroyphylliodes. *pag.* 96.

TA-

FÖRKLARNING Öfver TAFLORNA.

I. TAFLAN.

Fig. 1. Berg CRYSTALL den aldraſtörſta ifrån Indien. *pag.* 31. §. 10.

II. TAFLAN.

Fig. 1. Nedtryckt DRUS. *pag.* 29. §. 3.
2. Tolf-ſidig KIES. *pag.* 45. §. 6.
3. Tolf-ſidig KIES, en annor art. *pag.* 45. §. 8.
4. Willa DEMANTER. *pag.* 31. §. 8.
5. Trubbig DRUS. *pag.* 27. §. 2.
6. BLY-DRUS. *pag.* 63. §. 2.
7. tvår-ſidig DRUS. *pag.* 27. §. 1.
8. Sågad KIES. *pag.* 47. §. 12.
9. Kråk-ſten af SJÖ-APLE. *pag.* 95. §. 11.

III. TAFLAN.

Fig. 1. Underſtenen. *pag.* 99. *n.* 3.
2. En annor *af ſamma ſlag. pag.* 99.
3. Nåt-lik liggande CORALL, ſom vid hvarje maſka har en tub. *Amœm. academ.* 1. *pag.* 105. t. 4. *f.* 26.

IV. TAFLAN.

Fig. 1. AMMONS HORN med knottrige tvårforor. *pag.* 87. §. ε
2. AMMONS HORN med klyfda vågor. *pag.* 87. §. ε
3. AMMONS HORN med hvaſſa råfflor. *pag.* 87. §. η
4. AMMONS HORN med knottrig kjöl. *pag.* 87. §. γ
5. AMMONS HORN en annor förändring. *pag.* 87. §. γ
6. AMMONS HORN med hvaſſa tvår-fåror. *pag.* 87. §. δ
7. AMMONS HORN, ſom år tvårſtrimmigt. *pag.* 87. §. δ
8. AMMONS HORN, ſom år knottrigt. *pag.* 87. §. ζ
9. AMMONS HORN med enkla fåror. *pag.* 88. §. γ
10. AMMONS HORN med klöfda fåror, *pag.* 87, §. β
11. AMMONS HORN med vågade ſömmar. *pag.* 87. §. α
12. NÆGLICKE-STEN *pag.* 96.

TABULA V.

Fig. 1. HYSTEROLITHUS cruſta obductus. *pag.* 90. *n.* ε
2. HYSTEROLITHUS vario ſitu depictus. *pag.* 90. *n.* ξ
3. CONCHA ANOMIA præcedenti affinis *pag.* 90.
4. C. ANOMIA oblonga. *pag.* 90. *n.* γ
5. C. ANOMIA ſtriis viginti. *pag.* 88. *n.* β
6. C. ANOMIA ſubgloboſa. *pag.* 88. *n.* α
7. C. ANOMIA dilatata. *pag.* 90. *n.* δ.
8. CONCHIDIUM biloculare. *pag.* 90. *n.* η
A *ſubtus* B. *ſupra.*
9. GRYPHITES. *pag.* 92. *n.* ϑ
A *à tergo.* B. *ſubtus.*
10. CONCHITES ſtriis perforatis. *pag.* 92. *n.* π

TABULA VI.

Fig. 1. ARCA lacerata. *pag.* 116. *n.* 2.
A. *Latus exterius.*
B. *Latus interius.*
2. ECHINUS ovalis. *pag.* 114. *n.* 1.
A. *Dorſum.*
B. *Abdomen.*
3. PINNA lingulata. *pag.* 116. *n.* 1.
4. OSTRACITES Criſta galli dictus. *pag.* 92. *n.* 2.
5. OPERCULATUM lævе. *pag.* 116. *n.* 3.
A. *Latus ſuperius.*
B. *Latus inferius.*

TABULA VII.

Fig. 1. LITHOXYLON achatinum. *pag.* 102. *n.* 2. α
2. Idem ut baſis conſpiciatur.
3. LITHOXYLON calcareum. *pag.* 104. *n.* 2. γ.

TABULA VIII.

Fig. 1. LITHOXYLON filicinum. *pag.* 102. *n.* 2. β

TABULA IX.

Fig. 1. ASTERIAS gigas. *pag.* 114. *n.* 1.
2. ASTERIAS dorſata. *pag.* 114. *n.* 2.
3. ASTERIAS articulata. *pag.* 114. *n.* 3.

TA-

V. TAFLAN.

Fig. 1. Vill-MUSLA Ormhufvudet. *pag.* 91. §. ε
2. - - - QUEDMUSLAN *pag.* 91. §. ξ
3. VILL-MUSLA ſlåkt med den förra *pag.* 91.
4. VILL-MUSLA aflång. *pag.* 91. §. γ
5. VILL-MUSLA med 20 reflor *pag.* 89. §. β
6. VILL-MUSLA rundad *pag.* 89. §. α
7. VILLMUSLA utbredd på ſides. *pag.* 90. §. θ
8. KLÖF-SKALET *pag.* 91. §. η
9. GRYPHIT *pag.* 93. δ
10. MUSSLE-STEN med genombårade altaner *pag.* 93. §. π

VI. TAFLAN.

Fig. 1. NOÆ ARK, kallad Lazarus *pag.* 117. §. 2.
A. *yttra ſidan.*
B. *inra ſidan.*
2. Ovalt SJÖ-ÄPLE *pag.* 115. §. 1.
A. *ofvan uppå.*
B. *inunder*
3. PINNA kallad Tunga. *pag.* 117. §. 1.
4. OSTER-STEN Tupp-kammen kallad. *pag.* 93. §. 1.
5. LOCK-SKALET. *pag.* 117. *n.* 3.
A. *Öfra ſidan.*
B. *undra ſidan.*

VII. TAFLAN.

Fig. 1. AGAT-STOCKEN. *pag.* 103. §. 2. α
2. *Samma, at hon må ſynas vid baſin.*
3. MARMOR-STOCKEN. *pag.* 105. §. 2. γ.

VIII. TAFLAN.

Fig. 1. FLINTE-STOCKEN. *pag.* 103. §. 2. β

IX. TAFLAN.

Fig. 1. SJÖ-STJERNAN af ofantlig ſtorlek. *pag.* 115. §. 1.
2. SJÖ-STJERNAN med fingerlika ſtrålar. *pag.* 115. §. 2.
3. SJÖ-STJERNA, ſom är ledkantad. *pag.* 115. §. 3.

X.

TABULA X.

A. LITHOPHYTON norvegicum. *p.* 120. *n.* 8.
in cujus centro Caput meduſæ.
B. RAMUS *craſſitie naturali..*
a latere pori ſtriati.

TABULA XI.

1. SPONGIA hiſpida. *p.* 118. *n.* 4.
2. CORALLIUM reticulatum. *p.* 118. *n.* 3.

TABULA XII.

1. CAPUT ACTÆI. *p.* 122. *n.* 9.
   A. *Rami detruncati* Rhizophoræ.
   B. Madrepora.
   Inter Muſei hujus ornamenta propria & eximia ne dicam miracula eminent.
   1. Lithoxylon achatinum. *Tab.* 7. *f.* 1. *puritate.*
   2. Entomolithus monoculi. *Tab.* 3. *f.* 1. *latitudine.*
   3. Cryſtallus indica. *Tab.* 1. *magnitudine.*
   4. Aſterias gigas. *Tab.* 9. *f.* 1. *amplitudine.*
   5. Lithophyton norvegicum. *Tab.* 10. *f.* 1. *altitudine.*
   6. Helmintholithus Echinitæ. *Tab.* 2. *f.* 9. *nitore.*
   7. Caput Actæi. *Tab.* 12. *f.* 1. *varietate.*

X. TAFLAN.

A. HAESGRANEN ifrån Norrſka hafvet *p.* 121. §. 8.
i centro ſynes Meduſæ hufvud.
B. *en gren deraf i naturlig ſtorlek.*
På ſidorne ſynas porerne.

XI. TAFLAN.

Fig. 1. SJÖ-SVAMP taggig. *pag.* 119. §. 4.
2. Sammanvuxen CORALL. *pag.* 119. §. 3.

XII. TAFLAN.

Fig. 1. ACTEONS HJELM. *pag.* 123. §. 9.
A. *Afhugne grenar af* vatten-trådet.
B. *ſkorpa af* Stjern-corall.

Uti detta Cabinet finnas 7 ſtycken ſom beſynnerligen draga åſkådarenas förundran, och ſom näppligen åro til at ſynas i andra Cabinetter.

1. Agat-ſtåcken. *Tafl. 7. f. 1. ſå ren.*
2. Under-ſtenen *Tafl. 7. f. 1. ſå vid.*
3. Indiſka druſen *Tafl. 1. ſå anſenlig.*
4. Sjö-ſtjernan *Tafl. 9. f. 1. ſå ſtor.*
5. Hafs-granen *Tafl. 10. f. 1. ſå ſällſam.*
6. Sjö-åple intryckningen. *Tafl. 2. f. 1. ſå ordentelig.*
7. Actaeons hjelm. *Tafl. 12. f. 1. ſå hopſatt.*

ERRATA.

Pag. 94. §. 11. HELMINTHOLITHUS Echinites ætitæ &c.
lege Echinites 11. HELMINTHOLITHUS ætitæ &c.
Pag. 106. Ochra 2. MARGA. *lege* Ochracea 2. MARGA.
Pag. 46. 14. Pyrites fereus *lege* Ferri 14. PYRITES ferreus.

INDEX.

A.

Achates 6
Adamas 38
Ægagropila 80
Ætites 78
Alabaſtrum 12
Alabaſtrites 12
Alveolus 86
Aluta 82
Alumen 38
Alumen plumoſum 22
Amethyſtus 32
Amiantus 22
Ampelites 40
Animalia 114
Anomia 88
Antimonium 52
Apyræ 19
Aqua marina 36
Arca 116
Arena 110
Arcites 92
Ardeſia 16
Argilla 108
Argentum 66
Argentum viv. 50
Arſenicum 48
Asbeſtus 22
Aſphaltum 40
Aſterias 114
Aſterias columnaris 96
Aurum 68

B.

Balanites 92
Belemnites 88
Beryllus 34
Bezoar 80
Bitumen 40
Bolus 110
Bufonites 100
Buccardites 92

C.

Calx 10
Calculus 80
Calaminaris 54
Caput actæi 122
Caput ſerpentis 90
Carneolus 6
Carpolithus 104. 96
Ceruſſa 108
Chalcedonius 8
Chamites 92
Chryſolampis 36
Chryſolithus 34
Chryſoprafus 34
Cinnabaris 50
Corallium 118
Corallium foſſile 84
Corallites 8
Concha 116
Conchites 88
Conchidium 90
Cochlites 84
Cornu ammonis 86
Cos 2
Coticula 2
Concretum 70
Creta 108
Creta fartoria 20
Cryſtallus 26
Cuprum 60

D.

Dendrites 104
Dentalites 86

E.

Echinus 114
Echinites 94
Encrinus 96
Entrochus 96
Entomolithus 98

F.

Ferrum 56
Flos ferri 76
Fluor 26
Foſſilia 79

G.

Galena 64
Gemma 32
Geodes 78
Gloſſopetra 100
Granatus 66
Graptolithus 104
Gryphites 92
Gypſum 12

H.

Hæmatites 56
Helmintholithus 82
Hippuris ſaxea 118
Humus 112
Hyacinthus 73
Hyſterolithus 90
Hydrargyrum 50

I.

Jaſpis 8
Ichthyolithus 100
Judaicus lapis 94

L.

Lithoxylon 120. 102
Lithophyton 118
Limus 112
Ludus 74

M.

Marga 106
Margarita 80
Magnes 58
Marcaſita 52
Magneſia 50
Madrepora 116
Melo Carmel 80
Mercurialia 50
Mineræ 24
Mica 18
Molaris 4. 70
Molybdæna 54
Muria 33

N.

Natrum 24
Nautilites 86
Neritites 84
Nephriticus 80
Nitrum 26

O.

Oculus cati 6
Cancri 80
Ochra 106
Ollaris 20
Onyx 6
Oolithus 74
Opalus 6
Operculatum 116
Orthocerotes 86
Oſteocolla 7
Oſtracites 92

P.

Patellites 84
Pectinites 92
Petræ 2
Petrificata 82
Penna pavonis 24
Phytobiblion 104
Phytolithus 102
Pinna 116
Pinnites 92
Plumbum 62
Porpita 96
Pomum cryſtallinum 80
Pumex 78
Pyrites 42

Q.

Quarzum 6
Quadrum 2

R.

Rhizolithus 102
Rubinus 38
Rubrica 106

S.

Sapphirus 38
Sal 24
calcareum 24
gemmæ 36
Sandaraca 48
Sardus 6
Saxum 70
Schiſtus 16
Selenites 24
Serpentinus 20

Silex 6
Smaragdus 34
Smiris 58
Specularis 18
Spatum lucens 14, 36
Spongia 118
Stannum 66
Sterile nigrum 54
Stella marina 114
Stibium 50
Stigmites 106
Strombites 84
Succinum 40
Suillus lap. 42
Suilli dentes 28
Sulphur 40
Suber montanum 22

T.

Talcum 66
Tartarus 54
Terræ figillar. 50
Tophus 106
Trochites 84
Turbinites 40
Turcoſa 42, 28

V.

Vitriolum 22
Viride montanum 38
Viſmutum 106
Vitreſcentes 20, 80

Z.

Zincum 110
Zoolithus 72, 84

A.

Actæons hjelm 123
Agat 7
Agat-trå 103
Alabaſter 13
Alun 39
Alwarmo 109
Alwarſten 13
Amiant 23
Amethyſt 33
Ammons horn 87
Arkſten 93
Arſenic 49
Aur 13

B.

Badſten 73
Baggſten 99
Balanit 95
Berg-art 3
Berg-cryſtall 31
Berg-kork 23
Berg-låder 23
Berg-lin 23
Berg-ſalt 35
Bergsmans flinta 7
Beck 41
Bernſten 41
Berg-ull 25
Bezoar 81
Brunſten 59
Blodſten 57
Bly 63
Blyertz 55
Blyhvitt 109
Blodſten 57
Blåſten 41
Blåſeſten 81
Blånde 55
Blötmalm 49
Brynſten 5

C.

Carneol 7
Cinnober 51
Calcedon 9
Chryſolit 35
Chryſopras 35
Corall 119
Corall-ſten 83
Cryſtall 29
Cryſtall-åple 81

D.

Dart 87
Demant 39
Djur 115
Djurſten 101
Droppſten 77
Drus 27
Dubbel-ſten 31
Dy 113

E.

Eldfaſt-ſten 19
Erg 109

F.

Feltſpat 15
Fiſk-ſkifver 101
Fiſk-ſten 101
Flinta 7
Flinte-trå 103
Fluſſ-ſten 3
Flygſand 111
Fyrſten 47

G.

Gallmeja 55
Gift 49
Gips 13
Gips-Drus 24
Gips-Salt 25
Glants 65
Glasmalm 69
Glitter 113
Granat 69
Grip-ſkalet 93
Grott-vårk 27
Grus 113
Grus-art 71
Gull 69
Gyttja 105
Gytter 71

H.

Hafs-gran 121
Hafs-penning 97
Hafs-ſtjerna 165
Hjul-ſten 97
Hufvud-ſten 101
Hvettje-ſten 3
Hyacint 33
Hårdmalm 49
Håll 71

I.

Jaſp 9
Jern 57
Jern-band 75
Jernſand 113
Jern-ſpat 59
Jord-art 105
Jord-mårg 109
Jude-ſten 93

K.

Kalk 11
Kalk-ſalt 25
Kalk-trå 105
Kies 43
Kiſſel 7
Kläck-ſten 73
Klå-ſten 79
Klöf-ſkalet 91
Kok-ſalt 35
Koppar 61
Koppar-blå 105
Koppar-grön 105
Koppar-glas 63
Kotſten 13
Krita 109
Kråk-berg 91
Kråft-ſten 81. 99
Kupfernickel 49
Kädje-ſten 97

L.

Lera 109
Lewerſten 3. 11
Lilje-ſten 97
Limſten 11
Ljus-gylden 69

Låck-ſkal 117
Lyſſpat 37

M.

Madrepor 117
Magnet 59
Malm 25
Mammotowakoſt 103
Manett 97
Marlek 75
Maſk-ſten 91
Metall 51
Miſſpikel 49
Mo 111
Mom 73
Murkſten 71
Murſalt 25
Muſſla 117
Musſleſten 89
Myrmalm 75
Mårgel-jord 109

N.

Någlicke-ſten 97
Noæ ark 117

O.

Orm-hufvud 91
Orm-tunga 101
Onyx 7
Opal 7
Orſten 43
Oſterſten 93

P.

Padd-ſten 101
Pimpſten 79
Pip-ſten 87
Pårla 81

Q.

Quader-ſten 3
Quarn-ſten 5
Quedmuſla 91
Quickſten 61
Quickſilfver 51

R.

Rauſch-gelb 49
Ring-ritning 105
Röd-gylden 69
Röd-krita 105
Röd-lera 109
Röd-malm 57
Röd-ſlag 55
Rubin 39

S.

Saffir 39
Salband 21
Salt 25
Saltpeter 29
Sand 111
Sandſten 3
Sard 7
Segmalm 49
Selenit 25
Serpentin 21
Silfver 67
Sjelffråt-ſten 5
Silf-ſten 37
Sjö-malm 75
Sjö-ſkum 105
Sjö-ſtjerna 115
Sjö-ſvamp 119
Sjö-växt 117
Sjö-åple 115
Skal-ſten 85
Skaller-ſten 79
Skifver-ſten 17
Skifver-mylla 113
Skimmer 119
Skinnſlag 21
Skjölpſten 85
Skråddar krita 21
Slipſten 5
Slungſten 95
Smaragd 35
Smårgel 59
Snidarſten 3
Snäckſten 85
Spat 15
Spiauter 53
Spitsglas 51
Språckhåll 73. 17. 41
Stenen 81
Stenbrottſten 73
Stenblad 105
Stenmårg 105
Stenritning 105
Stentrå 119
Stenvandling 83
Sten corall 97
Strålgips 13
Strålkalk 77
Stråckſten 5
Ståliſten 73
Svartbåll 49
Svartmylla 113
Svafvel 41. 43
Svafvel-jord 43
Svin-tand 29
Surbruns-gyttja 105

T.

Takſten 77
Takſkifver 17
Talk 21
Tenn 67
Tennſpat 67
Topaz 33
Traſſel 77
Turkos 103
Tupp-kam 93
Tyre 81
Talgſten 21

W.

Wattenkies 15
Willmuſſla 89
Winſten 81
Wisſmut 53
Witril 39
Wolffram 57
Wåttljus 89

U.

Underſten 99

Y.

Yrke 75

Z.

Zinngraup 67
Zwitter 67

Ä.

Ädelſten 39, 33

Ö.

Örn-ſten 79
Ört-ſten 103

II.

4.

3.

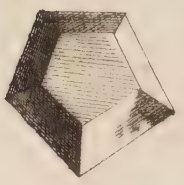

2.

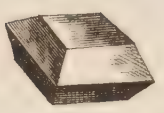

1.

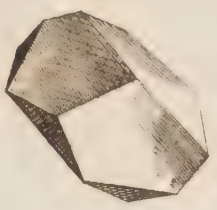

6.

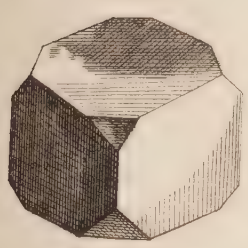

5.

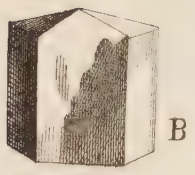

B

5.

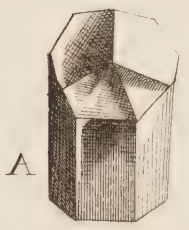

A

8.

7.

9.

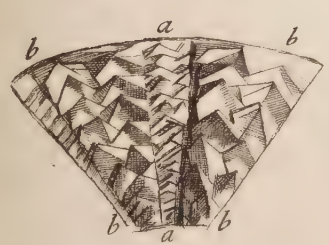

C

9.

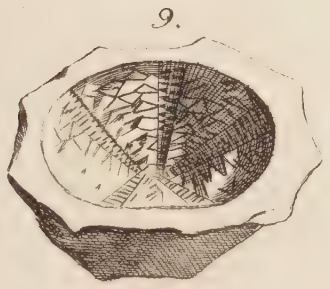

B

9.

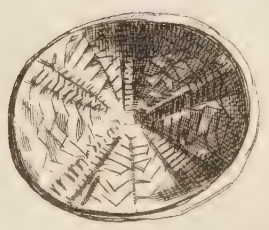

A

III.

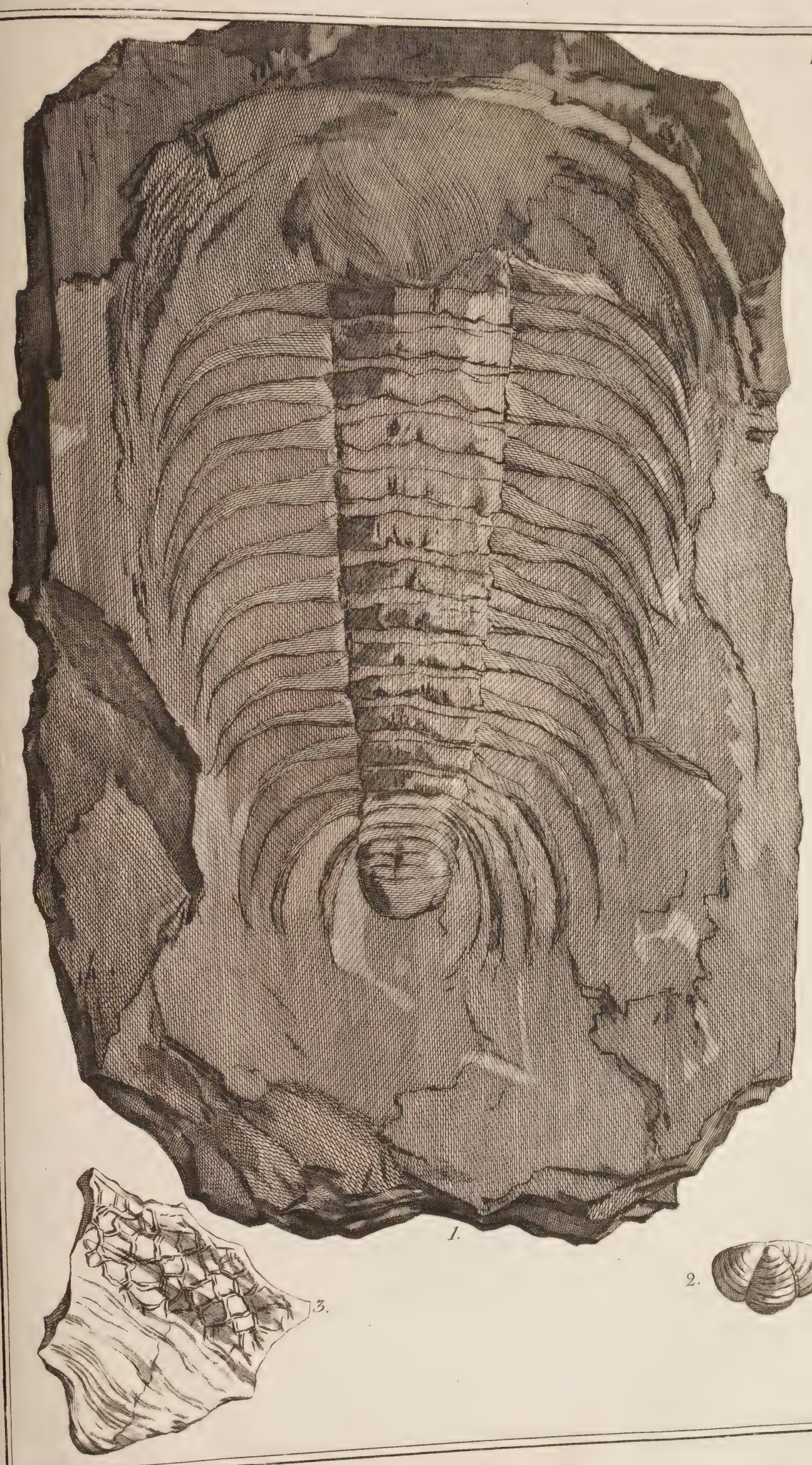

1.

2.

3.

IV.

1.

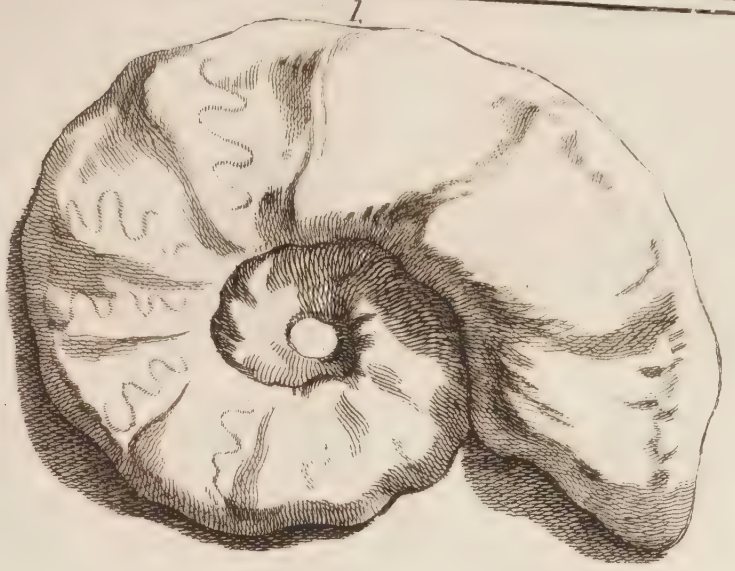

4.

3.

2.

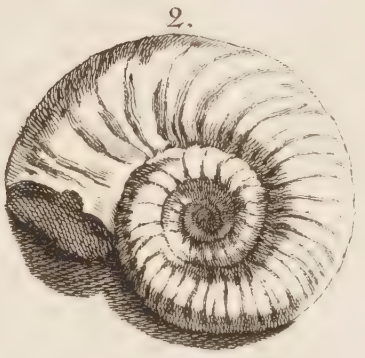

7.

6.

5.

12.

B

8.

12.

A

11.

10.

9.

V.

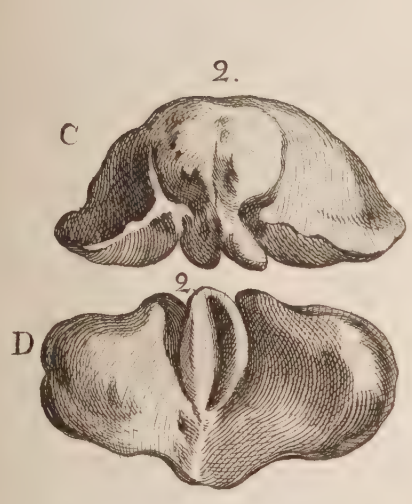

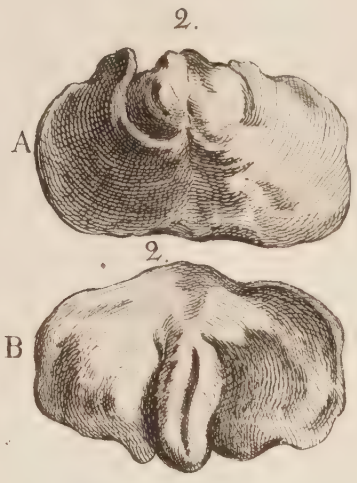

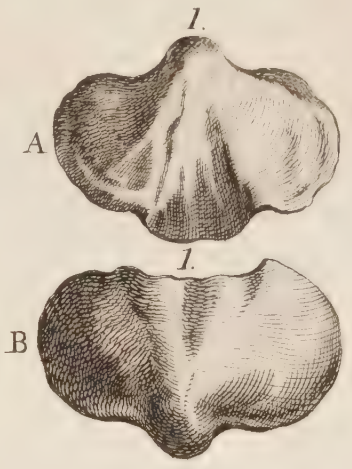

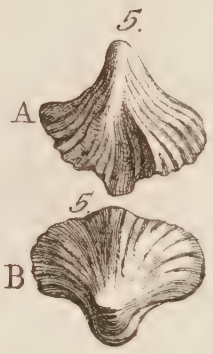

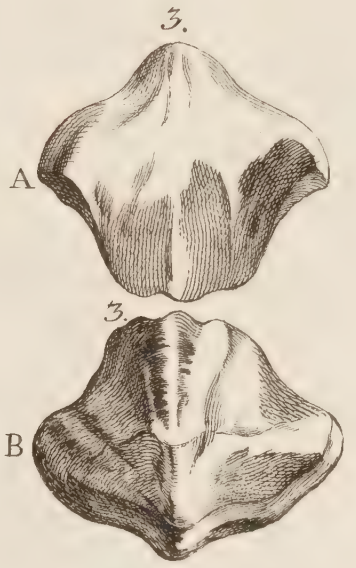

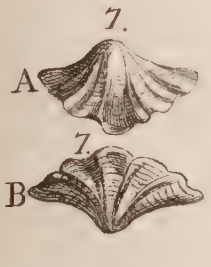

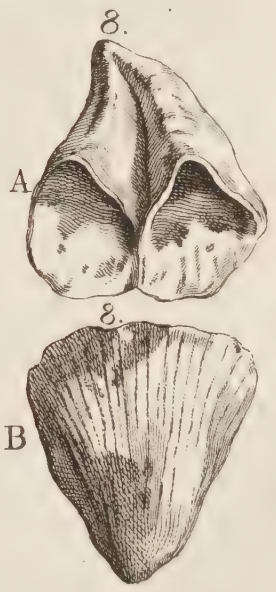

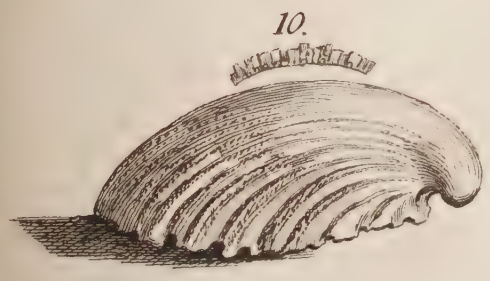

VI.

1.

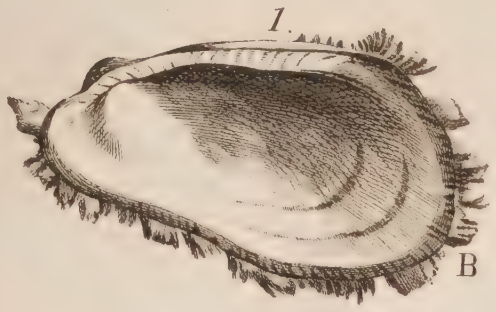

1.

3.

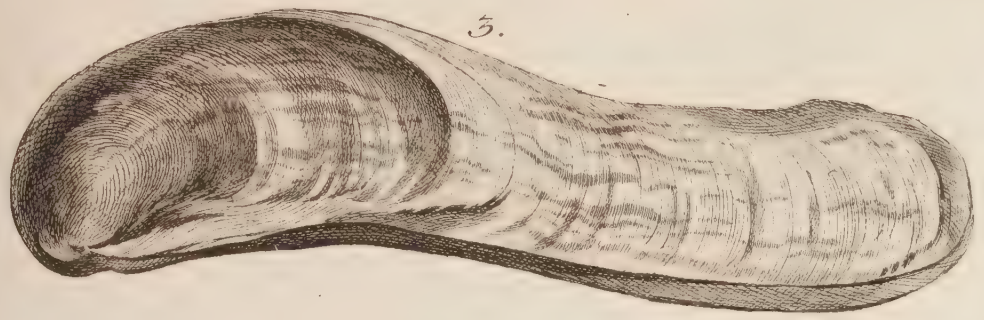

2.

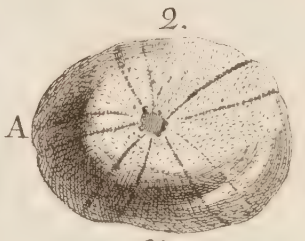

2'.

4.

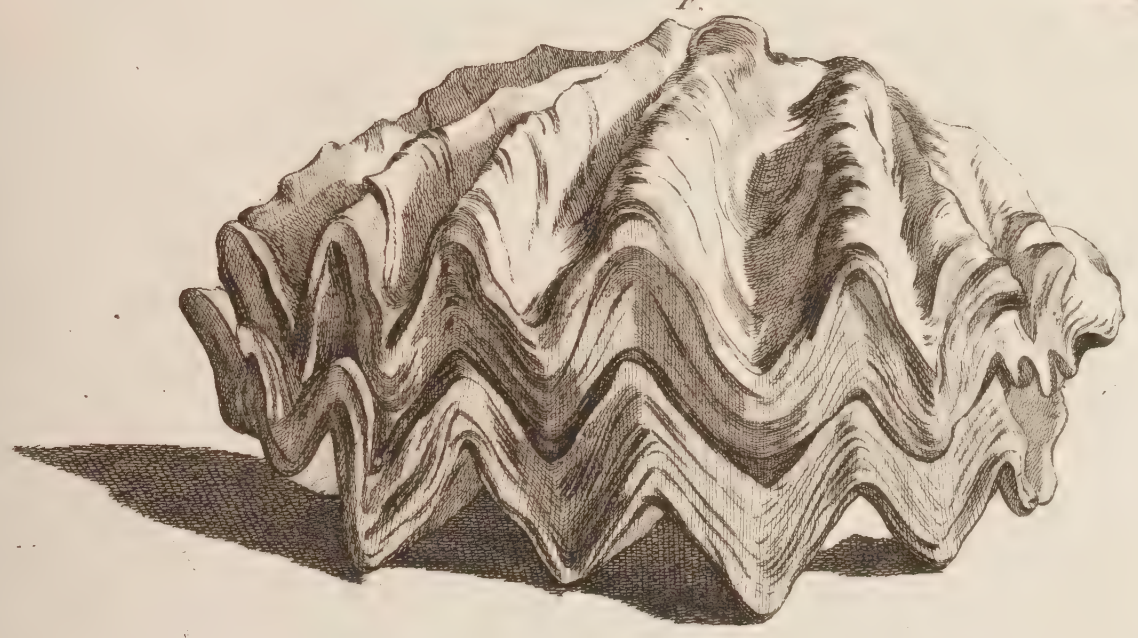

5.

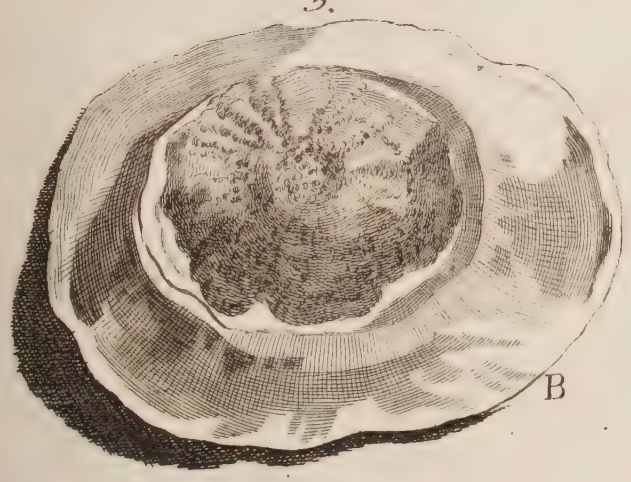

5.

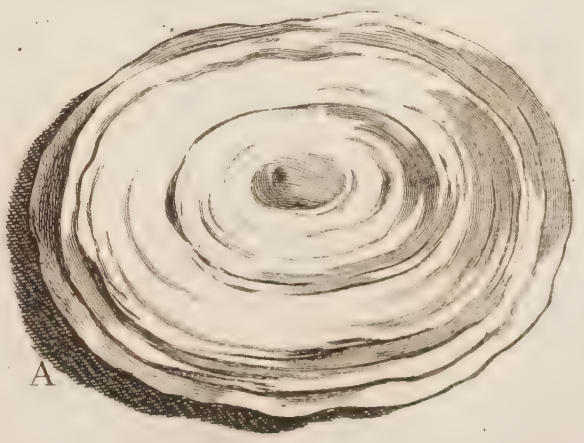

1.

1 Aln 12 Tum

A

2.

8½ Tum

B

3.

1. 5. 5. 7.

DIESER. PAVM. B. IST. IM. MANAT.
FEBRVARIVS. DES. 57. AVF. SANT.
BARBARA. PRELN. STOLN. IM. IOCHIMSTAD
TVBER. 150. LACHTER. VON. TAG.
IN. DER. ERDEN. ANGETROFEN
VND. GEFVNDEN.
WORDEN

VIII.

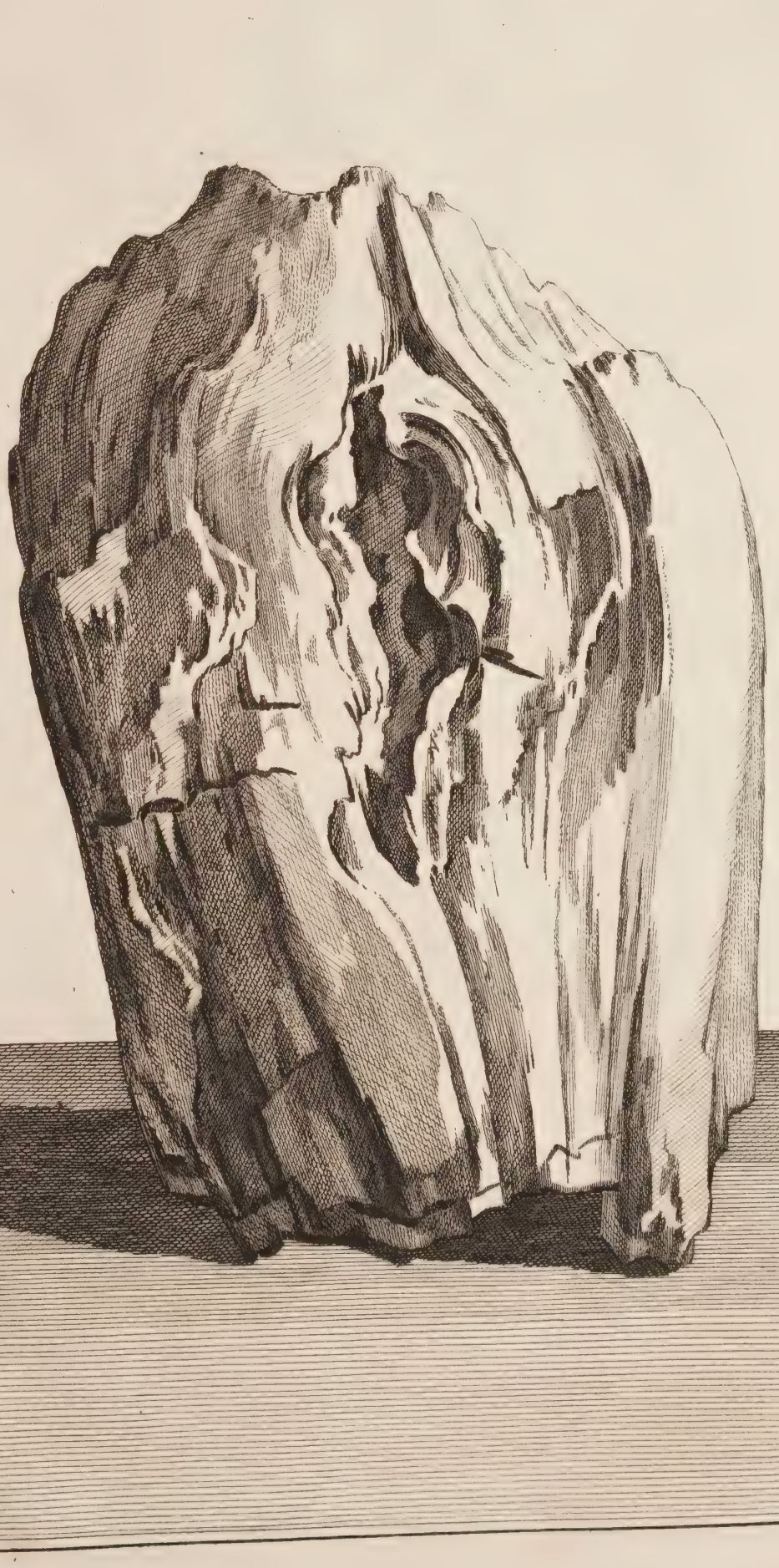

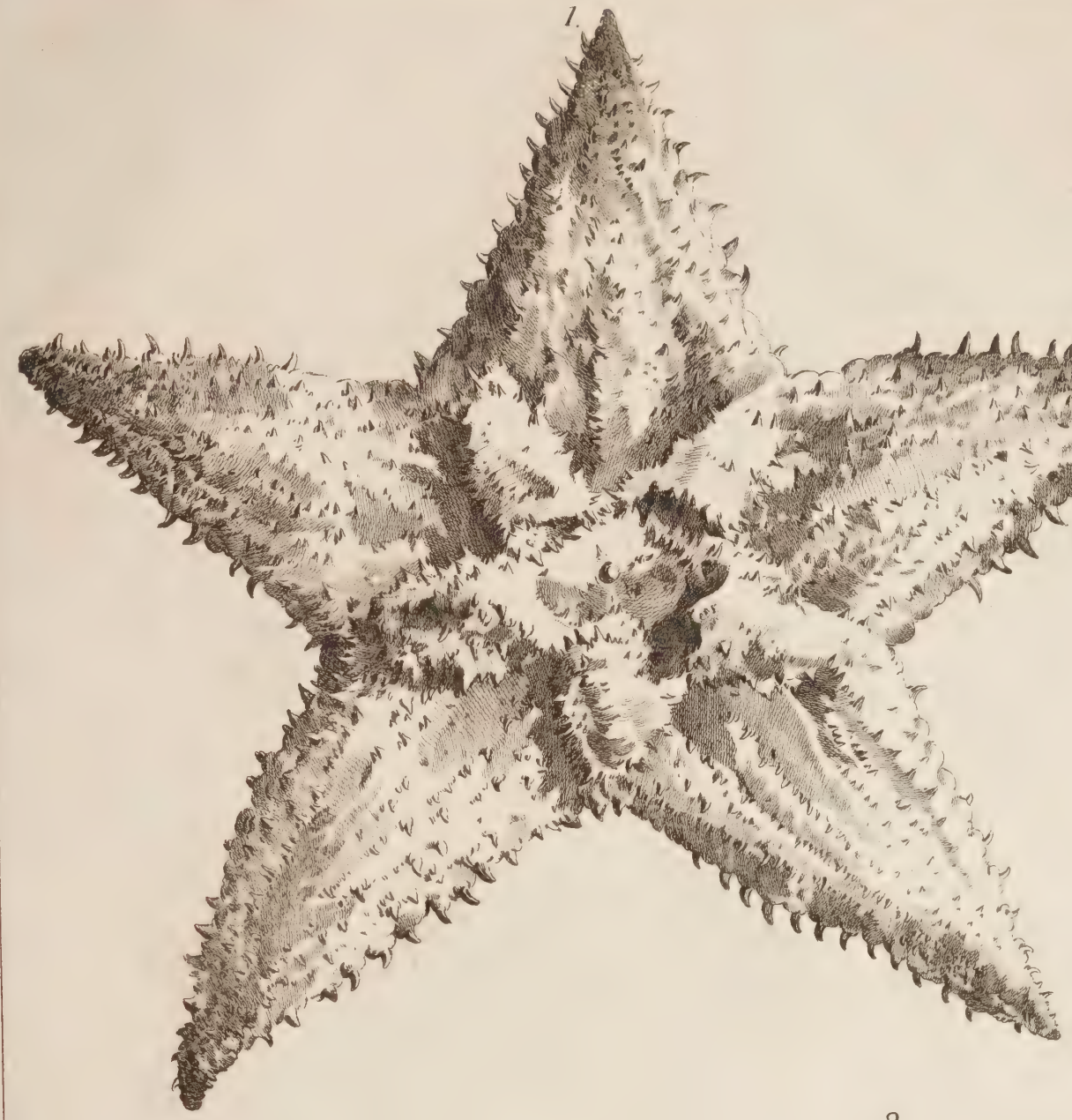
I.
IX.

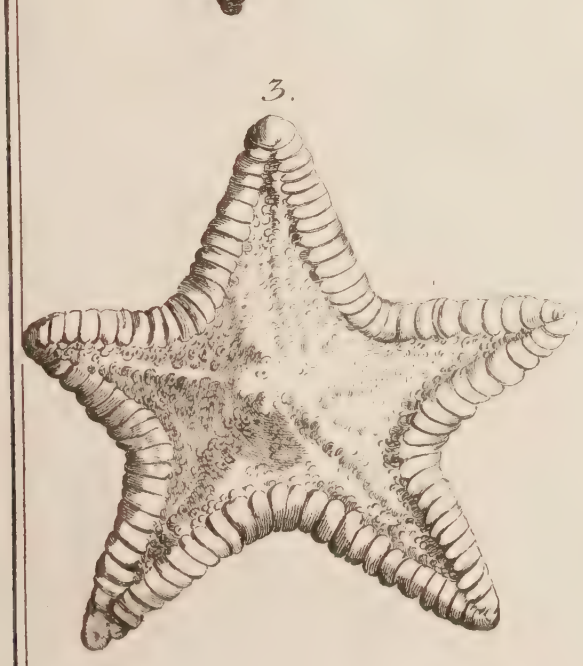
3.

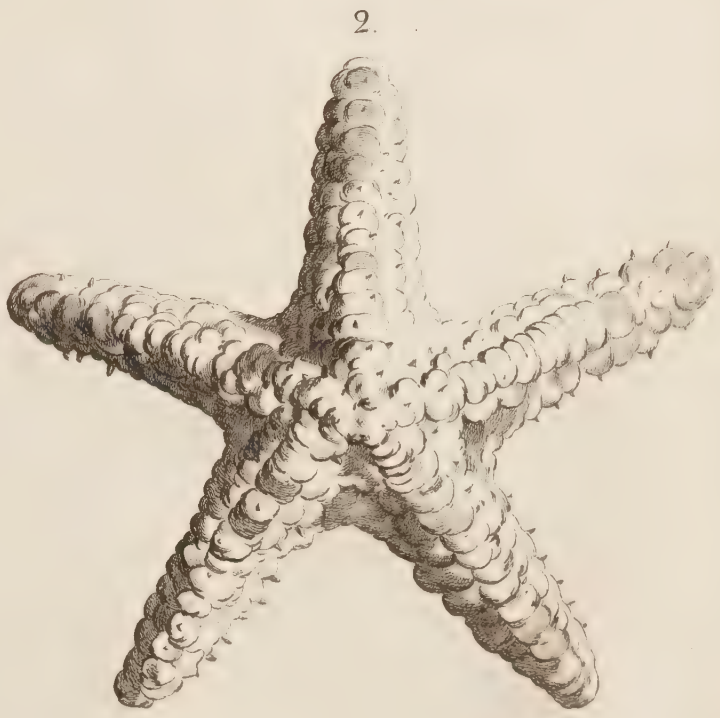
2.

X.

XI.

1.

2.

B
B
A
A
A

CPL
RBR
552
L6496
1753
Folio

5121786
12DE14

CPL
RBR
552
L6496
1753
Folio

512178L
12DE14